

**SNAGA**

družba za ravnanje z odpadki in  
druge komunalne storitve, d. o. o.

# LETNO POROČILO

# 17





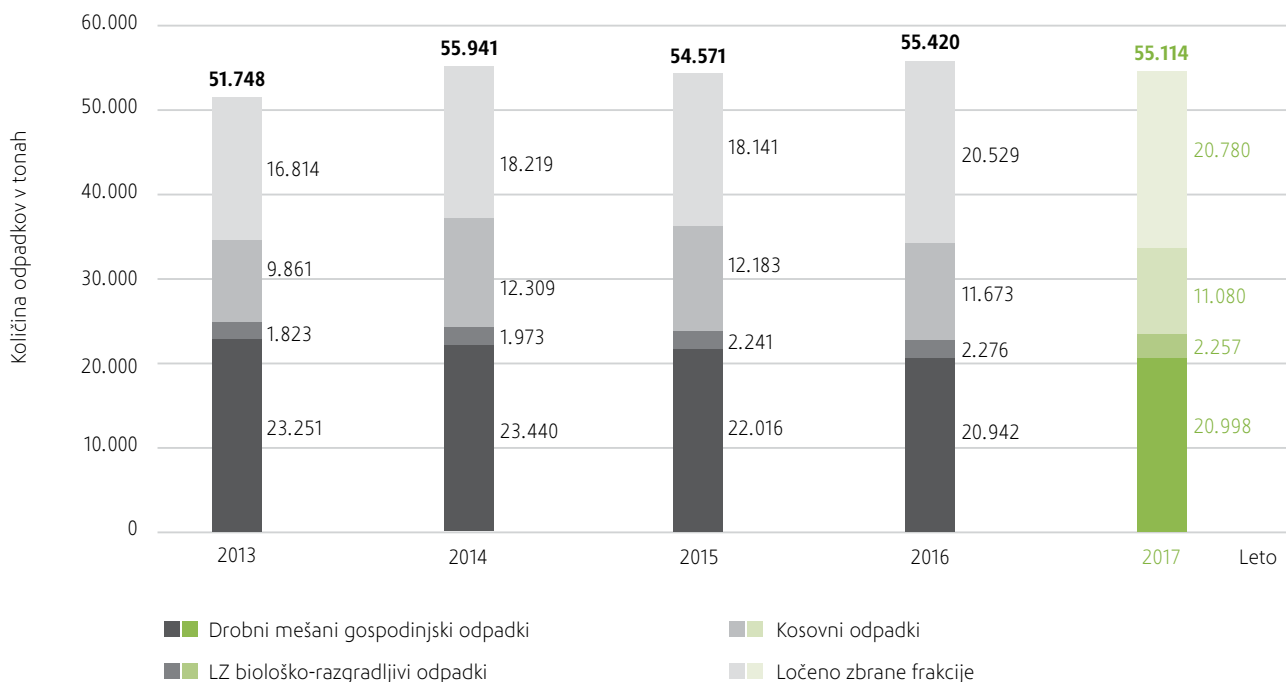
## Pomembnejši podatki o poslovanju družbe

POMEMBNEJŠI PODATKI O POSLOVANJU V €	2017	2016	Indeks 17/16
Skupni letni prihodki	14.519.464	14.656.661	99,06
Čisti prihodki od prodaje	13.615.996	13.725.348	99,20
Vrednost aktive	20.287.451	12.413.646	163,43
Dobiček poslovnega leta	10.999	286.524	3,84
Kratkoročna sredstva (konec leta)	4.852.027	6.318.441	76,79
Kratkoročne obveznosti (konec leta)	4.470.255	2.228.348	200,61
Kapital (konec leta)	7.575.791	7.566.524	100,12

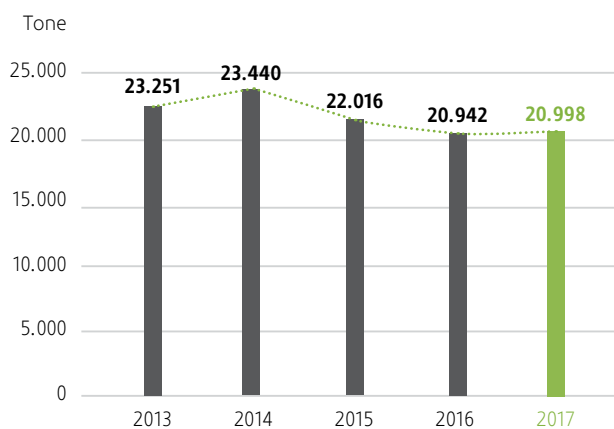
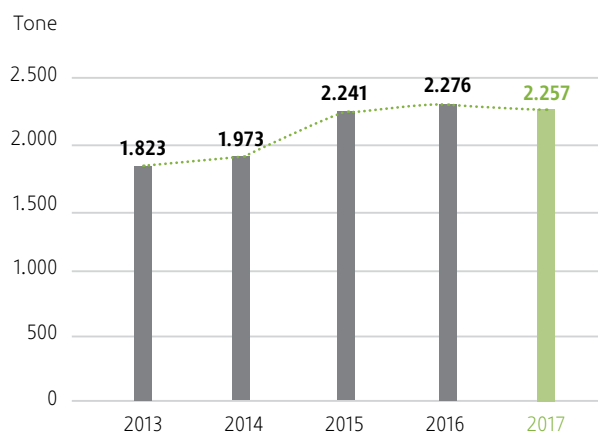
ZAPOSLENI	2017	2016	Indeks 17/16
Število zaposlenih	178	182	98
Povprečno število zaposlenih iz ur	178,50	176,60	101

KAZALNIKI	2017	2016	Indeks 17/16
Delež lastniškega financiranja	0,37	0,61	60,70
Delež dolgoročnega financiranja	0,77	0,79	97,12
Stopnja dolgov v financiranju	0,54	0,21	261,91
Delež osnovnih sredstev v sredstvih	0,73	0,45	162,49
Kapitalska pokritost osnovnih sredstev	0,51	1,36	37,59
Gospodarnost poslovanja	0,99	1,01	97,94
Dodana vrednost na zaposlenega	30.144,63	33.803,95	89,17
Prihodki na zaposlenega	81.343,82	82.993,55	98,01
Čista donosnost sredstev (ROA)	0,05	2,25	2,40
Čista donosnost kapitala (ROE)	0,15	3,80	3,95
Terjatve (bilančna vrednost terjatev)	2.097.570,37	2.846.857,07	73,68
Delež terjatev v celotnih prihodkih	0,14	0,19	72,08

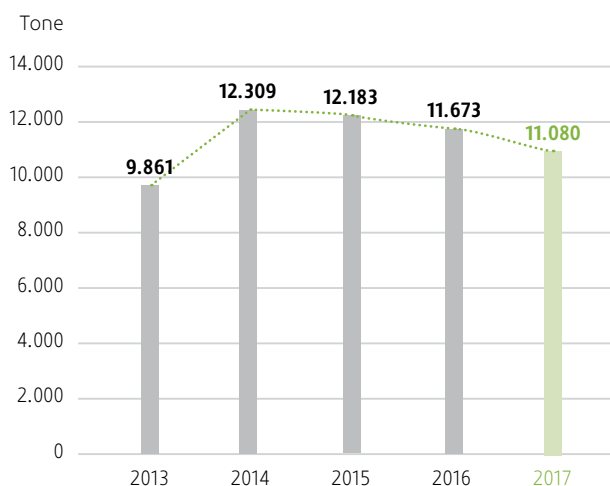
KAZALNIKI LIKVIDNOSTI	2013	2014	2015	2016	2017
Hitri koeficient likvidnosti	1,26	1,39	1,27	1,40	0,50
Pospešeni koeficient likvidnosti	2,50	2,61	2,41	2,79	1,05
Kratkoročni koeficient likvidnosti	2,56	2,69	2,45	2,84	1,09

**Količine vseh zbranih komunalnih odpadkov od 2013 do 2017**

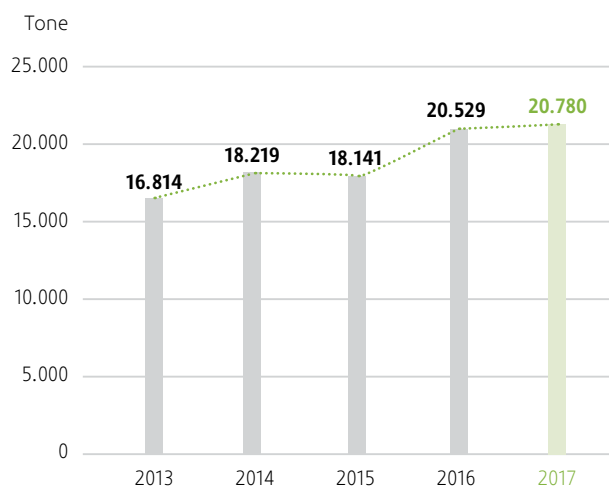
Mešani komunalni odpadki predstavljajo 38 % vseh zbranih komunalnih odpadkov. V primerjavi z letom 2016 je njihova količina malenkostno narasla. Trend gibanja zbranih količin mešanih komunalnih odpadkov in kosovnih odpadkov je za načrtovan objekt za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov ugoden, saj se količine obeh frakcij skupaj v primerjavi z letom 2016 niso spremenile.

**Zbrane količine mešanih komunalnih odpadkov od 2013 do 2017****Zbrane količine kosovnih odpadkov od 2013 do 2017**

### Zbrane količine bioloških odpadkov od 2013 do 2017



### Količine ločeno zbranih frakcij od 2013 do 2017



## Poudarki iz poslovanja

V prvi polovici poslovnega leta 2017 smo se osredotočali na objekt za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov. Po neuspešnem poskusu v letu 2016, da bi pridobili soglasje mestnega sveta Mestne občine Maribor (MOM) za financiranje investicije, in po zavrnitvi okoljevarstvenega soglasja s strani Agencije za okolje (ARSO) smo leto 2017 pričeli veliko uspešneje. Februarja smo mestne svetnike argumentirano prepričali, da je investicija za naše podjetje nujna, v kolikor želimo preživeti na konkurenčnem trgu ravnanja z odpadki. Svojo odločitev so formalizirali 9. marca 2017, ko so pogoje in višino zadolževanja vpisali v proračun MOM za leto 2017, s čimer so potrdili, da se strinjajo z zadolževanjem našega podjetja. Naše napovedi, da se bodo cene prevzema mešanih komunalnih odpadkov v letu 2017 povišale, so se uresničile že v drugi polovici februarja, ko se nam je cena prevzema tone mešanih komunalnih odpadkov iz 114 € dvignila na 124 €. Kljub temu pa nam niti ena občina v letu 2017 ni potrdila z elaboratom predlagane cene ravnanja z odpadki, kar pomeni, da od leta 2015 v nobeni občini ni prišlo do predlagane uskladitve cen za končnega uporabnika. To se pozna predvsem na poslovnem izidu gospodarskih javnih služb obdelave določenih vrst komunalnih odpadkov in odstranjevanja, medtem ko poslovni izid javne službe zbiranja komunalnih odpadkov izkazuje naša prizadevanja po optimiziranju delovnih procesov. Javno službo zbiranja namreč izvajamo samostojno, medtem ko za obdelavo in odstranjevanje z javnim razpisom iščemo najugodnejšega ponudnika.

Skupne količine zbranih odpadkov se v primerjavi z letom 2016 niso bistveno spreminjale, iz česar lahko sklepamo, da je potrošnja stabilna in da gospodarstvo okreva. Malenkost se je zvišala količina zbranih mešanih komunalnih odpadkov (MKO), medtem ko se je količina kosovnih in bioloških odpadkov zmanjšala. Količine ločeno zbranih frakcij (LZF) rastejo, čeprav je vprašljiva njihova stopnja čistosti, kar ponovno usmeri na pomen objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov. Verjamemo, da je prihodnost v avtomatskem strojnem ločevanju odpadkov, saj lahko stroj odpadke loči neprimerno natančneje kot še tako odgovoren uporabnik.

Našteti trendi se slikajo tudi v poslovnem izidu. Ločeno zbrane frakcije so na trgu dosegale dobre prodajne cene, tudi njihova zbrana količina je narasla, zato smo v letu 2017 v primerjavi s preteklim letom z njihovo prodajo zaslužili več. S tem prihodkom smo nižali izgubo, ki sicer nastaja na gospodarskih javnih službah ravnanja z odpadki, ki je posledica višjih stroškov, s katerimi se soočamo (prevzem odpadkov, energenti ...) in ne-potrjevanja z elaboratom predlaganih cen za končnega uporabnika. Na predpostavko, da bodo ločeno zbrane frakcije tudi v prihodnje dosegale boljše cene, se ne moremo več zanašati, predvsem zaradi spremenjenih razmer, ki jih je na trgu sekundarnih surovin povzročila odločitev Kitajske, ki je z začetkom leta 2018 prepovedala uvoz odpadne embalaže.

Tudi druge GJS (zelene in utrjene javne površine, zavetišče za živali) poslujejo z izgubo. Edina izjema je izbirna GJS vzdrževanja in urejanja tržnic v MOM, kjer poslujemo z dobičkom.

Odlagališča za odlaganje komunalnih odpadkov v lasti občine ali več občin so javna infrastruktura, skrb oz. odgovornost za to pa je opredeljena kot izvirna naloga lokalnih skupnosti.

Snaga je upravljavec zaprtih odlagališč in odlagališča v zapiranju na podlagi odločb o zaprtju oz. okoljevarstvenega dovoljenja in skladno s predpisi s področja varovanja okolja. Za obdobje, dokler lokalne skupnosti ne bodo dokončno uredile in zagotovile dolgoročnih virov financiranja za pokrivanje stroškov vzdrževanja zaprtih odlagališč, smo oblikovali rezervacije.

Tehnološki premiki na področju ravnanja z odpadki v svetu in Evropi so enormni. Iz tega vidika je še toliko pomembnejše, da smo v letu 2017 z drugimi mariborskimi podjetji v večinski javni lasti ustanovili Inštitut Wcycle. Gre za strateško razvojni koncept Mestne občine Maribor kot urbanega regijskega središča na področju celovitega ravnanja z vsemi na obravnavanem področju nastalimi odpadki ter ob tem nastalo energijo in vodo. Delovanje sloni na temelju politike krožnega gospodarstva. Prvi projekt, v katerem smo ključni partner, se imenuje Urban

Soil 4 Food (Urbana zemljina za hrano), v njem pa bomo do leta 2020 iz bioloških odpadkov s postopki suhe fermentacije in kompostiranja ustvarjali rodovitno zemljino, ki jo bomo uporabili na javnih zelenih površinah in urbanih vrtičkih.

Na razvoju delamo tudi samostojno. OPTCycle je v letu 2017 ustanovljeno hčerinsko podjetje, namenjeno ciljnemu razvoju tistih področij znotraj Snage, ki bodo v srednjeročni prihodnosti zagotovili in krepili konkurenčnost našega podjetja in so predstavljeni v poglavju Raziskave in razvoj. Brez razvoja ni rasti. Z razvojem sledimo tudi jasno zastavljenim ciljem - biti družba, ki zna odpadke predelati v nove surovine, s tem pa dvigniti kakovost storitev, ki jih ponujamo in obenem občanom zagotoviti stabilne in realne cene vseh komunalnih storitev.

V letu 2017 smo dosegli samo še 10.999 € dobička. V primerjavi s preteklim letom in s planiranim je rezultat slabši, glavni razlog odstopanj je še vedno v specifični situaciji podjetja Snaga, saj nam za opravljanje naše osnovne dejavnosti občine ne potrjujejo predlaganih cen. Manko prihodka beležimo v višini skoraj 300.000 €.

Na prihodkovni strani smo v letu 2017 naredili velik korak naprej, tako da se izpad prihodka iz naslova javnih služb ravnanja z odpadki ne pozna toliko. Dobrih 520.000 € prihodka smo ustvarili z aktivno politiko izterjave starih zapadlih terjatev.

Prihodke smo povečali tudi s prodajo ločeno zbranih frakcij, in sicer za skoraj 100.000 €, se aktivno vključili v projekt KOC, kjer dobimo del stroškov izobraževanj subvencioniran, hkrati smo tudi z določenimi občinami dogovorili subvencijo za najemnine, dobili smo tudi nekaj več donacij.

Žal pa na stroškovni strani nismo imeli veliko manevrskega prostora, da bi lahko vplivali na ceno, ki jo plačujemo prevzemniku odpadkov in je narasla za skoraj 10 %. Hkrati so v letu 2017 poskočile cene goriv, povečali so se stroški vzdrževanja voznega parka, ki kažejo na dotrajanost vozil in nujnost obnovitve voznega parka. Zaradi aktivne politike izterjave starih zapadlih terjatev in za ustrezno izvedbo pomembnejših javnih naročil, ki bistveno vplivajo na poslovanje podjetja, so narasli tudi stroški odvetniških in ostalih svetovalnih storitev.

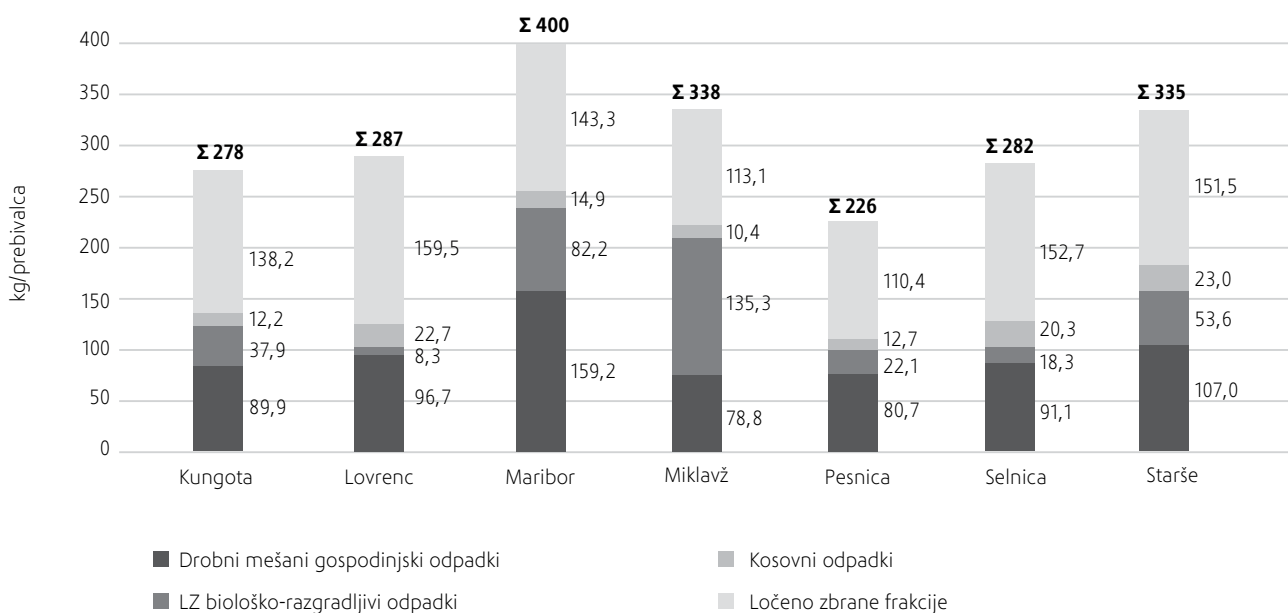
V letu 2017 smo beležili tudi nekaj upokojitev in prenehanj zaposlitev, smo pa namenili manj sredstev za donacije, za 40.000 € je bila nižja tudi amortizacija. Vpliv nabav novih vozil se bo poznal v letu 2018, saj so bila nabavljena pred koncem leta.

S pričetkom investicije smo poleg lastnih sredstev črpali tudi posojilo, medtem ko smo posojilo Eko sklada predčasno odplačali. Vpliv plačil obresti ob koncu leta se že pozna v poslovnem rezultatu.

Zaradi postopka, ki ga je Državna revizijska komisija proti nam vodila v primeru izgradnje novih pisarn iz nekdanje jedilnice, smo plačali kazen v višini okoli 32.000 €. Kadrovske težave v mariborskem zavetišču za živali so se nadaljevale, zaradi česar smo bili primorani veterinarsko oskrbo v času, ko je v zavetišču največ živali, zagotavljati z zunanjo verificirano veterinarsko ambulanto, kar je dodatno povišalo stroške storitev.

V letu 2017 je družba na podlagi sklepa skupščine z dne 25.8.2017 sprejela sklep o razporeditvi dobička leta 2016 v skupni višini 438.673 € med rezerve za druge namene in za vlaganje v nadaljnji razvoj družbe.

### Povprečne količine zbranih frakcij na prebivalca in delež znotraj frakcij



Mešani komunalni odpadki predstavljajo približno tretjino vseh zbranih komunalnih odpadkov, ločevanje v gospodinjstvih pa je boljše v zunaj mestnih občinah.

**SLOVAR IZRAZOV IN UPORABLJENIH OKRAJŠAV**

**ARSO:** Agencija Republike Slovenije za okolje,

**BIOO:** ločeno zbrani biološko razgradljivi odpadki iz gospodinjstev,

**GJS:** gospodarska javna služba,

**KosO:** ločeno zbrani mešani kosovni odpadki iz gospodinjstev (preostanek mešanih kosovnih odpadkov, ki jih je težko ali v trenutni situaciji nemogoče reciklirati – kosovni odpadki za reciklažo so prišteti v drugih skupinah ločenih frakcij),

**LFZ:** ločeno zbrane frakcije,

**MEDO:** Uredba o metodologiji o oblikovanju cen obveznih gospodarskih javnih služb varstva okolja,

**MKO:** mešani komunalni odpadki,

**MOM:** Mestna občina Maribor,

**MPE:** mala plinska elektrarna na odlagališču Pobrežje,

**MPE2:** mala plinska elektrarna na odlagališču Dogošje,

**MOP:** Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije,

**OE:** odpadna embalaža,

**OVD:** okoljevarstveno dovoljenje,

**PKP:** Poslovni kompleks Pobrežje,

**PUD:** praktično usposabljanje pri delu,

**RR:** raziskave in razvoj,

**SRS:** slovenski računovodski standardi 2016,

**UIA:** evropska pobuda Urban Innovative Actions,

**ZGD-1:** Zakon o gospodarskih družbah,

**ZMO:** zunaj mestne občine.

**01****PREDSTAVITEV  
PODJETJA**

<b>1</b>	<b>Predstavitev podjetja</b>	<b>17</b>
1.1	Osnovni podatki o podjetju	18
1.2	Organi vodenja	18
1.3	Izjava o upravljanju družbe Snaga d.o.o.	19
1.4	Splošne informacije o poslovanju družbe in njene dejavnosti	22
1.5	Organizacijska struktura	23
1.6	Pomembne letnice	24
1.7	Pomembni poslovni dogodki v letu 2017	25



# 02

## POSLOVNO POROČILO

<b>2</b>	<b>Poslovno poročilo</b>	<b>29</b>
2.1	Gospodarsko gibanje	30
2.2	Vizija, poslanstvo in strategija	31
2.3	Povzetek analize poslovanja	35
2.4	Izvajanje gospodarskih javnih služb	37
2.4.1	Ravnanje z odpadki	37
2.4.2	Zbiranje odpadkov	38
2.4.3	Zbirni centri	41
2.4.4	Priprava odpadkov za predobdelavo	42
2.4.5	Zaprta odlagališča odpadkov	43
2.4.6	Urejanje utrjenih in zelenih javnih površin	44
2.4.7	Zavetišče za živali	46
2.4.8	Vzdrževanje in urejanje mariborskih tržnic	46
2.5	Tržne dejavnosti	47
2.5.1	Pogodbeni odvozi	47
2.5.2	Zimska služba	48
2.5.3	Čistilni servis	48
2.5.4	Plinska elektrarna Pobrežje	48
2.5.5	Plinska elektrarna Dogoše	48
2.5.6	Tržne storitve čiščenja in urejanja okolja	48
2.5.7	Črpanje fekalij in prediranje hišne kanalizacije	48
2.5.8	Plakatiranje	48
2.5.9	Upravljanje stavb	49
2.5.10	Zbiranje odpadnih jedilnih olj in biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov	49
2.6	Upravljanje s kadri	50
2.7	Kakovost poslovanja in varstvo okolja	54
2.8	Družbena odgovornost	56
2.8.1	Odnos do zaposlenih	56
2.8.2	Odnos do deležnikov	58
2.8.3	Odnos do skupnosti	59
2.8.4	Odnos do okolja	62
2.8.5	Raziskave in razvoj	62
2.9	Nabava in javna naročila	64
2.10	Investicije	66
2.11	Izpostavljenost tveganjem	67
2.12	Pomembni poslovni dogodki po koncu poslovnega leta	68

# 03

## RAČUNOVODSKO POROČILO

<b>3</b>	<b>Računovodsko poročilo</b>	<b>71</b>
3.1	Izjava o odgovornosti posloводства	76
3.2	Pojasnila k računovodskim izkazom	77
3.3	Bilanca stanja	80
3.4	Izkaz poslovnega izida	82
3.5	Izkaz denarnih tokov	83
3.6	Izkaz gibanja kapitala	84
3.7	Izkaz drugega vseobsegajočega donosa	86
3.8	Izkaz bilančnega dobička/izgube	86
<b>4</b>	<b>Razkritja, pojasnila in podatki k izkazom po srs</b>	<b>87</b>
4.1	Bilanca stanja	87
4.1.1	Sredstva	88
4.1.2	Obveznosti do virov sredstev	94
4.2	Izkaz poslovnega izida	100
4.2.1	Prihodki	101
4.2.2	Odhodki	102
4.3	Primerjava s planom	108
4.4	Računovodski kazalniki	109
4.5	Finančna tveganja	110
4.6	Tržna tveganja	110
4.7	Oblikovanje cen javnih služb s področja varstva okolja	110
4.8	Specifična situacija podjetja	111
4.9	Potencialne obveznosti	111
4.10	Dogodki po datumu bilance stanja	111
4.11	Odnosi s povezanimi strankami	111
<b>5</b>	<b>Dodatna razkritja po SRS 32</b>	<b>112</b>
5.1	Razkritja sodil	113
5.2	Izkazi poslovnega izida po dejavnostih	114



Krepimo razvoj, saj verjamemo, da je dolgoročna stabilnost podjetja odvisna predvsem od trajnostne usmerjenosti.

# Upravičili bomo vaše zaupanje. Z rezultati.

Cveto Žalik, direktor

30. avgusta smo položili temeljni kamen največje investicije v zgodovini podjetja. S tem se je pričelo obdobje gradnje, ki se bo zaključilo z letošnjo predajo objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov v enoletno poskusno obratovanje. Tako so leto 2017 na tem področju zaznamovali predvsem administracijski postopki, ki so konec julija s pridobljenim pravnomočnim gradbenim dovoljenjem na široko odprli vrata investiciji, ki jo Snaga zaradi izgube konkurenčnosti iz dneva v dan bolj potrebuje. Za svoje stabilno poslovanje in za ohranjanje realnih cen storitev ravnanja z odpadki. Razvojno bomo še rasli, na kar nakazuje tudi prvi uspešno pridobljen evropski projekt Urbana zemljina za hrano, v katerem je naše podjetje po deležu pridobljenih nepovratnih sredstev največji partner, saj smo zadolženi za nabavo in testiranje pilotnih naprav, ki bodo biološke odpadke predelovale v rodovitno zemljino. Zdaj, ko bomo sami obdelovali mešane komunalne odpadke, je čas, da se v našem okolju in z lastnim znanjem lotimo tudi predelave bioloških odpadkov, ki so v sistemu krožnega gospodarstva najbolj dragoceni, saj jih vračamo neposredno tja, od koder preveč in zelo neracionalno jemljemo – v naravo.

Krepimo razvoj, saj verjamemo, da je dolgoročna stabilnost podjetja odvisna predvsem od trajnostne usmerjenosti. Zato smo v letu 2017 ustanovili hčerinsko podjetje OPTCycle, ki se ukvarja z razvojnimi projekti matičnega. Kot smo večkrat poudarili, je objekt za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov le prvi korak k prehodu Maribora v krožno gospodarstvo, odpira pa razvojne priložnosti celotni regiji. Če smo danes samo zbiratelj odpadkov, nam bo objekt za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov omogočil ravnanje z jutrišnjimi surovinami (reciklati), ki jih danes še imenujemo odpadki. Za ta prehod pa so potrebni široko strokovno znanje in povezovanje, kar presega trenutne zmogljivosti Snage. Medtem ko nam bo torej objekt za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov omogočal

konkurenčnejši nastop na trgu obdelave odpadkov, bo hčerinsko podjetje OPTcycle dodatno optimiralo procese matičnega podjetja in uvajalo nove. Zato je nabor dejavnosti, ki smo jih registrirali na hčerinskem podjetju, zelo raznolik, skupen imenovalac pa ima v varstvu okolja in trajnostnem razvoju.

## Poslovanje v letu 2017

Pretežni del prihodkov podjetja predstavlja izvajanje storitev javnih služb, med katerimi prednjačijo tri javne službe s področja ravnanja z odpadki – zbiranje komunalnih odpadkov, obdelava določenih vrst komunalnih odpadkov ter odlaganje ostankov predelave in odstranjevanje komunalnih odpadkov. Ker samostojno še zmeraj izvajamo samo javno službo zbiranja, smo pri ostalih dveh odvisni od ponudb, ki jih dobimo na javnem razpisu. Torej smo odvisni od trga. Razkorak med ceno, ki jo za ravnanje z odpadki plača uporabnik in ceno, ki jo za ravnanje z odpadki plača podjetje, postaja zaradi tega vse večji. V letu 2017 smo ga lahko blažili z dobrim rezultatom prodaje ločeno zbranih frakcij in uspešnim poslovanjem v segmentu posebnih storitev, ki nižajo stroške javnih služb. A za stabilno poslovanje podjetja je nujno, da lokalne skupnosti sledijo predlogom cen, argumentiranih v vsakoletnih elaboratih.

V letu 2017 se nam je znova povišala cena obdelave določenih vrst komunalnih odpadkov, odlaganja ostankov predelave in odstranjevanja komunalnih odpadkov, ki jo zaupamo podizvajalcu. Dvig se poslovno najbolj pozna na povišani ceni za prevzem 1 tone mešanih komunalnih odpadkov v obdelavo in odstranjevanje, saj tudi količinsko zberemo največ teh odpadkov. Iz 114 € v letu 2016 se je cena zvišala na 124 € po toni. Računica se več ne izide, kar je razvidno tudi iz poslovnega rezultata na področju izvajanja javnih služb ravnanja z odpadki, na kateri smo pridneli 263.549 izgube. Če temu prištejemo še trend zmanjševanja obračunskega

# Iz 114 € v letu 2016 se je cena predaje 1 tone mešanih komunalnih odpadkov zvišala na 124 €.

volumna, in vprašanja dolgoročnega financiranja stroškov vzdrževanja zaprtih odlagališč, na jedrni dejavnosti podjetja bredemo v vse globljo izgubo, za katero si z začetkom poskusnega obratovanja objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov v letu 2018 obetamo, da bo manjša, posledično bo manjši tudi pritisk na cene za končne uporabnike. To so finančni učinki, s katerimi smo upravičeno argumentirali nujnost investicije. Tudi pri izvajanju drugih javnih služb, vzdrževanja in urejanja zelenih in utrjenih površin v Mestni občini Maribor in oskrbe zapuščenih živali, zaradi stroškovno nekritih cen ustvarjamo izgubo. Edina javna služba, ki ustvarja dobiček, pa še ta se je v primerjavi z letom 2016, ko smo dejavnost izvajali kot pogodbeno tržno storitev, prepolovil, je izbirna javna služba vzdrževanja in urejanja mariborskih tržnic.

Nekaj manj kot 20 % storitev opravimo na trgu. Postajamo vse bolj prepoznaven partner, ne samo za gospodarske subjekte, ki nam povečini zaupajo storitve čiščenja in odvoza odpadkov iz dejavnosti, ampak tudi za fizične osebe, katerih število narašča. V letu 2017 smo v upravljanje prevzeli nov objekt, Poslovni kompleks Pobrežje, kar utrjuje tudi naš ugled upravnika. Poslovni rezultat je dober, a zavedamo se potenciala izboljšanja. Zato se v komuniciranju usmerjamo tržno - uporabnikom sporočamo, da pri nas dobijo vse na enem mestu. Enostavno rešujemo njihove težave z odpadki in drugimi nečistočami.

Čisti dobiček obračunskega obdobja v višini 10.999 € v letu 2017 je nižji od načrtovanega. V njem se slika trud, ki smo ga vložili v zniževanje stroškov na področju izvajanja javnih služb ravnanja z odpadki, saj smo v letu 2017 v posebnih storitvah, ki znižujejo stroške javnih služb, zraven prihodkov malih plinskih elektrarn upoštevali še uspešno poslovanje pogodbenih odvozov. To nam omogoča Uredba o metodologiji za oblikovanje cen obveznih gospodarskih javnih služb ravnanja z okoljem (MEDO). Tudi poplačilo zapadlih terjatev naših največjih uporabnikov gospodarskih javnih služb ravnanja z odpadki, upravnikov, je zagotovo prispeval k minimalnemu čistemu dobičku, s katerim zaključujemo leto.

## Poslovni izzivi v letu 2017

Fokus leta 2017 je predstavljalo področje ravnanja z odpadki, kjer sta se prepletali realnost, torej operativna dela, in prihodnost, ki se je slikala v vložnem trudu za pridobitev vse potrebne dokumentacije za začetek gradnje objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov. Kljub ostri konkurenci na odpadkarskem trgu smo v oktobru podpisali 10-letno koncesijsko pogodbo in utrdili naše delovanje v

Občini Kungota. Nadejamo se, da bomo s podpisom nove družbene pogodbe, ki bo predvidoma še letos uredila status našega podjetja, pridobili izvajanje javnih služb s področja ravnanja z odpadki tudi v kakšni občini lastnici, kjer te službe trenutno izvaja konkurent. Povečanje frekvence odvoza odpadne embalaže iz zbiralnic v Mariboru ni zmanjšal njihove onesnaženosti z odpadki, ki tja ne sodijo, je pa potrebno to problematiko obravnavati v širšem kontekstu dokazano neupravičenega zmanjševanja obračunskega volumna oz. zmanjševanja volumna črnih posod, proti kateremu nimamo ustreznega vzvoda, s katerim bi ga uspešno in dolgotrajno zajezili.

Trudimo se, da bi uporabnike obravnavali enakovredno, da bi vsak plačal svoj pravičen delež, obračunan skladno z veljavno zakonodajo. Zato smo nadaljevali s projektom identifikacije, ki nam omogoča spremljanje števila izpraznjenih posod na terenu, pri čemer podatke primerjamo s številom prijavljenih posod in njihovim volumnom. Čeprav ceno izračunamo na podlagi prihodkov in stroškov v posamezni občini, skupnih količin zbranih odpadkov in frekvence odvoza, nižajo pa jo posebne storitve, kot je prodaja ločeno zbranih frakcij, pogodbeni odvozi in prihodki malih plinskih elektrarn, želimo s podpornimi razvojnimi projekti narediti sistem pravičnejši.

Tehnologija se razvija tudi na področju odpadkov in objekt za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov bo zmožel to, česar druge naprave v Sloveniji ne zmorejo. Na pilotnem projektu integriranega zbiranja mešanih komunalnih odpadkov in odpadne embalaže bomo dokazali, da je z vidika stroškov in okoljskih vplivov, ob podpori ustrezne tehnologije, bolj smiselno ti dve frakciji ponovno zbirati skupaj, saj ju neprimerno bolje in dosledneje kot uporabnik ločijo stroji. V Evropi se od sistemov ločenega zbiranja odpadkov že pomikajo v integrirane sisteme zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov, na katerem temelji tudi naš pilotni projekt in predvidevamo, da bodo evropski trendi srednjeročno zavladovali tudi naši zakonodaji.

Številne ujme so povzročile nemalo škode v največjem mariborskem parku, za katerega vzdrževanje in urejanje skrbimo. Tako smo ob vsaki ujmi v Mestnem parku v povprečju izgubili do pet dreves, ponosni pa smo, da prav v največjih zelenih pljučih Maribora s pomočjo različnih društev in drugih organizacij v okviru družbene odgovornosti skrbimo za redno zasaditev novih, ki je usklajen in potrjen s strani hortikulture stroke.

Po pooblastilu Mestne občine Maribor smo izvedli postopek

povpraševanja za izbor pripravljavca projektne dokumentacije za streho na osrednji mariborski tržnici, ki je rak rana tega degradiranega območja v našem mestu. Po manjših zapletih okoli avtorskih pravic smo dosegli dogovor z izbranim izvajalcem, ki predvideva, da bo do konca aprila na upravni enoti lahko zaprosil za izdajo gradbenega dovoljenja.

Leto 2017 je bilo investicijsko leto, saj smo v osnovna sredstva podjetja vložili približno 1.200.000 €. V tem znesku ni upoštevana največja investicija, torej objekt za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov, ki sam nosi skoraj 9 milijonski vložek. 66 % rednih letnih investicij smo namenili voznemu parku. Zaradi dobrih rezultatov, ki jih daje projekt identifikacije, smo nabavili manj posod za odpadke, manj pa smo vlagali tudi v računalniško opremo. Pri nabavi osnovnih sredstev upoštevamo našo zavezo ISO standardom 14001, torej imajo prednost sredstva, ki čim manj obremenjujejo okolje.

Sodelovanje v projektu Kompetenčni center (KOC) na področju krožnega gospodarstva (KROG) nam je prineslo nepovratna sredstva, ki smo jih vlagali v izobraževanja in usposabljanja zaposlenih. V projektu sodelujemo kot član projektne pisarne za kadrovske vsebinske del izvajanja projekta, cilj pa je, da v času trajanja projekta v usposabljanja vsaj enkrat vključimo vsakega zaposlenega. Proces se avtomatizirajo, na tem področju smo sicer šibki, a cilj v letu 2018 je krepitev tudi tega področja. Naša naloga je, da skrbimo za karierni razvoj zaposlenih, za širjenje znanj in kompetenc, s katerimi bomo obvladovali zahtevne procese, ki jih prinaša razvoj podjetja. Le strokovno podkovani zaposleni bomo svoje delo opravljali z veseljem in samozavestno, kar je v odnosu do strank in naročnikov vse pomembnejše, če ne celo ključno.

Izvajanje naših storitev je podrejeno načelom varovanja okolja ter standardom kakovosti, varnosti in zdravja pri delu. Zunanji presojevalci izvajanja standardov ISO 9001, ISO 14001 in OHSAS 18001 so prepoznali številne dobre prakse, kot na primer ocenjevanje dobaviteljev, so nam pa v razmislek in kot priložnost navedli tudi nekaj priporočil, ki jih že uresničujemo.

Zavezani trajnostnemu razvoju smo v letu 2017 kot soustanovitelj vstopili v Inštitut Wcycle, ki skrbi za pridobivanje evropskih sredstev za projekte, s katerimi bo Maribor zaživel krožno. V letu 2017 smo bili kot partner uspešni pri prijavi v pobudo Urban Innovative Actions (UIA) in s projektom Urbana zemljina za hrano pridobili levji delež skoraj treh milijonov evropskih evrov, ki jih bomo vlagali v razvoj pilotnega projekta predelave bioloških odpadkov v uporabne zemljine, ki bodo namenjene tudi uporabi na javnih zelenih površinah. Naš delež nepovratnih sredstev znaša 1.500.000 €, vložili pa jih bomo pretežno v nabavo pilotnih naprav za suho fermentacijo in kompostiranje, torej dva tehnološka postopka, v katerih bomo biološke odpadke predelovali v rodovitno zemljino. Projekt se bo pričel operativno izvajati v letu 2018, ko bomo prejeli tudi prvi sveženj pridobljenih evropskih sredstev.

### **Družbena odgovornost**

Čeprav smo tudi sami v stiski, nismo pozabili na naš poseben status v lokalnem okolju. Družbeno odgovornost smo uresničevali skozi projekte zmanjševanja količin nastalih

odpadkov, med katerimi velja izpostaviti sodelovanje z Ekologi brez meja na prireditvi Art Kamp v Mestnem parku. Z boljšim ločevanjem, delovanjem zelene straže ter dnevnim spremljanjem in opozarjanjem na količine zbranih odpadkov različnih frakcij smo v letu 2017 na tej tradicionalni prireditvi zbrali kar tona odpadkov manj kot leto prej. Za izobraževalne institucije smo pripravili programske vsebine, ki smo jih uresničevali vse šolsko leto, rezultat ustvarjanj v vrtcih pa predstavili tudi v Mestnem parku, ki so ga na evropski dan parkov krasila tudi drevesa iz odpadnih materialov.

Leto 2017 je bilo investicijsko leto, saj smo v osnovna sredstva podjetja vložili približno 1.200.000 €.

Lokalno okolje smo spodbujali finančno, s sponzoriranjem in donacijami za dogodke in publikacije, ki imajo svoj doprinos v odnosu do naravnega okolja, v katerem živimo in delamo.

Z uvedbo novih ukrepov, s katerimi lajšamo usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja, smo prejeli poln certifikat Družini prijazno podjetje, skozi katerega si prizadevamo biti pošten in pravičen delodajalec.

Na vseh področjih našega delovanja si prizadevamo zaživeti krožno. Naši cilji v letu 2018 so jasno postavljeni in odločeni smo jih doseči. Enoletno poskusno obratovanje objekta za predobdelavo odpadkov bo pokazalo učinke naprave tako v njenih pozitivnih vplivih na okolje kakor tudi na poslovanje našega podjetja. Zavedamo se, da z našim delovanjem vplivamo na številne deležnike v lokalnem in regionalnem okolju. To je odgovornost, ki jo jemljemo zelo resno in jo vsi zaposleni v Snagi postavljamo visoko na skupni lestvici prioritet. Z obvladovanjem obdelave mešanih komunalnih odpadkov in z izsledki rezultatov pilotnega projekta predelave bioloških odpadkov postajamo resen partner in sogovornik ne samo na področju izvajanja gospodarskih javnih služb, ampak tudi v strokovni sredini.

Vsi smo del zgodbe o uspehu. Zaposleni, ki smo s svojimi idejami, njihovimi implementacijami v delovne procese in širokimi strokovnimi znanji gonilo razvoja, lastniki podjetja, ki zaupajo naši viziji in podpirajo projekte, ki jih prepoznavajo kot razvojno koristne, in člani nadzornega sveta, ki razumejo naše težave in nam v skladu s svojimi pooblastili in pristojnostmi pomagajo pri njihovem premagovanju. Hvala za zaupanje. Upravičili ga bomo. Z rezultati.

## Poročilo o delovanju nadzornega sveta družbe Snaga d. o. o. za poslovno leto 2017

Nadzorni svet je v skladu s svojimi pristojnostmi, ki so opredeljene v 272. in 281. členu ZGD-1, opravljal svoje funkcije v letu 2017 v sestavi Matej Smrekar predsednik (predstavnik družbenikov), Mirko Šprinzer, namestnik predsednika (predstavnik družbenikov), Vilibald Šabeder, član (predstavnik družbenikov), Nataša Petek, članica (predstavnica družbenikov), Smiljan Olga, članica (predstavnica zaposlenih) in Zdravko Zorman, član (predstavnik zaposlenih).

Nadzorni svet je svojo nadzorno funkcijo, v okviru pooblastil in pristojnosti izvrševal na sejah, in sicer je imel 4 redne, 2 izredni in 3 dopisne seje. Vse seje so bile sklepčne.

V okviru rednih in korespondenčne seje v letu 2017 se je nadzorni svet:

- seznanil in potrdil letno poročilo za leto 2017,
- seznanil z revizorjevim poročilom,
- seznanil in sprejel predlog o uporabi bilančnega dobička,
- seznanil z medletnimi finančnimi poročili,
- seznanil in potrdil popisni elaborat za leto 2017,
- seznanjal s potekom postopkov za izgradnjo objekta za predobdelavo odpadkov,
- dal soglasje k potencialnemu odkupu novih poslovnih prostorov v neposredni bližini lokacije pretovarjanja odpadkov in objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov.

V Mariboru, 28.5.2018

Predsednik NS družbe Snaga d. o. o.

**Matej Smrekar**



## PREGLED IN POTRDITEV LETNEGA POROČILA

Nadzorni svet je revidirano letno poročilo obravnaval na svoji 44. redni seji dne 28.5.2018.

Poročilo neodvisnega revizorja o računovodskih izkazih družbe Snaga d. o. o. za leto 2017 je pripravila revizijska družba Constantia Plus, ki je podala mnenje, da računovodski izkazi podajajo resničen in pošten prikaz finančnega stanja družbe na dan 31.12.2017 ter njenega poslovnega izida.

Po preverbi in pregledu letnega poročila ter na podlagi mnenja pooblaščenega revizorja je nadzorni svet ugotovil, da letno poročilo podaja realno sliko o poslovanju družbe v letu 2017 in stanju njenega premoženja in obveznosti na dan 31.12.2017.

Nadzorni svet ugotovitvam revizorja pritrjuje in na letno poročilo nima pripomb.

Na osnovi navedenega je nadzorni svet:

- podal pozitivno mnenje k poročilu neodvisnega revizorja o računovodskih izkazih in poslovnem poročilu družbe Snaga d. o. o. za leto 2017.
- potrdil letno poročilo družbe Snaga d. o. o. za leto 2017
- pregledal in se seznanil z Izjavo o upravljanju.

V Mariboru, 28.5.2018

Predsednik NS družbe Snaga d. o. o.

**Matej Smrekar**







**PREDSTAVITEV  
PODJETJA**

**01**

## 1.1 Osnovni podatki o podjetju

Polni naziv družbe:	SNAGA, družba za ravnanje z odpadki in druge komunalne storitve, d. o. o.
Skrajšani naziv družbe:	SNAGA d. o. o.
Naslov in sedež:	Nasipna ulica 64, SI-2000 Maribor
Telefon:	+386 (0)2 620 58 00
Gsm:	+386 (0)41 325 269
Faks:	+386 (0)2 620 58 10
E-mail:	info@snaga-mb.si
Davčna številka:	22223576
ID za DDV:	SI22223576
Matična številka:	5067855
Standardna klasifikacija:	38.110 Zbiranje in odvoz nenevarnih odpadkov
Prejeti certifikati:	ISO 9001/2008, ISO 14001/2004, OHSAS 18001/2007, Družini prijazno podjetje
Transakcijski račun:	SI56 0451 5000 0175 787, odprt pri Novi KBM, d. d. SI56 3400 0101 6667 355, odprt pri Banka Sparkasse, d. d.
Direktor:	Cveto Žalik
Osnovni kapital:	3.990.202,33 €
Vpis v register:	Družba je vpisana v sodni register pri Okrožnem sodišču v Mariboru pod vložno številko 1/00078/00 kot družba z omejeno odgovornostjo.

## 1.2 Organi vodenja

Organi družbe so:

- direktor,
- nadzorni svet in
- skupščina.

### Direktor

Družba ima direktorja, ki na lastno odgovornost vodi poslovanje družbe in jo zastopa. Direktorja imenuje in odpokliče nadzorni svet s posebnim sklepom za mandatno dobo največ 4 leta in je lahko ponovno imenovan.

Pravice, obveznosti ter pooblastila in odgovornosti direktorja se podrobneje določijo s pogodbo o zaposlitvi, ki jo direktor sklene s predsednikom nadzornega sveta.

### Nadzorni svet

Nadzorni svet sestavljajo:

Predsednik:	Matej SMREKAR
Namestnik predsednika:	Mirko ŠPRINZER
Član:	Vilibald ŠABEDER
Članica:	Nataša PETEK
Član:	Zdravko ZORMAN (predstavnik zaposlenih)
Članica:	Olga SMILJAN

### Nadzorni svet je v skladu s pristojnostmi v letu 2017 zasedal:

Število sej nadzornega sveta	Število točk dnevnega reda	Sklepčne seje	Nesklepčne seje
4 – redne	41	4	0
2 – izredni	7	2	0
3 – dopisne	3	3	0

Število točk dnevnih redov nadzornega sveta zajema skupno število vseh točk, obravnavanih na rednih, izrednih oz. dopisnih sejah nadzornega sveta družbe (tudi npr. otvoritev seje, pregled zapisnika in predlogi, pobude in vprašanja, ki se pri vsaki seji ponavljajo).

### Skupščina je v skladu s pristojnostmi v letu 2017 zasedala:

Število sej skupščine	Število točk dnevnega reda	Sklepčne seje	Nesklepčne seje
1 – redna	7	1	0
0 – izrednih	0	0	0
0 – dopisnih	0	0	0

Število točk dnevnih redov skupščine zajema skupno število vseh točk obravnavanih na rednih sejah skupščine družbe (tudi npr. otvoritev seje in pregled zapisnika, ki se pri vsaki seji ponavljajo).

## 1.3 Izjava o upravljanju družbe Snaga d.o.o.

Skladno z določilom petega odstavka 70. člena Zakona o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15 in 15/17) družba Snaga, družba za ravnanje z odpadki in druge komunalne storitve, d.o.o. (v nadaljevanju: Snaga) kot del poslovnega dela letnega poročila podaja naslednjo izjavo o upravljanju:

### 1. Sklicevanje na kodeks o upravljanju

Družba Snaga je s sklepom organa vodenja sprejetim v letu 2017, to je s sklepom direktorja družbe, pristopila h Kodeksu upravljanja za nejavne družbe, ki ga je izdalo Združenje nadzornikov Slovenije, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo in Gospodarska zbornica Slovenije v maju 2016. Soglasje k pristopu družbe Snaga h Kodeksu upravljanja za nejavne družbe je podal nadzorni svet družbe na seji dne 19.3.2018. Kodeks je priporočilo dobre prakse upravljanja in je javno dostopen na spletni strani:

[http://www.mgrt.gov.si/fileadmin/user\\_upload/Kodeks\\_upravljanja\\_za\\_nejavne\\_druz\\_be\\_maj\\_2016\\_.pdf](http://www.mgrt.gov.si/fileadmin/user_upload/Kodeks_upravljanja_za_nejavne_druz_be_maj_2016_.pdf)

V točki 2. Izjave o upravljanju je podana Izjava o skladnosti s Kodeksom, kjer so razkrita odstopanja od posameznih priporočil Kodeksa.

### 2. IZJAVA O SKLADNOSTI S KODEKSOM - Podatki o obsegu odstopanja od kodeksa o upravljanju

Odstopanja od kodeksa so razkrita v nadaljevanju, pri čemer so navedene po točkah kodeksa, pri katerih prihaja do odstopanja:

2.1.1 V obstoječi družbeni pogodbi družbe ni naveden namen družbe in ključni cilji družbe. Družba opravlja storitve javnih služb varstva okolja že več kot 100 let in je pravna naslednica predhodnih oblik družbe. V prvotnih aktih družb oz. občinskih ustanovitvenih odlokih pravnih prednic današnje družbe so bili namen in cilji zapisani (npr. v Sklepu o ustanovitvi javnega podjetja Snaga Maribor, MUV št. 16/90). Danes potrebe po tem ni več, namen in cilji družbe so zapisani v strategiji družbe, poslovnih načrtih družbe, na spletni strani družbe.

2.1.2 Družbena pogodba ne predvideva mehanizmov reševanja sporov med družbeniki z jasno določitvijo postopka in pristojnega foruma (npr. postopek mediacije ali pristojnost arbitraže ipd.), prav tako ne opredeljuje natančneje od zakona možnosti, merila in postopka izstopa ali izključitve družbenikov iz družbe. Lastniki družbe so občine ustanoviteljice družbe (enajst občin), ki predlog družbene pogodbe obravnavajo na mestnem oz. občinskih svetih, nato pa se družbena pogodba sprejme na skupščini družbe, katere člani so župani občin ustanoviteljic. Do sedaj družbeniki družbe niso izrazili potrebe po določnejši ureditvi navedenih vsebin v družbeni pogodbi. Poslovodstvo bo priporočilo predstavilo na skupščini družbe in sledilo odločitvi družbenikov družbe na skupščini.

2.5.4 Konec leta 2016 je bil sprejet nov Poslovnik o delovanju organa nadzora, v katerem je predvideno, da bodo člani organa nadzora in vodenja enkrat letno izpolnili izjave o neodvisnosti in

jih predstavili organu nadzora. V letu 2017 člani organa nadzora in vodenja izjave o neodvisnosti niso podali, bo pa podana v letu 2018.

3.1.1 Mestna občina Maribor ima kot večinski lastnik družbe osnovni vložek v višini, ki predstavlja 94,4855% osnovnega kapitala, pri čemer skupščina družbe vse odločitve sprejema upošteva določilo prvega odstavka 506. člena ZGD-1. Predlog spremembe družbene pogodbe, ki bi drugače uredila glasovalne pravice glede posameznih pristojnosti skupščine družbe, je v procesu obravnave na mestnem oz. občinskih svetih občin ustanoviteljic družbe. Do danes je predlog družbene pogodbe obravnavalo in potrdilo sedem občin ustanoviteljic družbe.

3.3.2 Poslovodstvo in nadzorni svet kot organa družbe nista vključena v postopek imenovanja članov organa nadzora družbe. S strani občin ustanoviteljic poslovodstvo prejme podatke o posameznem kandidatu za članstvo v nadzornem svetu družbe, ki jih vključi v pripravico gradiva za sklic skupščine družbe. Poslovodstvo bo na prvi naslednji seji skupščine le-to opozorilo na spoštovanje tega določila Kodeksa.

3.3.3 Do sedaj v družbi ni bilo prakse, da bi se na sejo skupščine, na kateri se ta seznanijo z letnimi računovodskimi izkazi, povabilo tudi pooblaščenega revizorja družbe. Upoštevanje tega določila Kodeksa se bo uveljavilo v bodoče za vse seje skupščine, kjer se bo obravnavalo seznanitev z letnimi računovodskimi izkazi.

5.5 Do sedaj se na zapisnikih sej organa nadzora ni vodilo poimenskega glasovanja pri sklepih, ki niso soglasni. Občasno se je poimenske glasove posameznih članov pri sklepih, ki niso bili soglasni, navedlo v tekstovni del zapisnika seje organa nadzora, ni pa bilo systemskega vodenja poimenskega glasovanja. Priporočilo bo sistematično upoštevano pri sejah organa nadzora z letom 2018.

6.3.1 Znotraj organa vodenja, ki je sicer enočlanski, ne obstaja namestnik, se pa ob krajši ali daljši odsotnosti člana zagotovi nemoteno poslovanje s sistemom primernih pooblastil za čas odsotnosti organa vodenja.

8.1.2 Sistem prejemkov organa vodenja je oblikoval in sprejel nadzorni svet družbe, vendar upošteva in na podlagi določil Zakona o prejemkih poslovodnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 21/10) in Uredbe o določitvi najvišjih razmerij za osnovna plačila ter višine spremenljivih prejemkov direktorjev (Uradni list RS, št. 34/10).

10.3 Izjava o upravljanju za leto 2016 ni bila oblikovana kot ločena izjava in tudi ne objavljena na spletni strani družbe, bo pa objavljena izjava o upravljanju za leto 2017.

11.2. Družba je v letu 2017 pristopila k izboljšanju sistema upravljanja tveganj – izdelana ocena tveganj, s strani zunanega izvajalca. Iz tega sledijo postopki vzpostavitve izboljšanja sistema notranjega kontroliranja, ki se vpeljujejo v

letu 2018, z jasnejšimi razdelitvami pristojnosti in odgovornosti za posamezna področja poslovanja v družbi.

### 3. Glavne značilnosti sistemov notranjih kontrol in upravljanja tveganj v družbi v povezavi s postopkom računovodskega poročanja

Uprava družbe je odgovorna za vodenje ustreznih poslovnih knjig, ter vzpostavljanje in zagotavljanje delovanja notranjega kontroliranja. Namen notranjih kontrol je zagotavljanje točnosti, zanesljivosti, transparentnosti in preglednosti vseh procesov ter obvladovanje tveganj, ki so povezana z računovodskim poročanjem.

Sistem notranjih kontrol vključuje postopke, ki zagotavljajo, da:

- so poslovni dogodki evidentirani na osnovi verodostojnih knjigovodskih listin,
- so poslovni dogodki evidentirani in računovodski izkazi izdelani v skladu z veljavno zakonodajo,
- se prepreči oziroma pravočasno zazna morebitna nepooblaščen pridobitev, uporaba in razpolaganje s premoženjem družbe, ki bi imela pomemben vpliv na računovodske izkaze.

Tveganja, ki se pojavljajo pri računovodskem poročanju, zmanjšujemo:

- z jasnimi računovodskimi usmeritvami in njihovo dosledno uporabo,
- z dobrim notranjim informiranjem in obveščanjem,
- s pravočasno pripravo, podrobno obravnavo in vsebinsko zasnovano izkazov, ki so podlaga za poslovno odločanje.

Nadzor nad delovanjem notranjih kontrol se izvaja z vodstvenim nadzorom, zunanjo revizijo računovodskih izkazov ter drugimi neodvisnimi presojami in pregledi poslovanja. Z namenom zagotavljanja transparentnosti, učinkovitosti ter odgovornega poslovanja ima družba vzpostavljen delujoč sistem notranjih kontrol in upravljanja s tveganji, preko organizacijske strukture družbe, standarda vodenja kakovosti ISO9001, standarda ravnanja z okoljem ISO14001, standarda varnosti in zdravja pri delu OHSAS18001 in internimi akti.

Pomembno vlogo pri zagotavljanju kakovostnih računovodskih informacij z vidika uporabe sodobne tehnologije predstavlja tudi informacijski sistem. Ustreznost delovanja notranjih kontrol v okviru informacijskega sistema se preverja s pomočjo zunanjih strokovnjakov.

### 4. Delovanje skupščine družbe in njene ključne pristojnosti ter opis pravic družbenikov in način njihovega uveljavljanja

Družba Snaga je kot družba z omejeno odgovornostjo v 100 % javni lasti, vpisana v sodni register pri Okrožnem sodišču v Mariboru pod vložno številko 10007800, zadnja sprememba SV 1833/2015 z dne 9.3.2016.

Osnovni kapital družbe na dan 31.12.2017 znaša 3.990.202,33 €. Ustanoviteljice družbe Snaga in s tem njeni družbeniki so občine. Snaga d. o. o. ima lasten poslovni delež, ki predstavlja 1,6831 % osnovnega kapitala, ne more pa izvrševati pravic iz lastnih deležev na podlagi 4. odstavka 506. člena ZGD-1.

Skupščino družbe sestavljajo župani občin ustanoviteljic družbe Snaga d. o. o. V skladu z družbeno pogodbo družbeniki uresničujejo ustanoviteljske pravice preko skupščine družbe, ki jo sestavljajo župani občin ustanoviteljic – družbenikov.

Občine ustanoviteljice družbe Snaga d.o.o. in njihovi osnovni vložki:

Občine - družbeniki	Vložek v znesku
Mestna občina Maribor	3.770.165,08 €
Občina Hoče - Slivnica	5.000,00 €
Občina Miklavž na Dravskem polju	39.634,24 €
Občina Rače - Fram	46.744,70 €
Občina Starše	25.413,31 €
Občina Duplek	34.893,91 €
Občina Ruše	131,68 €
Občina Selnica ob Dravi	131,68 €
Občina Lovrenc na Pohorju	131,68 €
Občina Pesnica	399,02 €
Občina Kungota	399,02 €
Snaga d.o.o.	67.158,01 €
<b>Skupaj</b>	<b>3.990.202,33 €</b>

V skladu z družbeno pogodbo skupščina odloča o:

- sprejemu letnega poročila;
- uporabi bilančnega dobička na predlog nadzornega sveta;
- imenovanju in odpoklicu članov nadzornega sveta, razen tistih, ki jih izvoli svet delavcev;
- višini sejin članov nadzornega sveta;
- podelitvi razrešnice direktorju in nadzornemu svetu;
- spremembah družbene pogodbe;
- ukrepah za povečanje in zmanjšanje kapitala;
- pridobivanju lastnih deležev;
- o odsvojitvi poslovnih deležev osebam, ki niso družbeniki;
- prenehanju družbe in statusnem preoblikovanju;
- imenovanju revizorja;
- sprejemu poslovne politike družbe na predlog direktorja in nadzornega sveta;
- soglasju za opravljanje določenih vrst poslov v primeru, ko nadzorni svet zavrne soglasje;
- drugih zadevah, če tako v skladu z zakonom določa družbena pogodba oziroma v drugih zadevah, ki jih določa zakon.

Skupščina mora biti sklicana najmanj enkrat letno, praviloma po izteku poslovnega leta. Skupščina veljavno odloča, če so navzoči družbeniki, ki imajo večino glasov v skladu z določbo 1. odstavka 506. člena Zakona o gospodarskih družbah, pri čemer vsakih dopolnjenih 50 eurov osnovnega vložka daje družbeniku en glas.

Upošteva določila Zakona o gospodarskih javnih službah ter dejstva, da je družba Snaga d. o. o. bila v prvi vrsti ustanovljena za izvajanje gospodarskih javnih služb varstva okolja, mestni oz. občinski svet vsake posamezne občine ustanoviteljice odloča o vprašanih, ki so po zakonu v izključni pristojnosti občin ustanoviteljic in vezani na odločanje o strateških ciljih in

odločitvah družbe, in sicer:

- pogojev za izvajanje dejavnosti javne službe na območju posamezne ustanoviteljice ter zagotavljanje in uporabo javnih dobrin,
- o cenah oziroma tarifah za uporabo javnih dobrin na območju posamezne ustanoviteljice.

## 5. Podatki o sestavi in delovanju organov vodenja ali nadzora ter njihovih komisij

Pristojnosti, sestavo in delovanje organov družbe opredeljuje Družbena pogodba o ustanovitvi družbe Snaga d.o.o..

Organi družbe so:

- direktor,
- nadzorni svet in
- skupščina.

### Sestava in delovanje organa vodenja

Poslovanje in delo družbe vodi direktor, ki na lastno odgovornost vodi poslovanje družbe in jo zastopa. Direktorja imenuje in odpokliče nadzorni svet s posebnim sklepom za mandatno dobo največ 4 leta in je lahko ponovno imenovan.

Pravice, obveznosti ter pooblastila in odgovornosti direktorja se podrobneje določijo s pogodbo o zaposlitvi, ki jo direktor sklene s predsednikom nadzornega sveta.

### Sestava in delovanje organa nadzora

Nadzorni svet sestavlja 6 članov: 4 člane kot predstavnike družbenikov imenuje in razrešuje skupščina, 2 člana pa sta predstavnika delavcev, imenovana v skladu z Zakonom o sodelovanju delavcev pri upravljanju. Člani nadzornega sveta so imenovani za mandatno obdobje 4. let in so lahko ponovno imenovani.

Nadzorni svet mora biti sklican praviloma enkrat v četrtletju, obvezno pa mora biti sklican enkrat v polletju.

V skladu z družbeno pogodbo so pristojnosti organa nadzora naslednje:

- nadzoruje vodenje poslov družbe;
- imenuje in odpokliče direktorja in prokurista, sklepa pogodbo o zaposlitvi z direktorjem in prokuristom družbe ter odloča o njunih prejemkih;
- odloča o razvojnih programih ter poslovni politiki družbe in potrjuje letni plan poslovanja družbe na predlog direktorja;
- odloča o soglasju k določenim vrstam poslov, če je s sklepom nadzornega sveta določeno, da smejo posamezne vrste poslov opravljati le z njegovim soglasjem;
- preveri in potrdi letno poročilo družbe skupaj z revizorjevim poročilom, predlaga uporabo bilančnega dobička ter sestavi pisno poročilo za skupščino v skladu z določili zakona, ki ureja gospodarske družbe;
- odloča o odobritvi pogodb med članom nadzornega sveta in družbo;
- odloča o pogojih zadolževanja in dajanju poroštev družbe ter daje soglasje k zadolžitvi družbe;
- lahko pregleduje in preverja knjige in dokumentacijo družbe, njeno blagajno, shranjene vrednostne papirje in zaloge blaga ter druge stvari;

- lahko skliče skupščino;
- sprejema splošne akte družbe, razen tistih, za katere je pooblaščen direktor;
- daje direktorju soglasje za odpis osnovnih sredstev in drobnega inventarja, nad s svojim sklepom določeno višino in
- odloča o drugih zadevah v skladu z zakonom, drugimi predpisi, sklepi skupščine in družbeno pogodbo.

Način in organizacija dela ter druge zadeve, pomembne za delovanje nadzornega sveta družbe so določene v Poslovniku o delu nadzornega sveta Snaga, družba za ravnanje z odpadki in druge komunalne storitve, d.o.o.

Delovanje nadzornega sveta v letu 2017 je opisano v letnem poročilu 2017 (1.2).

Maribor, marec 2018

Direktor:

Cveto Žalik



## 1.4 Splošne informacije o poslovanju družbe in njene dejavnosti

Družba opravlja storitve GJS v osmih občinah, v katerih, v skladu z veljavnimi (koncesijskimi) pogodbami in odloki, ki v posamezni občini opredeljujejo način izvajanja GJS, izvaja naslednje obvezne GJS s področja ravnanja z odpadki:

- zbiranje določenih vrst komunalnih odpadkov, ki jo družba izvaja samostojno,
- obdelava določenih vrst komunalnih odpadkov, za katero družba najema z javnimi razpisi izbrane podizvajalce in
- odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov.

Vse tri obvezne GJS opravljamo v osmih občinah:

- Mestni občini Maribor,
- Občini Miklavž na Dravskem polju,
- Občini Starše,
- Občini Pesnica,
- Občini Kungota,
- Občini Ruše,
- Občini Selnica ob Dravi,
- Občini Lovrenc na Pohorju.

V letu 2018, ko bo pričel poskusno obratovati objekt za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov, bomo sami pričeli izvajati tudi obvezno gospodarsko javno službo obdelave, kar bo, glede na kalkulacijo lastnega stroška obdelave v primerjavi s stroški, ki nam jih trenutno zaračunava prevzemnik, ki v našem imenu opravlja to javno službo, znižalo stroške obdelave že v letu 2018, polni finančni učinki pa bodo vidni v drugi polovici leta 2019, torej po preteku enoletnega poskusnega obratovanja.

Področje ravnanja s komunalnimi odpadki in našete tri obvezne GJS pa niso edine javne službe, ki jih opravljamo. Na podlagi veljavnih koncesijskih pogodb opravljamo v MOM še naslednje obvezne in eno izbirno GJS:

- čiščenje in urejanje javnih utrjenih in zelenih površin,
- oskrba zapuščenih živali v Zavetišču za živali Maribor,
- vzdrževanje in upravljanje tržnic – izbirna gospodarska javna služba in
- vzdrževanje zaprtih odlagališč.

Zraven javnih služb nam prihodke predstavlja tudi izvajanje dejavnosti na prostem trgu:

- pogodbeni odvozi vseh vrst nenevarnih in nevarnih odpadkov,
- vzdrževanje, objektni servis in čiščenje poslovnih prostorov,
- čiščenje zasebnih površin in čiščenje po prireditvah,
- čiščenje in urejanje zasebnih utrjenih in zelenih površin,
- izvajanje zimske službe s čiščenjem in odvozom zapadlega snega,
- prediranje kanalizacije in črpanje fekalij,
- zbiranje in odvoz organskih kuhinjskih odpadkov ter jedilnih olj za podjetja in druge organizacije,
- zakup oglasnega prostora oz. plakatiranje,
- upravljanje dveh malih plinskih elektrarn (MPE) na zaprtih odlagališčih na Pobrežju in v Dogošah ter
- upravljanje objektov.

# 1.5 Organizacijska struktura



## 1.6 Pomembne letnice

**1961**

Iz Komunalnega podjetja Maribor se izloči obrat Čistoča in se preoblikuje v podjetje Snaga, ki je svoje poslovanje pričela s 77 sodelavci, sedmimi vozili, dvema pisarnama in tremi garažami.

**1976**

Snaga, Nigrad in Mariborski vodovod se združijo v SOZD, ki se je kasneje povečal še za nekaj drugih članic.

**1976**

Od občine Maribor dobimo dovoljenje za odlaganje odpadkov v opuščeni gramoznici ob Vzhodni ulici na Pobrežju.

**1984**

Zgradimo odlagališče posebnih odpadkov v Metavi - sredstva za izgradnjo je prispevalo dvajset podjetij po načelu večji onesnaževalec plača več, odlagališče pa je v prvi vrsti namenjeno odpadkom iz industrije.

**1992**

Pričnemo s pilotnim projektom ločenega zbiranja odpadkov in z zbiranjem nevarnih odpadkov iz gospodinjstev s premično zbiralnico.

**1995**

Mestna občina Maribor nam podeli status javnega podjetja.

**2000**

Pridobimo certifikat kakovosti ISO 9001 za področje odvoza komunalnih odpadkov in nevarnih odpadkov, deponiranje komunalnih in nevarnih odpadkov, vzdrževanje javne higiene, zimske službe, plakatiranja in krasitve mesta.

**2001**

Zaključimo izgradnjo male plinske elektrarne na odlagališču Pobrežje.

**2003**

Obratovati prične prvi zbirni center za ločeno zbrane odpadke v Lahovi ulici.

**2004**

Konec leta odlagališče na Pobrežju preneha sprejemati odpadke, balirane odpadke pričenemo skladiščiti v Dogošah.

**2009**

Odlagališče v Dogošah preneha s sprejemanjem odpadkov.

**2009**

Pridobimo certifikat za sistem ravnanja z okoljem po mednarodnem standardu SIST ISO 14001:2004.

**2010**

Preoblikujemo se v čisto gospodarsko družbo, v statusno pravni obliki družbe z omejeno odgovornostjo, Snaga, družba za ravnanje z odpadki in druge komunalne storitve, d. o. o. V Mestni občini Maribor nam je podeljena 20-letna koncesija za zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov ter obdelavo mešanih komunalnih odpadkov.

**2011**

Sistem ločenega zbiranja odpadkov na izvoru nadgradimo s širitvijo zbiranja bioloških odpadkov iz gospodinjstev in zbiranja odpadne embalaže po sistemu od vrat do vrat (rumena vreča). Istega leta prevzamemo v upravljanje tudi tržnično dejavnost v Mestni občini Maribor.

**2012**

Prevzamemo GJS oskrbe zapuščenih živali v Zavetišču za živali Maribor in zaženemo drugo malo plinsko elektrarno na odlagališču v Dogošah.

**2013**

Pridobimo certifikat Družini prijazno podjetje.

**2014**

Prevzamemo urejanje zelenih in utrjenih površin v Mestni občini Maribor. Istega leta z izvajalcem podpisemo pogodbo za izgradnjo objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov.

**2015**

Za urejanje zelenih in utrjenih površin pridobimo 15-letno koncesijo. Sistem vodenja v podjetju dopolnimo še s sistemom po standardu BS OHSAS 18001:2007.

**2016**

Prejmemo nagrado na najboljše letno poročilo v kategoriji srednje velikih podjetij v Sloveniji in nagrado za družbeno odgovornost Horus, prav tako v kategoriji srednje velikih podjetij.

**2017**

Februarja dobimo izdano okoljevarstveno soglasje, junija okoljevarstveno dovoljenje, mesec kasneje postane pravnomočno tudi gradbeno dovoljenje. 21. avgusta predamo gradbišče izbranemu izvajalcu gradnje. S tem skoraj deset let po sprejemu dolgoročnega investicijskega plana na mestnem svetu pričnemo z gradnjo objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov.





## 1.7 Pomembni poslovni dogodki v letu 2017

### JANUAR

- Na predlog Uredbe o obvezni lokalni gospodarski javni službi obdelave odpadkov, ki jo je decembra 2016 objavila vlada, podamo pripombe, saj ocenjujemo, da če bo Uredba sprejeta kot predlagana, neposredno onemogoča izvedbo investicije v objekt za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov s tehnologijo, kakršna je bila izbrana.
- Za opozarjanje na škodljive posledice Uredbe za lokalno okolje in njegov razvoj pridobimo podporo nekaterih poslancev Državnega zbora in celotnega Državnega sveta.
- Z Mestno občino Maribor podpišemo 10-letno koncesijsko pogodbo za vzdrževanje in upravljanje mariborskih tržnic. Dejavnost preide pod javne službe, saj je po Odloku organizirana kot izbirna gospodarska javna služba.
- Prenehamo upravljati z mestno blagajno, saj je se MOM odločila, da poišče novega izvajalca, pri čemer mora ta zagotoviti več poslovnih enot, kjer bo mogoče položnice plačevati brez provizije. Z novim izvajalcem podpišemo pogodbo in tako omogočimo nadaljnje plačevanje položnic Snage brez provizije.

### FEBRUAR 2017

- Mestni svetniki sledijo našemu gradivu in potrdijo predlagane sklepe, ki se vežejo na zadolževanje družbe, s čimer odpravimo tudi anomalije, na katere je opozarjalo Ministrstvo za finance junija 2016.
- 13.2.2017 Agencija za okolje Republike Slovenije (ARSO) izda okoljevarstveno soglasje za objekt za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov. Izvajalec investicije

Kostak d. d. še v istem tednu odda popolno vlogo za izdajo gradbenega dovoljenja.

- Za prevzem mešanih komunalnih in bioloških odpadkov prek javnega razpisa izberemo najugodnejša ponudnika. Cena za prevzem tone mešanih komunalnih odpadkov se iz 114 € dvigne na 124 €.
- Za projekt Kompetenčnih centrov (KOC) pridobimo nepovratna sredstva in sodelujemo kot član projektne pisarne za kadrovsko-vsebinski del izvajanja projekta.
- S soglasjem nadzornega sveta ustanovimo hčerinsko družbo OPTcycle d. o. o., ki se bo ukvarjala z razvojnimi projekti Snage.

### MAREC 2017

- 9. marca 2017 mestni svet v drugem branju potrdi Odlok o prenehanju Odloka o ustanovitvi javnega podjetja Snaga d. o. o. in spremembo 40. člena Odloka o načinu izvajanja GJS ravnanja s komunalnimi odpadki v Mestni občini Maribor. S tem so dokončno rešene vse pravne dileme v zvezi s financiranjem objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov.
- Na isti seji, 9. marca 2017, mestni svet potrdi proračun MOM za leto 2017. Ker je zadolževanje in pogoje zadolževanja podjetij v večinski lasti MOM nujno vpisati v proračun za tekoče leto, nam mestni svetniki s potrditvijo proračuna potrdijo tudi zadolževanje v višini 10 milijonov evrov za investicijo objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov.
- Nadzorni svet potrdi plan poslovanja za leto 2017.

- S štirimi podjetji v večinski javni lasti (Energetika, Nigrad, Mariborski vodovod in Marprom) ustanovimo Inštitut Wcycle, ki bo na ravni mesta skrbel za razvojne projekte v smeri prehoda v krožno gospodarstvo.
- Na občine, v katerih izvajamo GJS, posredujemo elaborate s predlaganimi sklepi za mestni oz. občinske svete po povišanju cen €/kg. Elaboratom priložimo tudi predlagane cenike.

## APRIL 2017

- Soočamo se s težavami pri dobavi novih posod za zbiranje komunalnih odpadkov, saj z dobaviteljem usklajujemo zahtevan standard materialov, iz katerih so posode narejene. Posode, ki jih imamo na zalogi, zadoščajo samo za tekoče nove prijave in nujne menjave, drugih aktivnosti pa ne izvajamo.
- Naša ponudba, ki smo jo oddali na razpis Občine Kungota za podelitev koncesije javnih služb s področja ravnanja z odpadki, je bila ugodnejša kot ponudba našega konkurenta. S tem smo stopili korak bližje k ohranjanju posla v tej občini lastnici.
- Z družbo ZEOS smo v občinah, kjer izvajamo GJS ravnanja z odpadki, postavili posebne zabojnike, v katerih lahko občani ločeno zbirajo odpadno električno in elektronsko opremo. V takšni akciji smo že sodelovali leta 2015 in bili med vsemi izvajalci na ravni države najuspešnejši.

## MAJ 2017

- V okviru promocije zdravja na delovnem mestu na dvorišču naših poslovnih prostorov namestimo fitnes naprave, ki so namenjene zaposlenim.
- Uspešno zaključimo natečaje za izobraževalne institucije, v katerih otroci razmišljajo predvsem o ponovni uporabi in odgovornem ravnanju z odpadki.
- S strani vodje zavetišča prejmemo odpoved delovnega razmerja. Takoj objavimo razpis, s katerim iščemo novega veterinarja in vodjo zavetišča.

## JUNIJ 2017

- ARSO nam izda okoljevarstveno dovoljenje za gradnjo objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov.
- Iz Občine Kungota prejmemo poziv po dodatni obrazložitvi ponudbe, ki smo jo oddali na razpis za pridobitev koncesije na področju ravnanja z odpadki. Na poziv se odzovemo v predpisanem času in vodstvu občine pojasnimo dileme, na katere je pri pregledu naše ponudbe opozoril konkurent.
- Po sklepu nadzornega sveta pričnemo prodajati poslovno nepotrebno nepremičnino – stanovanje na Kamniški ulici v Mariboru. Na poziv za oddajo ponudb ne prejmemo nobene ponudbe za nakup.
- Kot izvajalec javne službe pristopimo k projektu Art Kamp – prireditve z manj odpadki. Izvajamo s strani Ekologov brez meja predpisane ukrepe za zmanjševanje količin odpadkov na prireditvi in ob koncu meseca beležimo velik uspeh – na Art Kampu smo letos zbrali eno tono odpadkov manj kot preteklo leto.



## JULIJ 2017

- Konec meseca postane pravnomočno tudi gradbeno dovoljenje za objekt za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov in s tem se vrata začetku gradnje na široko odprejo.
- Po pooblastilu MOM na izbrane ponudnike naslovimo povpraševanje za pripravo ponudbe za pripravo projektne dokumentacije za streho na osrednji mariborski tržnici na Vodnikovem trgu.
- Komisija za ocenjevanje ukrepov v okviru certifikata družini prijazno podjetje naše dodatne ukrepe, s katerimi usklajujemo službeno in zasebno življenje, oceni kot ustrezne. S tem pridobimo poln certifikat družini prijazno podjetje.

## AVGUST 2017

- 21. avgusta izbranemu izvajalcu predamo lokacijo gradbišča objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov, na katerem smo dolga leta izvajali pretovarjanje odpadkov. Na lokaciji gradbišča 30. avgusta protokolarno polagamo temeljni kamen. Slavnostni govornik na prireditvi je predsednik Republike Slovenije Borut Pahor.
- Skupščina sledi predlogu nadzornega sveta in posloводства in odloči, da bilančni dobiček leta 2016 ohrani v podjetju.
- Neurje, ki je pustošilo po Mariboru, je največ škode povzročilo na osrednji mariborski tržnici, saj je trajno poškodovalo tri dežnike, in v Mestnem parku, kjer je padlo 10 dreves.

- Za uporabnike izvedemo tržno akcijo, v kateri nekatere naše storitve ponudimo po ugodnejših cenah.

## SEPTEMBER 2017

- Komisija, ki je vodila postopek izbire najugodnejšega ponudnika za pripravo projektne dokumentacije za streho na osrednji tržnici, izbere najugodnejšega ponudnika. Vname se medijska vojna okoli avtorskih pravic in od oddane ponudbe odstopita dva ponudnika. Komisija se prične pogajati z edinim preostalim ponudnikom.
- Uporabnikom proti plačilu ponudimo dodatne rumene vreče za zbiranje odpadne embalaže, ki jih lahko kupijo na sedežu podjetja.
- S pomično zbirnico nevarnih odpadkov pričnemo jesensko akcijo zbiranja teh odpadkov iz gospodinjstev.
- V okviru KOC KROG si ogledamo regijski center za ravnanje z odpadki na Koroškem. Seznanimo se z njihovimi delovnimi procesi.

## OKTOBER 2017

- Z Občino Kungota podpišemo 10-letno koncesijsko pogodbo za izvajanje GJS ravnanja z odpadki.
- Uporabnike pričnemo ozaveščati o tem, kako oblikujemo ceno ravnanja z odpadki in jih pripravljamo na morebitni količinski obračun, v katerem bi uskladili končno ceno za uporabnika, ki bi temeljila na dejansko zbranih količinah komunalnih odpadkov v letu 2017.
- Za zaposlene voznike različnih kategorij izvedemo šolo varne vožnje, ki poteka v Centru varne vožnje v Vranskem.
- Na Trgu svobode v Mariboru se tradicionalno predstavimo na Dnevu Snage; na ogled postavimo naš vozni park in občanom predstavimo dejavnosti, s katerimi se ukvarja naše podjetje.

## NOVEMBER 2017

- Količinske obračune in posledično spremenjene cene za končne uporabnike predstavljamo po občinah, kjer izvajamo GJS ravnanja z odpadki. Konec meseca zaradi pomanjkanja pravnih podlag na ravni podjetja sprejmemo poslovno odločitev, da količinskih obračunov ne bomo izvedli.
- Komisija, ki je vodila postopek izbire izvajalca za pripravo projektne dokumentacije za streho na osrednji mariborski tržnici z edinim preostalim ponudnikom sklene dogovor o ceni, ki je sprejemljiv za obe strani.
- V okviru evropskega tedna zmanjševanja količin odpadkov organiziramo delavnico izmenjave in popravil, s čimer spodbujamo ponovno uporabo.

## DECEMBER 2017

- Nadzorni svet potrdi plan poslovanja za leto 2018.
- Mestna občina Maribor je uspešna s prijavo projekta Urbana zemljina za hrano evropske pobude Urban Innovative Actions (UIA). V projektu je eden od osmih partnerjev tudi naše podjetje, ki bo do leta 2020 zadolženo za postavitve in testiranje naprav za predelavo bioloških odpadkov. Zato bomo v prihodnjih letih prejeli tudi glavniino sofinanciranega zneska projekta, to je okoli 1.500.000 €.
- Delovni čas informacijske pisarne in blagajne ob ponedeljkih, sredah in petkih podaljšamo za 2 uri, tako da smo strankam na voljo med 8. in 14. uro, prej samo do 12. ure.
- Namesto poslovnih daril omogočimo otrokom iz Pika. Dnevnega centra posebne trenutke, ki jih bodo financirali iz naše donacije v višini 5.000 €.



Tudi v letu 2017 smo namesto poslovnih daril ponudili priložnost. Tokrat Pika. Dnevno centru.



**POSLOVNO  
POROČILO**

**02**



## 2.1 Gospodarsko gibanje

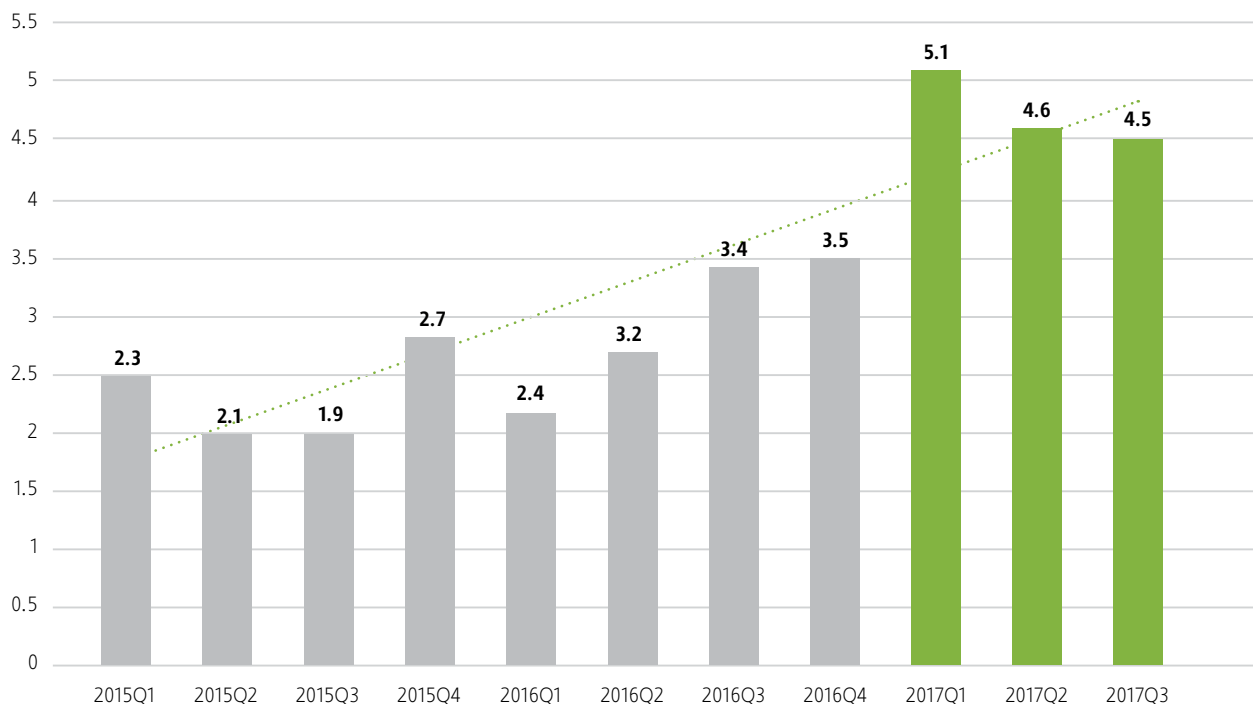
### Gospodarska rast v Sloveniji

V Sloveniji smo imeli v letu 2017 po podatkih Statističnega urada v primerjavi z 2016 realno visoko gospodarsko rast. V vseh treh četrtletjih leta 2017 so bile stopnje rasti višje od 4,5 %, kar je razvidno iz spodnjega grafa, ki prikazuje trende rasti. Od januarja do septembra 2017 se je bruto domači proizvod (BDP) glede na enako obdobje lani realno povečal za kar 4,7 %. Po predvidevanjih, da bo gospodarska rast v zadnjem četrtletju enaka tretjemu četrtletju, to je 4,5 %, bo letna gospodarska rast v letu 2017 4,7 %, kar je obetavno. Na ugodno gospodarsko rast v letu 2017 sta ugodno vplivali dve temeljni komponenti BDP, to sta izvoz in domača potrošnja. Kratkoročni trendi za rast se še naprej izboljšujejo. Izvoz v Sloveniji narašča hitreje od uvoza,

rast izvoza blaga in naših storitev se krepi. Končna potrošnja raste in se je še povečala. Vse od leta 2015 raste tudi potrošnja naše države, kar je posledica sprostitve varčevalnih ukrepov in povečevanje zaposlovanja. Vse kaže, da se bo rast gospodarstva v Sloveniji nadaljevala tudi v letu 2018 in po ocenah analitikov nam tudi v letu 2019 kaže dobro.

Podobni so trendi v Evropi. Gospodarstvo z območjem evra je po napovedih na dobri poti, da v letu 2017 doseže najvišjo rast v zadnjem desetletju. V zadnjem četrtletju 2017 se je izkazovala nekoliko višja gospodarska rast od pričakovane. BDP v območju evra naj bi se v letu 2017 povečal za 2,2 %, v celotni EU pa za 2,3 %.

### Bruto domači proizvod v Sloveniji, stalne cene, originalni podatki, stopnje rasti obsega glede na enako četrtletje predhodnega leta (%)



Vir: SURS, Bruto domači proizvod v Sloveniji, <http://pxweb.stat.si/pxweb/>

### Trg dela

Po napovedih Urada Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj so razmere na trgu dela v Sloveniji zelo ugodne. Zaposlenost v letu 2017 je narasla za 2,7 %. Število delovno aktivnih se povečuje. Brezposelnih je vse manj. Tudi v letu 2018 strokovnjaki napovedujejo rast, zaposlenost naj bi narasla za 1,7 %. Stopnja brezposelnosti je v septembru 2017 v Sloveniji znašala 6,4 %, medtem ko je v septembru 2016 znašala 7,8 %. Stopnja brezposelnosti se znižuje.

Po podatkih Eurostata, evropskega statističnega urada, je brezposelnost na področju celotne EU v septembru 2017 znašala 7,5 %, pred enim letom pa 9,9 %.

Zaposlovanje na trgu dela se povečuje. Ob koncu leta 2017 je število brezposelnih oseb v Sloveniji padlo na 99.000, v letu 2016 jih je bilo 103.000. Zasebni sektor se krepi tudi na področju zaposlovanja. Problematika segmentacije na trgu dela je vse bolj prisotna. Demografija in staranje prebivalstva se kaže tudi na oblikovanju trga dela in dodatno vpliva k zmanjšanju razpoložljive delovne sile. V Sloveniji v nekaterih panogah pretežno zaposluje tujce, saj nekaterih domačih profilov v panogah ni. Vse to ugodno vpliva na zaposlenost in višje plače. Povprečna mesečna bruto plača na zaposlenega v Sloveniji za leto 2017 je bila višja od plače za leto 2016 in sicer nominalno za 2,7 %, realno pa za 1,3 %, kar ugodno vpliva na potrošnjo.

## Rast cen

V Sloveniji smo v letu 2017 beležili inflacijo v višini 1,7 %. Povprečna letna inflacija in s tem povprečna rast cen je znašala 1,4 %. Inflacija pomeni dvig splošne ravni cen. Cene blaga in storitev so se v Sloveniji v enem letu zvišale med 1,3 % in 1,9 %. Največ je k višji inflaciji prispevala dražja hrana, in sicer za 3,1 % in dvig cene naftnih derivatov. Cene tekočih goriv so bile višje za 13,4 %, cene dizelskega goriva in bencina pa za 10,6 oz. 6,1 %. Vse to je vplivalo na dvig stroškov v gospodarstvu.

## Stroškovna konkurenčnost

V Sloveniji se gospodarstvo od leta 2014 krepi in sledimo razvitim državam. Vse to ugodno vpliva na stroškovno konkurenčnost. Slovenija je v letu 2017 obdržala 43. mesto na lestvici konkurenčnosti inštituta IMD. V raziskavo je bilo vključenih 63 držav. Inštitut IMD vsako leto ocenjuje države v štirih sklopih. To so gospodarska uspešnost, vladna učinkovitost, poslovna učinkovitost in infrastrukturo v posamezni državi. V letu 2017 je Slovenija na področju gospodarske učinkovitosti padla za štiri mesta na 47. mesto. Za pet mest je napredovala pri poslovni učinkovitosti in je zasedla 48. mesto. Za tri mesta smo napredovali pri vladni učinkovitosti (42. mesto). Na področju infrastrukture smo izgubili eno mesto (31. mesto). Prvič v letu 2017 je bila objavljena lestvica digitalne konkurenčnosti, na kateri smo uvrščeni na 34. mesto. Na prvih treh mestih so Singapur, Švedska in ZDA.

V Sloveniji se gospodarska slika izboljšuje. Okrevanje izboljšuje materialni položaj prebivalstva. Na kakovost življenja ugodno vpliva tudi dobra dostopnost do velikega dela javnih storitev. Slovenija je v letu 2017 med članicami evrskega območja v mednarodnem merilu država z ugodnejšim gibanjem cenovne in stroškovne konkurenčnosti.

## Vpliv gospodarstva na GJS in tržne dejavnosti

Positivna gospodarska gibanja v Sloveniji in v širšem evropskem prostoru ugodno vplivajo tudi na poslovanje našega podjetja. V letu 2017 smo skupaj ustvarili slabih 14 milijonov € prihodkov. V segmentu GJS smo ustvarili nekoliko višje prihodke kot v preteklem letu. Zaradi višjih prevzemnih cen odpadkov so se povišali tudi stroški. Ustvarjen dobiček celotnega podjetja v letu 2017 je posledično nižji.

V segmentu tržnih dejavnosti smo v letu 2017 poslovali stabilno. Ustvarili dobra dva milijona € prihodkov. Odhodkov je nekoliko več, vendar je poslovni izid dober, saj smo ustvarili slabih 200.000 € dobička. Delujemo strokovno, prislusnemo željam in potrebam naših strank, z željo po dolgoročnem sodelovanju.

Ugodni gospodarski trendi pozitivno vplivajo tudi na pridobivanje novih poslov v segmentu tržnih dejavnosti.

## 2.2 Vizija, poslanstvo in strategija

Podjetje in zaposleni delujemo in poslujemo v skladu z najvišjimi etičnimi normami in vrednotami podjetja, ki nas usmerjajo pri vsakodnevnem delovanju. Sledimo smernicam Kodeksa dobrega ravnanja, ki narekuje etično in moralno ravnanje v odnosu do zaposlenih in zunanjih strank, smiselno pa upošteva tudi poslovni bonton, poznavanje katerega prispeva k suverenemu delovanju v poslovnem okolju.

S kodeksom:

- gradimo organizacijsko kulturo, s katero uresničujemo zastavljene poslovne cilje,
- na razumljiv način na enem mestu pojasnimo vizijo, poslanstvo podjetja in osnovna dobra načela delovanja podjetja, ki jih mora poznati vsak zaposleni,
- omogočimo zaposlenim, da se bolj vključijo v oblikovanje organizacijske kulture in vplivajo na dobro delovanje podjetja,
- krepimo ugled podjetja med zaposlenimi in navzven,
- krepimo pripadnost in zavzetost zaposlenih.

### Vrednote



Smo strokovni.



Smo zaupanja vredni.



Smo okolju prijazni.



Usmerjeni smo k rezultatom.



Zavezani smo kakovosti.

# Vizija

## Postali bomo najučinkovitejši na področju ravnanja z odpadki in v skrbi za urejeno okolje.

### Poslanstvo

Skupaj ustvarjamo za bivanje prijetno skupnost. Gradimo in vzdržujemo partnerski odnos, ustvarjamo rezultate, ki so namenjeni boljši kakovosti bivanja, povezujemo skupnost za bolj čisto, udobno, zdravo, veselo in urejeno življenje.

### Strategija

Sledimo leta 2015 sprejeti srednjeročni strategiji podjetja, ki usmerja naše delovanje in razvoj do leta 2020. Poseben poudarek dajemo odpadkom in trendom na področju ravnanja z odpadki kot viri, saj se zavedamo, da bo objekt za preobdelavo mešanih komunalnih odpadkov prinesel revolucionarne spremembe in nakazal smeri in potrebe nadaljnjega razvoja. Vse to so strateške osnove trajnostnega razvoja podjetja in družbe, v kateri delujemo in kateremu dosledno sledimo.

### Izhodišča za strategijo na področju ravnanja z odpadki

Dolgoročni cilj podjetja je jasen – celovit prehod v krožno gospodarstvo, katerega osnovna filozofija je enostavna: vsakemu odpadku moramo dati priložnost, da postane nov vir, nova surovina. Smernice na področju ravnanja z odpadki se spreminjajo. Evropska unija (EU) tudi v prihodnji perspektivi vloga nepovratna sredstva v projekte krožnega gospodarstva, ki jih snujemo v podjetju. Tudi sami smo kot partner uspešni s prijavi inovativnih projektov na evropske razpise. Delamo na projektih, ki imajo potencial prerasti v novo, zeleno industrijo.

Ločevanje odpadkov s strani občanov, ki je sicer iz leta v leto uspešnejše, ni več dovolj. Uspešnost ločenega zbiranja odpadkov bomo tudi v Sloveniji merili v količini odpadkov, ki jih ne samo ločeno zberemo, pač pa jih dejansko recikliramo – iz njih naredimo nove materiale in izdelke - in ne več po trenutnem sistemu, ko smo za uspešne označeni že, če odpadke zberemo ločeno. Torej bo vsebina, kaj s temi zbranimi odpadki naredimo, pomembnejša kot oblika, da jih zberemo ločeno.

Naš objekt za preobdelavo mešanih komunalnih odpadkov, ki bo pričel poskusno obratovati v sredini leta 2018, bo omogočal učinkovitejše in bolj natančno ločevanje odpadkov kot ga lahko zagotovi še tako precizen uporabnik ročno. Tudi zato bomo v letih, ki prihajajo, skozi razvojne projekte dokazovali, da se nam tako zaradi okoljskih kot finančnih učinkov bolj splača vlagati v tehnologijo ob hkratnem spreminjanju ločevanja na viru nastajanja odpadkov, torej v gospodinjstvih. Z razvojem tehnik in tehnologij se vloga človeka v sistemu ravnanja z odpadki spreminja.

V bodoče bo vedno bolj pomembna veriga od uporabnika z novo opredeljenim ločenim zbiranjem, preko predobdelovalnih postopkov za sortiranje in čiščenje sortiranih frakcij, do nadaljnjih mehanskih, kemičnih, bioloških in termičnih postopkov predelave, vse z namenom neprestanega recikliranja.

Glede na navedeno bo zelo pomembno, da med strateške usmeritve podjetja umestimo tudi nenehno usposabljanje zaposlenih za uspešno opravljanje dela in obvladovanje delovnih procesov. Nove smernice, nova tehnologija, spremenjeni delovni procesi so tisti, ki bodo vodilo pri planiranju usposabljanj za vse nivoje zaposlenih, vpetih v delovne procese ravnanja z odpadki in tudi širše.

### Strateški cilji podjetja

Generalni strateški cilj je korektno izvajanje GJS za potrebe občin, v katerih smo izvajalec GJS, in sicer skladno s standardi in v kvaliteti kot nam to nalagajo občine. Hkrati ne zanemarjamo dejavnosti, ki jih izvajamo na prostem trgu in nam pomenijo dodano vrednost, ki nam viša ugled in prepoznavnost v očeh uporabnika.

#### A) PODROČJE RAVNANJA Z ODPADKI:

- zagotavljanje sistema krožnega gospodarstva – zbiranje in obdelava odpadkov s ciljem:
- nemotečega zbiranja in odvoza vseh vrst komunalnih odpadkov,
- neprestanega izboljševanja masnega toka odpadkov v smislu odlagati čim manj s čim manjšim nevarnostnim potencialom,
- ustvarjanje pogojev za visoko stopnjo predaje zbranih odpadkov v ponovno uporabo in predelavo, manj v energetsko izrabo in najmanj v odstranjevanje.

#### B) PODROČJE ČIŠČENJA JAVNIH POVRŠIN:

- zagotavljanje čistega mesta, pri čemer se upoštevajo specifični cilji:
- uporaba optimiziranega načina izvajanja storitev čiščenja javnih površin,
- zagotavljanje kvalitete čiščenja skladno z aktualnimi standardi.

#### C) DRUGE DEJAVNOSTI PODJETJA:

- razvoj novih tržnih dejavnosti, ki smiselno dopolnjujejo in nadgrajujejo dejavnosti obveznih javnih služb z namenom koriščenja enakih resursov in zagotavljanja optimalnejšega



poslovanja;

- ustvarjanje tržne konkurenčnosti drugih dejavnosti podjetja;
- razvoj predelave frakcij iz odpadkov v nove potrebne in uporabne surovine.

#### D) RAZVOJ KADROV:

- razvoj kompetenc sodelavcev,
- medgeneracijsko sodelovanje sodelavcev in
- skrb za zdravo delovno okolje in zdravje zaposlenih.

## Strategije za doseganje strateških ciljev podjetja

### Lastniki

Strategija podjetja je posledica usklajenosti interesov lastnikov (Mestna občina Maribor, druge občine). Zakonodaja, ki ureja obvezne javne službe, v prvi vrsti zavezuje lokalne skupnosti k zagotovitvi izvajanja in pogojev za izvajanje javnih služb in se posledično odraža v sprejemanju predpisov na lokalnem nivoju. Lastniki oz. njihove odločitve, s katerimi nam nalagajo obveznosti izvajanja javne službe, so ključni za uspešno poslovanje podjetja, saj določajo zahtevano kvaliteto in standard izvajanja storitev, so pristojni zagotoviti krito stroškovno ceno s potrjevanjem cene ravnanja z odpadki, naše jedrne dejavnosti, ki nam na letnem nivoju pomeni 80 % vseh prihodkov, zato je proaktivno delo z njimi izjemnega pomena. Pri tem je pomembno osveščanje lastnikov s specifikami dejavnosti ravnanja s komunalnimi odpadki.

### Zakonodaja

Država ima pri oblikovanju cen obveznih javnih služb varstva okolja s področja ravnanja z odpadki izrazit zakonodajni vpliv, saj s predpisi določa osnovne sestavine cene na območju celotne države, ne glede na posebnosti lokalnih in regionalnih območij.

Podjetje je v 100 % javni lasti, posledično smo zavezani izvajanju naročil po pravilih javnega naročanja. To nam, kljub sprejetju novega zakona o javnem naročanju, ki želi določene postopke poenostaviti, otežuje konkurenčnost. Stabilnost prilivov je zagotovljena skozi razpršenost strank, do katerih podjetje neposredno nastopa (fizične osebe oz. gospodinjstva, gospodarski subjekti, javne ustanove). Že dalj časa pa država pripravlja novo ureditev podeljevanja koncesij, ki obeta pravičnejši konkurenčni boj med podjetji v javni in zasebni lasti.

Na področju ravnanja z odpadki se na evropski ravni vršijo veliki premiki, kjer se politika ravnanja z odpadki zamenjuje s politiko krožnega gospodarstva. Zaradi večletne izpostavljenosti konkurenčnemu trgu in nezavidljivega stanja na področju naše dejavnosti se že usmerjamo k optimiziranju masnih tokov odpadkov. Dobro poznamo celovito problematiko, kar je temeljni pogoj za smiselno oblikovanje razvoja dejavnosti.

Kot izvajalec obveznih javnih služb že vrsto let sodelujemo pri sooblikovanju zakonskih podlag preko vseslovensko sistemsko urejenega združenja – Zbornice komunalnega gospodarstva. Vsa leta pa smo tudi soustvarjalec lokalnih predpisov za področje javnih služb.

### Ustvarjanje pogojev v podjetju

Osnova dejavnosti podjetja so storitve, kjer sta ključna dva resursa; zaposleni in delovna sredstva. Ključna poudarka pri razvoju vseh dejavnosti sta tako:

- delo s kadri in nadgrajevanje ter osveževanje znanja zaposlenih,
- zagotavljanje varnega delovnega okolja in skrb za zdravje zaposlenih ter
- izbira ustreznih delovnih sredstev.

Večje investicije so v podjetju redkejše in tehtno načrtovane. Zagotovo je največja v zgodovini podjetja investicija v objekt za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov. Ker se krožno gospodarstvo z odpadki ne konča pri pripravi frakcij, se bomo po izgradnji usmerili v povezovanje z deležniki na področju razvoja procesov za predelavo frakcij iz odpadkov v nove materiale, pol-proizvode in proizvode ter optimalno energetske izkoriščanje gorljivega organskega preostanka. Zato smo se prek Inštituta Wcycle Maribor marca 2017 povezali v ekonomski model Wcycle, ki združuje mariborska podjetja v večinski javni lasti. Podjetja, ki v mestu izvajamo obvezne javne službe, smo ožilje mesta, servis občanom in ko bomo uspeli uresničiti večino projektov, ki so znotraj modela Wcycle načrtovani, bo Maribor mesto, ki bo v vsaj 80 % živel krožno.

Danes je mesto v poziciji, ko ima z odpadki samo stroške, ima odvečno in izgubljeno energijo, prečiščene odpadne vode ne uporabljamo. Z modelom Wcycle presežemo stare modele delovanja. Iz odvečnih ali presežnih snovi in energije naredimo nove proizvode oziroma materiale in storitve, iz njih pa posledično ustvarjamo nove prihodke, s katerimi zmanjšujemo lastne stroške in nam je omogočen nadaljnji razvoj. Izkoristiti moramo tudi potencial degradiranih območij, ki predstavljajo približno 8 % površine mesta. Temelj krožnih modelov je torej sodelovalna ekonomija, s katero dosežemo zelene sinergijske krožne učinke. In steber krožnega gospodarstva na področju ravnanja z odpadki je naš objekt za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov.

### Ustvarjanje pogojev zunaj podjetja

Delujemo na dveh tipih trgov. Prvi je trg javnih gospodarskih služb, kjer je osnova pridobivanje dolgoročnih koncesij. Zato izvajamo aktivno politiko kvalitetnega odnosa z lokalnimi skupnostmi kot nosilci obveznosti zagotavljanja izvajanja javnih služb. Na tem trgu ne moremo in ne smemo zasledovati cilja dobičkonosnosti, zato je še bolj pomembno nenehno zagotavljati optimalne procese in stroškovno učinkovitost, kar nam bo še bolj uspelo z začetkom poskusnega obratovanja objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov.

Drugi tip trga je klasični konkurenčni trg. Na tem področju nudimo in razvijamo ponudbo, ki se navezuje ali dopolnjuje z dejavnostjo javnih služb. Pri tem, s ciljem optimiziranja stroškov, primarno koristimo nepopolno zasedene resurse, ki so sicer oblikovani za izvajanje obveznih javnih služb (tako človeške resurse kot delovna sredstva). Široka ponudba, ki jo razvijamo (urejanje okolja, objektni servis, hišniška opravila, selitveni servis ...) v smislu paketne ponudbe, pomeni konkurenčno prednost pred razdrobljenimi ponudbami, kjer trg še ni uravnotežen. S tem tudi krepimo prisotnost v prostoru ter prepoznavnost in ugled blagovne znamke Snaga.

Osnova za razvoj dejavnosti je ustrezen prostor, tako za sedež podjetja kot tudi za podporne tehnološke procese, kot so predhodno skladiščenje frakcij odpadkov, zbirni centri, sortirnica, prostor za razvoj in implementacijo tehnik in tehnologij za predelavo odpadkov. V letu 2017 smo pričeli urejati novo lokacijo predhodnega skladišča, v letu 2018 pa sledi celovita ureditev objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov in njegove okolice. Nadzorni svet je že dal soglasje k nakupu novih poslovnih prostorov v neposredni bližini obeh omenjenih lokacij. To pomeni, da bi območje, skladno s prostorskimi načrti MOM, lahko dejansko zaživelo kot območje celovitega ravnanja z odpadki v mestu Maribor.

Ključni elementi strateških ciljev in strategije v podjetju torej so:

- razvoj osnovne dejavnosti v smeri krožnega gospodarstva,
- razvoj optimiziranega zagotavljanja čistega okolja,
- usmerjenost k strankam z razvojem tako javnih kot tržnih dejavnosti, predvsem za zagotavljanje celovite storitve,
- modernizacija organiziranosti podjetja ter izvajanje poslovnih in delovnih procesov,
- zagotovitev optimalnih prostorskih pogojev in
- digitalizacija poslovnih procesov.

## KLJUČNI CILJI ZA 2018

Poslovna aktivnost:	Čas, trajanje:
1 Izvajanje projekta izgradnje objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov	v teku, 2018
2 Sodelovanje v občinskem projektu preselitve zbirnega centra iz Lahove na novo lokacijo	v teku, 2018
3 Sodelovanje v občinskih projektih vzpostavitve lokacije za pretovarjanje	v teku, 2018
4 Sodelovanje v občinskih projektih vzpostavitve lokacije za predhodno skladiščenje	v teku, 2018
5 Ureditev statusa Snage z občinami lastnicami podjetja	v teku, 2018
6 Zagotovitev srednje- in dolgoročnega izvajanja obvezne javne službe ravnanja z odpadki na območju delovanja podjetja	v teku
7 Opredelitev vira za kritje stroškov upravljanja z zaprtimi odlagališči (Snaga oblikovala rezervacije preko kapitala, ki pa ne bodo zadoščale za celotno 30-letno obdobje po zaprtju, kolikor predpisuje zakonodaja)	v teku
8 Sodelovanje v Zbornici komunalnega gospodarstva z namenom urejanja zakonodajnih podlag	v teku
9 Zavetišče za živali: oblikovati ustrezno cenovno politiko v Zavetišču za živali v primeru podpisa nove 5—letne koncesijske pogodbe	v teku, 2018
10 Mariborske tržnice – ureditev strehe na osrednji tržnici	v teku, 2018
11 Poslovno poročanje: vzpostavitev systemskega načina poslovnega poročanja	v teku, 2018
12 Aktivno sodelovanje v projektu Kompetenčnega centra KROG in usposabljanje vse zaposlenih v podjetju	v teku, 2018
13 Prenova celostne grafične podobe ob poskusnem zagonu objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov	maj 2018
14 Izboljšanje informacijske podpore vsem procesom v družbi z namenom optimiziranja delovnega procesa	2018
15 Poskusni zagon objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov	junij 2018
16 Zagon pilotnega projekta predelave bioloških odpadkov	v teku, 2019
17 Izvedba pilotnega projekta integriranega zbiranja MKO in OE z namenom dokazati pozitivne okoljske in finančne učinke ter prednosti strojnega sortiranja pred ročnim	v teku, 2018
18 Pridobitev naziva Učeča se organizacija	v teku, 2018
19 Celovit pregled plačnega sistema zaposlenih v podjetju	v teku, 2018

## 2.3 Povzetek analize poslovanja

Medtem ko nam je investicija v objekt za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov tekla predvsem na papirju, smo se na širšem območju, ki je v prostorskih načrtih MOM opredeljeno kot področje za ravnanje z odpadki, morali ustrezno organizirati in prostor tudi logistično pripraviti tako, da na njem obvladujemo pretovarjanje odpadkov, ki jih letno zberemo iz gospodinjstev in gospodarstva ter jih predajamo ustreznim prevzemnikom. Uredili smo bokse, v katerih ločeno pretovarjamo različne zbrane frakcije, preselili tehtnico, uredili vstopne in izstopne točke za vsa tovorna vozila in 21. avgusta pričeli pretovarjanje izvajati na novi lokaciji. Prostor je danes urejen tako, da omogoča delo pod predpisanimi minimalnimi pogoji, v letu 2018 pa ga bomo dodatno uredili predvsem za zaposlene, in sicer na način, da minimalne ustrezne pogoje nadgradimo.

V letu 2017 smo se zaradi prej navedenega srečali z višjimi stroški blaga, materiala in storitev, ki so se v primerjavi z letom 2016 povišali za približno 6 %. Beležili smo višje stroške popravila okvar na vozilih, ki so posledica visoke povprečne starosti voznega parka, ki znaša 9 let.

Povišali so se stroški bančnih obresti, iz naslova postopka, ki ga je Državna revizijska komisija proti nam vodila v primeru izgradnje novih pisarn iz nekdanje jedilnice, pa smo plačali kazen v višini okoli 32.000 €.

Tudi v letu 2017 se je nadaljeval trend padanja prihodkov. V primerjavi z letom 2016 smo bistveno slabše obvladovali tudi stroške, čeprav je potrebno nanje gledati širše, torej z vidika pričetka realizacije investicije v objekt za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov in posledično spremljevalnih del, kot je selitev lokacije pretovarjanja in skladiščenje večje količine odpadkov na novo lokacijo. Nekoliko so se povišali tudi stroški dela, kar je posledica poslovne odločitve, ki se bo dolgoročno

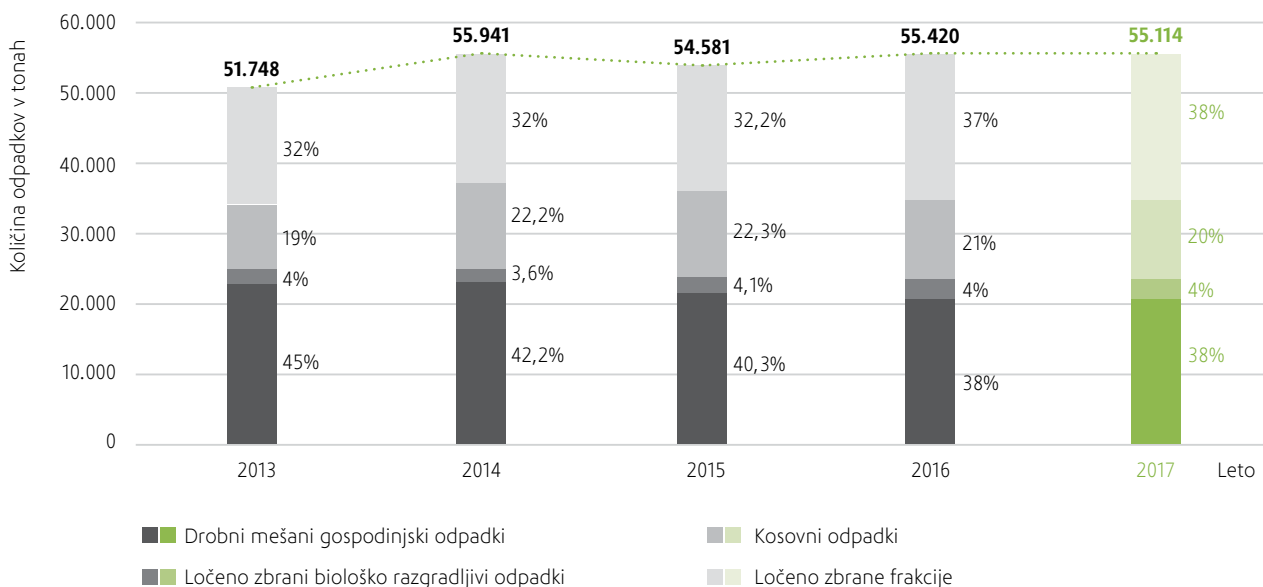
izkazala za učinkovito, saj dela na zelenih površinah, razen izjemnih del, sedaj izvajamo sami, za kar smo zaposlili dodaten kader. Tako smo se poslovili od podizvajalcev, ki so nam v preteklosti višali strošek storitev. Poslovanje podjetja je bilo v letu 2017 stabilno, kljub temu da plana niti po prihodkih niti po količinah zbranih odpadkov nismo dosegli.

Na gospodarskih javnih službah ravnanja z odpadki ustvarjamo izgubo, kar je tudi posledica nepotrjevanja cen s strani lokalnih skupnosti. Če ob tem upoštevamo, da se nam zmanjšuje obračunski volumen po posamezni občini, torej volumen vseh posod za mešane komunalne odpadke, količina mešanih komunalnih odpadkov pa rahlo raste, rezultat ne more biti bistveno boljši.

Uporabniki celoten sistem ravnanja z odpadki, torej vse storitve, ki jih kot izvajalec javne službe izvajamo na tem področju, plačujejo na podlagi volumna posode, v kateri zbirajo mešane komunalne odpadke, saj je samo ta posoda za vsako gospodinjstvo zares obvezna. Ker je ločevanje v gospodinjstvih statistično gledano iz leta v leto boljše, ostajajo posode za mešane komunalne odpadke nenapolnjene, kar je za uporabnika (napačen) signal, da je upravičen do manjše posode, posledično nižjih mesečnih stroškov. Takšna logika realnosti ne zdrži, saj se s položnico pokrivajo tudi stroški predaje odpadkov v zbirne centre, akcije zbiranja kosovnih in nevarnih odpadkov ter ravnanje z odpadnim papirjem, steklom in embalažo na zbiralnicah.

Čeprav smo v letu 2017 zbrali za 1 % manj komunalnih odpadkov kot v letu 2016, smo zbrali za 1 % več mešanih komunalnih odpadkov kot v lanskem letu, medtem ko razmerje med zbranimi mešanimi komunalnimi odpadki in ločeno zbranimi frakcijami ostaja na ravni leta 2016, to je 38 % : 62 % v korist ločeno zbranih frakcij.

### Zbrane količine odpadkov v MOM in ZMO



To razloži tudi mestoma kritično stanje na mariborskih zbiralnicah ločeno zbranih frakcij, na katerih zbiramo odpadni papir in karton, odpadno embalažo in odpadno stekleno embalažo. Ker si uporabniki neupravičeno zmanjšujejo posode, v katerih zbirajo mešane komunalne odpadke, te odlagajo na zbiralnice. Čiščenje zbiralnic predstavlja dodaten strošek za podjetje, ki ni vključen v ceno za uporabnika, ampak ga v skladu z Odlokom o načinu izvajanja obvezne lokalne gospodarske javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki v Mestni občini Maribor plača lokalna skupnost kot celota, torej strošek bremeni proračun Maribora.

Upravičenost investicije v objekt za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov smo javno zagovarjali kot nujno tudi zaradi obvladovanja stroškov obdelave odpadkov, ki jo trenutno za nas izvaja na javnem razpisu izbran najugodnejši ponudnik. S takšnim načinom poslovanja smo v celoti odvisni od trga, torej nam strošek obdelave določenih vrst komunalnih odpadkov, med njimi tudi količinsko največjega, to so mešani komunalni odpadki, v celoti diktira trg. Opravljamo javne službe s področja ravnanja z odpadki, kar pomeni, da na prvo mesto postavljamo javno dobro, cene pa potrjuje lokalna politika. Po drugi strani pa storitve dveh javnih služb (obdelava in odstranjevanje) iščemo na trgu, kjer smo prepuščeni tržnim zakonitostim in cenam. Kot smo predvidevali, so nam cene prevzema odpadkov narasle tudi v letu 2017, in sicer za mešane komunalne odpadke iz 114 € na tono v letu 2016 na 124 € na tono v letu 2017. To pomeni, da se skupni strošek ravnanja z odpadki povišuje. Res je sicer, da smo tudi iz prodaje ločeno zbranih frakcij, s katerimi nižamo ceno ravnanja z odpadki za končnega uporabnika, zaslužili več. A to še zmeraj ne pokrije razkoraka med ceno, ki jo za ravnanje z odpadki plačuje naše podjetje in ceno, ki jo plačuje končni uporabnik.

Tržne dejavnosti smo razdelili na izvajanje posebnih storitev, ki nižajo stroške izvajanju javnih služb ravnanja z odpadki in na tržne storitve. Mednje še zmeraj štejemo tudi odvoz blata iz centralne čistilne naprave, čeprav dejavnosti od aprila 2016 ne izvajamo več, beležimo pa zaradi izterjave uporabnikov teh storitev v času, ko smo bili izvajalci, minimalne prihodke. Poslovanje na tržnih dejavnostih je stabilno, tudi dobiček je primerljiv z lanskim letom.

V letu 2017 smo z največjimi uporabniki storitev ravnanja z odpadki, upravniki večstanovanjskih stavb, uspešno izposlovali poplačilo starih terjatev, vključno z zamudnimi obrestmi, na poslovanju pa se pozna tudi sodelovanje v evropskem projektu KOC KROG, iz katerega dobimo delno povrnjena sredstva, ki jih vlagamo v izobraževanje zaposlenih.

Poslovno leto smo zaključili z minimalnim dobičkom obračunskega obdobja v višini slabih 11.000 €. Tudi v bodoče pa opozarjamo na naslednje dejavnike, na katere pretežno nimamo vpliva, so pa ključni za naše poslovanje:

- občine ne sledijo predlaganim spremembam cen v predloženih elaboratih in naši uporabniki danes plačujejo nižje cene za ravnanje z odpadki kot ta dejavnost stane nas;
- zmanjševanje volumna črnih posod, na katerih temelji obračun celotnega sistema ravnanja z odpadki;
- za izvajanje ostalih javnih služb lokalna skupnost ne zagotavlja stroškovno krite cene, kar pomeni, da nas izvajanje dejavnosti stane več, kot prejmemo sredstev iz proračuna (pretežno MOM).

## 2.4 Izvajanje gospodarskih javnih služb

### 2.4.1 Ravnanje z odpadki

Gospodarsko javno službo zbiranja odpadkov smo v letu 2017 izvajali v 8. občinah podravske regije:



#### Primerjava statističnih podatkov v Mestni občini Maribor in zunaj mestnih občinah

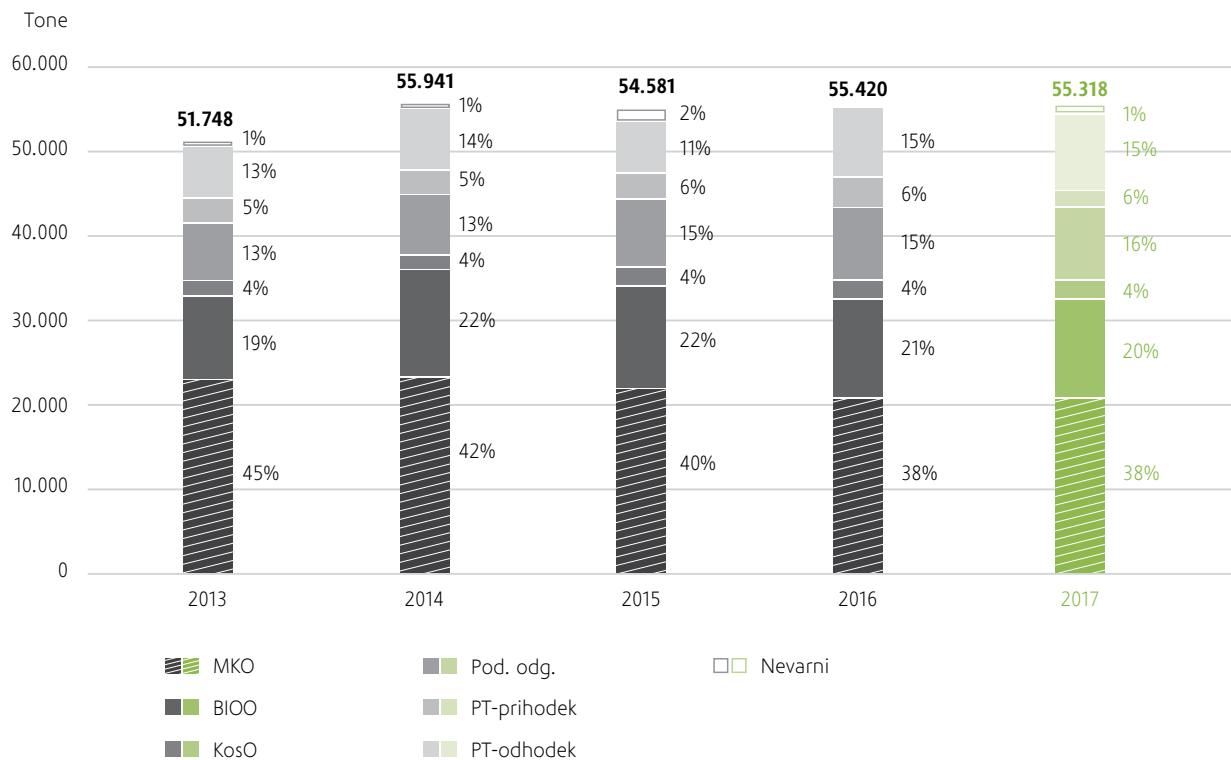
	MOM	Miklavž na Dravskem polju	Starše	Ruše	Selnica ob Dravi	Lovrenc	Pesnica	Kungota
Statistična površina občine v km <sup>2</sup>	148	13	34	61	65	84	76	49
Dolžina občinskih cest	585,3	56	83,3	85,3	63,9	78,3	263,3	131,3
Št. prebivalcev	110.461	6.589	4.013	7.114	4.462	3.026	7.398	4.761
Št. vseh oskrbovanih prebivalcev	107.147	6.457	3.892	6.830	4.060	2.724	6.806	4.523
Število ekoloških otokov	1009	0	50	118	61	49	60	46
Obračunska prostornina posod in zabojnikov mešanih komunalnih odpadkov (MKO) v m <sup>3</sup> / leto	196.324	3.994	2.313	5.004	2.451	1.659	4.079	2.885
Zbrani vsi komunalni odpadki (KO) v.t.	43.464	2.220	1.320	2.449	1.214	839	1.629	1.316
Povprečno št. prevoženih km na rajonu/letno	209.932	12.895	11.938	16.123	16.029	10.256	27.655	18.902
Povprečno število opravljenih ur smetarskega vozila/leto - del nalog	25.269	1.531	751	1.390	1.004	638	1.803	1.238
Število zbirnih centrov	3	1	1	0,62*	0,38*	1	1	1

\* občini Selnica in Ruše uporabljata skupni zbirni center v zapisanem deležu

## 2.4.2 Zbiranje odpadkov

V spodnjem diagramu so prikazani učinki zbiranja po posameznih frakcijah v lanskem letu in preteklih obdobjih.

### Skupne količine zbranih odpadkov

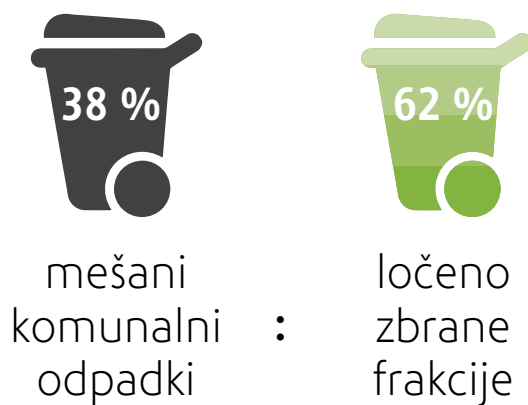


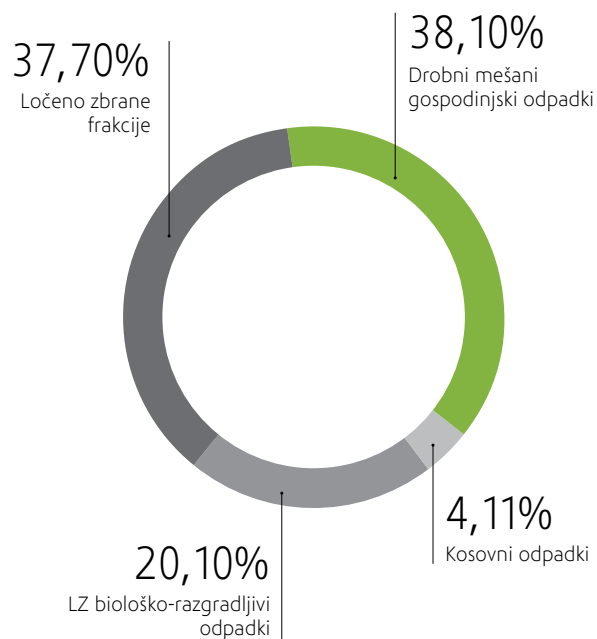
Skupna količina zbranih komunalnih odpadkov je za slabih 106 ton manjša kot v letu 2016. Zbrali smo malenkost več mešanih komunalnih odpadkov, a je razlika v primerjavi z 2016 tako majhna, da odstotno ni zaznavna. V lanskem letu

so se povečale količine ločeno zbranih frakcij, tudi tistih, ki jih predajamo na prostem trgu (npr. les in gradbeni odpadki) in ki podjetju predstavljajo strošek.

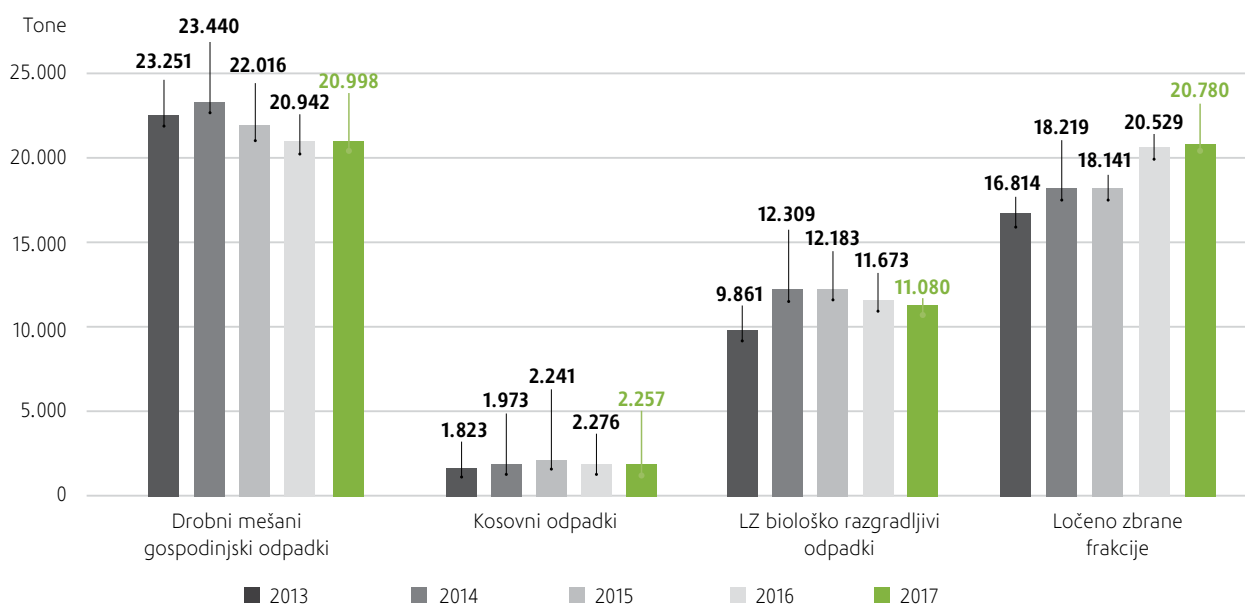
### 2.4.2.1 Zbiranje gospodinjstkih in njim podobnih komunalnih odpadkov

V spodnjem grafu so navedeni deleži količin drobnih mešanih komunalnih odpadkov, ločeno zbranih biološko razgradljivih odpadkov (BIOO), kosovnih odpadkov in ločeno zbranih frakcij v primerjavi s celotno zbrano količino komunalnih odpadkov v letu 2016.





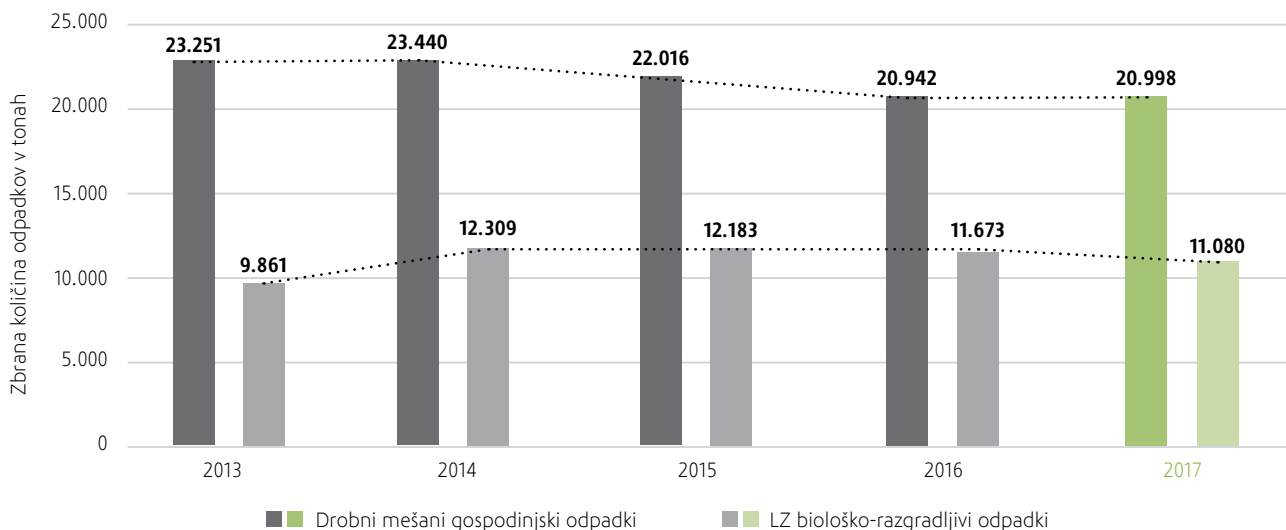
#### Primerjava gibanja skupno zbranih posameznih ločenih frakcij komunalnih odpadkov, MOM in ZMO



Ugotavljamo, da so količine drobnih mešanih gospodinjiskih odpadkov v upadu na račun LZF. Največji upad MKO v primerjavi z letom 2016 beležimo v občini Pesnica (7 %). Povišale pa so se količine gradbenih odpadkov, lesa, kosovnih in ločeno zbranih biološko razgradljivih odpadkov. Porast MKO beležimo v občini Miklavž na Dravskem polju (2 %) in v MOM (1 %).

## 2.4.2.2 Zbiranje biološko razgradljivih odpadkov

### Biološko razgradljivi odpadki v MOM in ZMO

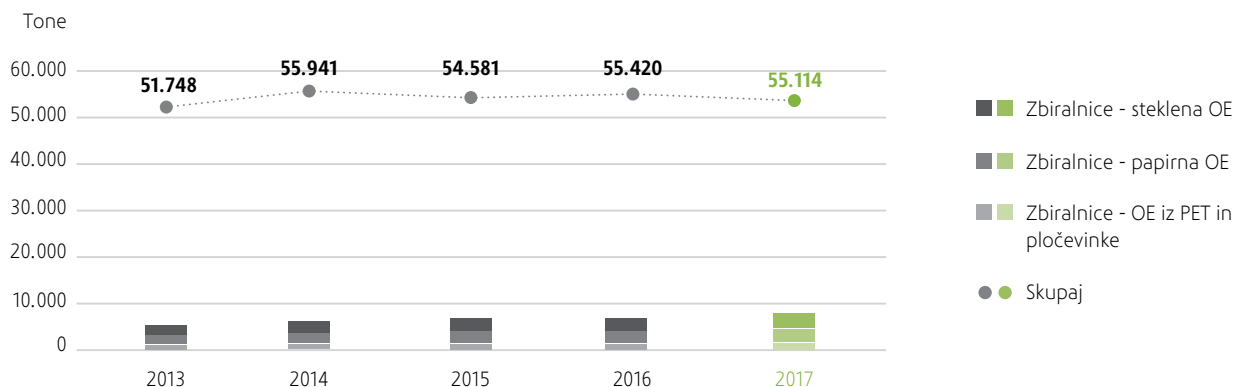


Količine ločeno zbranih biološko razgradljivih odpadkov (BIOO) se od leta 2014 zmanjšujejo. Glavni razlog je v vse daljših sušnih obdobjih, uporabniki pa se tudi pogosteje odločajo za lastno kompostiranje. V zgornjem grafu je prikazan trend gibanja zbranih BIOO v primerjavi z zbranimi količinami MKO.

## 2.4.2.3 Zbiralnice ločenih frakcij

Na območju MOM še vedno krepko presegamo minimalne normative po številu zbiralnic ločeno zbranih frakcij. Z njihovim obstoječim številom (1.009) dosegamo stanje 4 zbiralnic na 500 prebivalcev in presegamo zakonodajni normativ, ki predpisuje 1 zbiralnico na 500 prebivalcev. Zbiralnice so prisotne v vseh občinah razen v občini Miklavž na Dravskem polju, kjer je že od leta 2010 uvedeno zbiranje vseh ločenih frakcij komunalnih odpadkov po sistemu »od vrat do vrat«.

V letu 2017 ponovno beležimo več zbrane odpadne embalaže (za 11 %) kot v letu 2016, prvič po letu 2014 pa tudi naraščanje steklene embalaže (za 2 %), kar je spodbudno.





## 2.4.2.4 Zbiranje in odvoz kosovnih odpadkov

Naročniški sistem zbiranja kosovnih odpadkov od vrat do vrat se je že v preteklosti izkazal za uspešen model, zato smo z njim nadaljevali tudi v letu 2017. Vse odpadke smo predali v ustrezno odstranjevanje po minimalnem strošku. Zbrane količine kosovnih odpadkov niso bile skladne s planom, saj ne moremo natančno predvideti vseh dejavnikov, ki vplivajo na odločitev uporabnikov, da naročijo odvoz kosovnih odpadkov.

V sklopu akcije zbiranja kosovnih odpadkov od vrat do vrat:

- zbiramo dejansko le kosovne odpadke in odpadno električno in elektronsko opremo, kot je to predvideno po zakonodaji – posledično so vsi občani v enakovrednem položaju glede koriščenja te storitve,
- stranka pokliče in naroči odvoz kosovnih odpadkov takrat, ko to storitev potrebuje,
- že ob prevzemu kosovnih odpadkov izvajamo ločeno zbiranje in predajo še koristnih frakcij ločeno v reciklažo, brez potrebe po naknadnem sortiranju.

V akcijo pobiranja kosovnih odpadkov od vrat do vrat so vključene naslednje občine:

- MOM,
- Občina Ruše,
- Občina Selnica ob Dravi,
- Občina Miklavž na Dravskem polju,
- Občina Pesnica,
- Občina Starše in
- Občina Kungota.

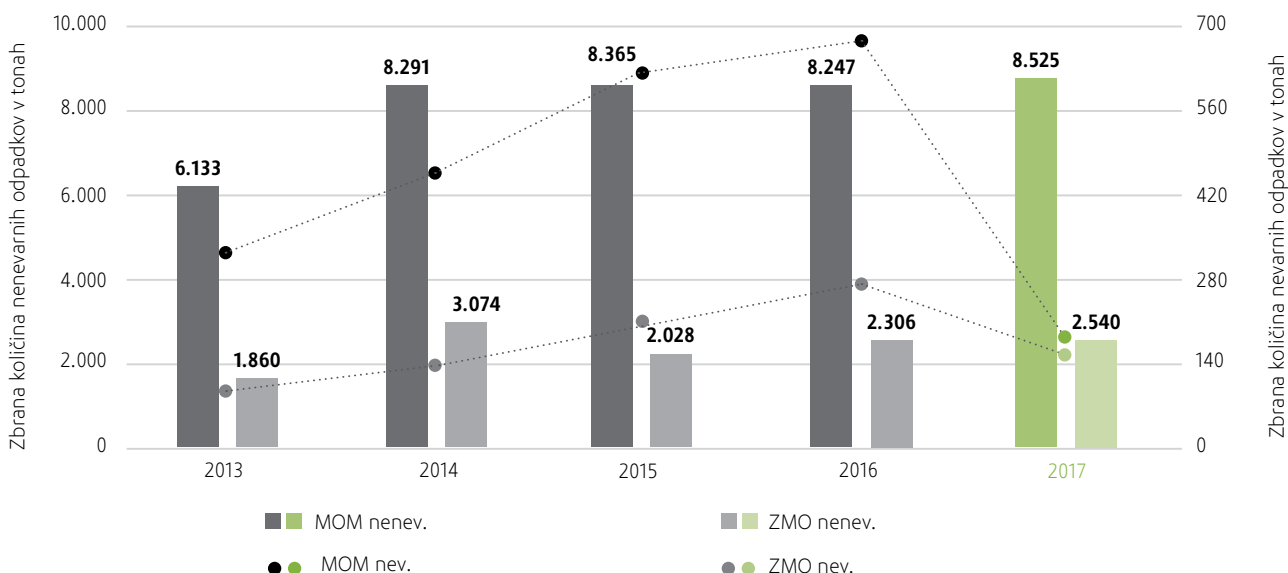
Obvladovanje masnih tokov kosovnih odpadkov je na podlagi naročniškega sistema bolj transparentno in usmerjeno k potrebam uporabnikov (kosovni odpadki nastajajo običajno ob menjavi opreme stanovanj, selitvah ipd.).

## 2.4.3 Zbirni centri

Zbirni centri so javna infrastruktura v lasti lokalnih skupnosti, ki jih Snaga najame za izvajanje GJS. Zbirni center je primarno namenjen občanom za predajo presežnih količin odpadkov, ki jih bodisi zaradi količin bodisi zaradi frakcije ne morejo predati ob rednem zbiranju odpadkov iz gospodinjstev. Na zbirnem centru lahko občani predajo različne frakcije odpadkov. Večino predajajo brezplačno, saj je strošek ravnanja z odpadki, predanimi v zbirni center, že zajet v mesečni položnici, ki jo za ravnanje z odpadki plača uporabnik. Določene vrste odpadkov pa so plačljive, saj jih predajamo v nadaljnje odstranjevanje, kar pa je postopek, ki tudi nas stane več.

Za ravnanje z nevarnimi odpadki na zbirnem centru moramo slediti predpisani zakonodaji. Nevarni odpadki, ki so nepravilno obravnavani, lahko v naravi povzročijo ogromno okoljsko škodo, zato je odgovorno ravnanje z njimi zelo pomembno.

Količina zbranih nenevarnih odpadkov v zbirnih centrih vztrajno, a počasi narašča, kar pomeni, da zbirni centri upravičujejo svoj obstoj, občani pa vedo, katerim odpadkom so namenjeni. Količina zbranih nevarnih odpadkov je v letu 2017 padla tako v MOM kot v ZMO, kar je iz stroškovnega vidika za podjetje ugodno.



	MOM		ZMO		SKUPAJ	
	MOM nev.	MOM nenev.	ZMO nev.	ZMO nenev.	nev.	nenev.
2013	323	6.133	101	1.861	423	7.994
2014	440	8.292	150	3.074	590	11.366
2015	606	8.366	202	2.029	808	10.395
2016	664	8.248	281	2.307	945	10.555
2017	168	8.525	146	2.541	314	11.066
<b>Skupaj</b>	<b>2.032</b>	<b>31.039</b>	<b>880</b>	<b>11.811</b>	<b>2.913</b>	<b>42.850</b>

## 2.4.4 Priprava odpadkov za predobdelavo

Do 19.8.2017 smo na območju Tržaške ceste B.Š. (ob številki 55) pripravljali vse zbrane vrste odpadkov za prevzem. Po tem datumu smo območje predhodnega skladišča predali izvajalcu gradnje objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov, podjetju Kostak, vse aktivnosti predpriprave odpadkov pa preselili na Tržaško cesto 47. Na tem območju vršimo aktivnosti priprave odpadkov za nadaljnji prevzem. Prevzemniki od nas zahtevajo, da jim predamo odpadke, ki ustreza klasifikacijski številki tega odpadka. Tudi v letu 2017 smo dosegli zelen učinek priprave odpadkov za nadaljnjo obdelavo, še naprej pa smo soočeni z neodzivnostjo prevzemnikov, ki prevzemajo odpadke po sistemu podaljšane odgovornosti.

### Predaja odpadne embalaže (OE)

Predaja mešane odpadne embalaže s klasifikacijsko številko 15 01 06 je tudi v letu 2017 predstavljala problem, ki je prepoznan na državni ravni. Dosledno delovanje naših služb in vztrajanje na prevzemu je vodilo v uspešno predajo po sistemu podaljšane odgovornosti, saj ob koncu leta 2017 predali praktično vse zbrane količine.

### Mešani komunalni odpadki (MKO)

Na lokaciji predhodnega skladišča Smreka še vedno izvajamo prelaganje MKO iz manjših v večja vozila z namenom prevoza MKO v obdelavo pred odstranjevanjem. Pri tem izvajamo še sprotne kontrole zbranih MKO ter posledično izločanje motečih elementov (kosovnih odpadkov, nevarnih odpadkov).

### Kosovni odpadki

Zbrani kosovni odpadki so ločeno skladiščeni in predani v nadaljnjo reciklažo (11 frakcij), preostanek pa v predelavo pred odstranjevanjem (predaja za pripravo energetske bogate frakcije pogodbenemu partnerju).

### Ločeno zbrani biološko razgradljivi odpadki (BIOO)

Ločeno zbiranje bioloških odpadkov je urejeno z Uredbo o obvezni občinski gospodarski javni službi zbiranja komunalnih odpadkov. Biološke odpadke, ki smo jih v letu 2017 zbrali ločeno od ostalih odpadkov, smo predali pogodbenemu partnerju, ki jih kompostira. Biološke odpadke smo v letu 2017 predajali na lokaciji predhodnega skladišča, kjer je urejen prostor za pretovarjanje. Dnevno zbrane količine smo v istem dnevu

odpeljali, prostor očistili in ga tudi dezinficirali, da ni prihajalo do neugodnih vonjav, ki bi se širile v okolje.

### Nevarni odpadki

Najbolj problematičen nevarni odpadke nam predstavlja salonitna kritina, saj nimamo odlagališča za sprejem teh odpadkov, zato jih je potrebno predajati prevzemniku, kar je povezano z višjimi stroški pri ravnanju s to vrsto odpadka. Frakcija, ki prav tako ostaja v skladiščih, so tudi pesticidi, ki sodijo v podaljšano odgovornost za fitofarmacevtska sredstva. Vsi ostali nevarni odpadki imajo definirano pot odstranjevanja. V največji meri jih sežgejo, takšno ravnanje pa sistemu predstavlja visok strošek.

### Urejanje širšega področja ravnanja z odpadki

Po pridobitvi okoljevarstvenega in posledično gradbenega dovoljenja, smo območje pretovarjanja predali izvajalcu gradnje objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov, zato smo področje, ki je v prostorskih načrtih MOM predvideno za področje ravnanja z odpadki, uredili kot začasno predhodno skladišče, na katerem izvajamo pretovarjanje odpadkov. Selitev sistema je bil zahteven projekt, saj smo se sočasno selili, urejali prostor in izvajali predpripravo odpadkov na predajo.

Uredili smo najnujnejše, in sicer:

- ograjo,
- tehtalno enoto,
- protiprašno zaščito manipulativnih področij,
- ureditev zastirk na garažah,
- ureditev manjkajočih pregradnih sten,
- čiščenje objektov,
- odstranjevanje obstoječih objektov, ki so predstavljali nevarnost za delo,
- ureditev bivalnih kontejnerskih enot, namenjenih za pisarniško delo zaposlenih,
- elektrifikacijo območja,
- ureditev logističnih poti,
- postavitve montažnih betonskih pregrad za odpadke,
- postavitve montažnih betonskih pregrad za varno delo na območju in
- ostala manjša dela.

## 2.4.5 Zaprta odlagališča odpadkov

### Obratovanje zaprtih odlagališč ter ukrepi varstva okolja

Na področju MOM je lociranih več odlagališč, ki so danes že zaprta oz. v fazi zapiranja, torej na njih odpadkov ne odlagamo več. To sta odlagališči nenevarnih odpadkov Dogoške in Pobrežje ter zaprta odlagališča posebnih oz. nevarnih odpadkov Metava. Odlagališča so imela v času njihovega obratovanja sicer pomembno vlogo v sistemu ravnanja z odpadki ter odstranjevanja odpadkov z odlaganjem.

Kot javna infrastruktura so bila v okviru GJS namenjena odlaganju komunalnih ter ostalih odpadkov s področja regije ter mesta Maribor.

Aktivnosti v okviru obratovanja zaprtih odlagališč ter njihovo upravljanje in vzdrževanje se uvrščajo med ukrepe varstva okolja, ki so predpisani z zakonodajo. Ukrepi varstva okolja se vršijo predvsem zaradi okoljskih vidikov na podlagi predpisov, odločb ter podanih zahtev zakonodaje.

Med ukrepe varstva okolja za zaprta odlagališča sodijo obratovanje zaprtih odlagališč v celoti ter objektov, naprav in opreme. Med naprave na zaprtih odlagališčih spadajo predvsem:

- za odlagališče Pobrežje: plinsko črpalna postaja z baklo, plinske instalacije (sonde in povezovalni plinovodi) za odplinjanje, mala plinska elektrarna (MPE), transformatorska postaja, piezometri podzemnih vod, posamezni deli odlagališča, objekti s prostori;
- za odlagališče Dogoške: plinska črpalna postaja z baklo, plinske napeljave in oprema za odplinjanje odlagališča, mala plinska elektrarna (MPE2), transformatorska postaja, instalacije in oprema za izcedno vodo, naprava za predčiščenje izcedne vode, instalacije ter deli za meteorne vode, deli telesa odlagališča, piezometri;
- za odlagališče Metava: zbirni bazen in instalacije za izcedne vode, naprava za predčiščenje izcedne vode, hali 1 in 2 ter deli odlagališča.

Vzdrževanje zaprtih odlagališč vključuje vzdrževanje naprav, napeljav in opreme za deponijski plin, odvajanje odpadnih izcednih vod ter meteorne vode, opreme za monitoringe, površin in delov odlagališč, vzdrževanje zelenih ter ostalih površin, odvajanje meteornih in odpadnih vod in drugo.

Monitoringi odlagališč zajemajo vsa dela, kjer je potrebno izvajati meritve okoljskih parametrov za področje odlagališč in poročila o stanju okolja. Zahteve za izvajanje monitoringov sledijo iz predpisov in odločb države oz. Ministrstva za okolje in prostor ter posameznih programov. Meritve in monitoringe za področje odlagališč sicer izvaja za to specializirana organizacija, kjer je možno, pa meritve in preglede delno opravimo zaposleni.

Monitoringi odlagališč zajemajo meritve in poročila za področja: monitoring izcednih in površinskih vod, obratovalni monitoring onesnaženja podzemnih vod, obratovalni monitoring emisije snovi v zrak in meteorološke parametre.

Varovanje odlagališč oz. objektov in naprav zajema tehnično in delno fizično varovanje, ki ga opravlja specializiran zunanji izvajalec in deloma zaposleni v podjetju.

Obratovanje elektrarn: v ta del sodita MPE odlagališča Pobrežje in MPE2 odlagališča Dogoške, ki sta kot napravi posebnost na področju odlagališč.

Obe elektrarni sta energetska objekta na t. i. obnovljiv vir energije (PN OVE), ki so tudi upravičene do prejemanja obratovalne podpore oz. subvencije. Za elektrarni sta bili pridobljeni licenci za upravljanje energetskih naprav.

Za vsa odlagališča smo oblikovali rezervacije za pokrivanje stroškov teh odlagališč, vendar Snaga ne more zagotoviti pokrivanja stroškov za celotno obdobje 30 let, kolikor to zahteva zakonodaja, temveč bo del morala zagotoviti lokalna skupnost.

### 2.4.5.1 Odlagališče Metava

#### Obratovanje zaprtega odlagališča

Odlagališče za nevarne, prej posebne odpadke Metava je bilo zaprto z odločbo Ministrstva za kmetijstvo in okolje v letu 2012.

Kot odlagališče posebnih odpadkov je aktivno obratovalo od leta 1984, odlaganje pa se je zaključilo glede na OVD v oktobru 2007.

Po odločbi je Snaga upravljavec zaprtega odlagališča. Obratovanje zaprtega odlagališča in ukrepi varstva okolja se vršijo skladno z odločbami in Uredbo o odlagališčih odpadkov (UL RS 10/2014) še 30 let po zaprtju ter glede na stališče pristojnega ministrstva. Izvaja jih upravljavec.

#### Ukrepi varstva okolja

Aktivnosti varstva okolja ter obratovanje zaprtega odlagališča je potekalo v planiranem obsegu, kakor tudi obratovanje naprav odlagališča: biološka naprava za predčiščenje izcednih vod, ravnanje ter oddaja izcedne vode, napeljave in deli za zbiranje odpadne vode, ureditev za odvajanje zalednih in površinskih vod, gradbeni hali na odlagališču, infrastruktura za monitoring ter deli telesa odlagališča.

V zadnji četrtini leta 2017 je bilo izvedeno popravilo in vzdrževanje biološke naprave za predčiščenje odpadnih izcednih vod. Na napravi je bilo opravljeno popravilo na elektro instalacijah ter napajanju ter instalacija v hali.

Opravili smo tudi druga vzdrževalna dela (obrezovanje ...).

#### Odpadne izcedne vode

V letu 2017 smo izcedne vode odvažali in predajali na Centralno čistilno napravo Maribor. V tekočem letu je bilo zbrano in oddano 675 m<sup>3</sup> izcedne odpadne vode, prevoz odpadne vode v oddajo pa smo izvajali z lastnimi sredstvi. Pred oddajo se odpadna izcedna voda obdela na biološki napravi za predčiščenje. Glede na obratovalni monitoring se v zadnjem obdobju stanje odpadne vode ni bistveno spreminjalo.

## 2.4.5.2 Odlagališče Dogošë

### Obratovanje odlagališãa

V obsegu varstva okolja in obratovanja odlagališãa smo v letu 2017 izvajali aktivnosti glede na zahteve okoljevarstvenega dovoljenja ter podroãnih predpisov. V obratovanju odlagališãa, ki je v fazi zapiranja, je zajeto varovanje, tekoãe obratovanje objektov, naprav, napeljav in opreme.

V letu 2017 so na odlagališãu potekale predvidene aktivnosti varstva okolja ter obratovanje in vzdrževanje naprav. V avgustu je bilo opravljeno popravilo na biološki napravi za predãišãenje izcedne vode v delu prezraãevanja v reaktorju z menjavo kompresorjev. V maju ter septembru je bilo opravljeno ãišãenje usedalnikov v delih naprave. V septembru smo ãistili jaške, instalacije in bazene za izcedno vodo. V novembru je bilo na plinsko-ãrpalni postaji z baklo (PãPB) za odvajanje in sežig odlagališãnega plina opravljeno vzdrževanje naprave.

Na odlagališãu so bila izvedena razna manjša vzdrževalna dela.

### Sprememba OVD za zaprto odlagališãe

Na podlagi Uredbe o odlagališãih smo kot upravljavec na Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) posredovali vlogo za spremembo okoljevarstvenega dovoljenja za obratovanje zaprtega odlagališãa. V letu 2017 so bile po zahtevah MOP ARSO ter predmetne uredbe posredovane dopolnitve vloge za spremembo OVD za zaprto odlagališãe.

### Mala plinska elektrarna odlagališãe Dogošë

Na odlagališãu Dogošë še nadalje obratuje MPE2 na odlagališãni plin, ki sodi med naprave na obnovljiv vir energije. Elektrarna je navezana na naprave za odplinjanje odlagališãa, kot osnove za obratovanje tovrstne naprave. Tudi v letu 2017 se je nadaljeval trend upadanja koliãin plina iz telesa odlagališãa.

## 2.4.5.3 Zaprto odlagališãe Pobrežje

### Obratovanje odlagališãa

V tekoãem letu je obratovanje zaprtega odlagališãa potekalo pretežno v predvidenem obsegu. V letu 2017 smo z izjemo veãjih vzdrževalnih del, za katera nam manjka vir financiranja, izvajali vse ostale aktivnosti varstva okolja v okviru obratovanja zaprtega odlagališãa. V tretjem ãetrtletju smo premestili dele mostne tehtnice, v zadnjem pa je bilo opravljeno popravilo in vzdrževanje plinsko-ãrpalne postaje z baklo z raznimi deli na krmiljih naprave ter pregledom, popravilom in kalibracijo detektorjev. V mesecu maju je bilo izvedeno ãišãenje ter reaktivacija obstojeãih 12 piezometrov za monitoring podzemne vode. V septembru smo mulãili obodni ponikovalni jarek na vseh robovih odlagališãa.

### Obratovanje Male plinske elektrarne odlagališãe Pobrežje

MPE je v tekoãem letu obratovala z veã prekinitvami, delno zaradi obiãajnih periodičnih nihanj vira. Prekinitve pri obratovanju so nastopile tudi zaradi zastojev obratovanja na plinsko-ãrpalni postaji. V okviru elektrarne ter odlagališãa je bilo v zadnjem ãetrtletju izvedeno vzdrževanje transformatorske postaje. Posledično je bila nižja tudi proizvodnja elektriãne energije.

V letu 2017 je elektrarna proizvedla 882.673 kWh, v omrežje pa je bilo oddano 868.550 kWh elektriãne energije.

## 2.4.6 Urejanje utrjenih in zelenih javnih površin

Na podroãju urejanja utrjenih in zelenih javnih površin smo se v letu 2017 okrepili z novimi delovnimi sredstvi, s katerimi optimiziramo ãas, ki ga porabimo za delo.

Na vseh delovnih podroãjih skrbimo za najvišjo uãinkovitost dela. Za vedno boljšo odzivnost in izvedbo del skrbimo z internim usposabljanjem tako delavcev kot delovodij in vodilnega kadra.

Vsa dela, ki jih izvajamo v okviru koncesijske pogodbe za urejanje utrjenih javnih in zelenih javnih površin v MOM, so vezana na proraãunska sredstva, ki jih vsako leto zagotovi občina.

### Primerjava plana dela za leto 2017 s prihodki iz proraãuna MOM

	Opis	Plan v letu 2017 (€)	Prihodki v letu 2017 (€)
1	Redno vzdrževanje ãistoãe na javnih površinah	579.999	649.904
2	Vzdrževanje javnih zelenih površin in opreme	340.029	396.838
3	Redno zimsko vzdrževanje zelenih površin	6.000	7.118
4	Krasitev mesta ob praznikih	10.300	9.499
5	Skrb za prstoživeãe živali na javnih površinah	250	270
6	Akvarij terarij, sofinanciranje dejavnosti	150.000	160.656
7	Strojno in roãno vzdrževanje javnih površin	4.280	4.484
8	Opravljanje zimske službe na javnih površinah	50.000	50.045
<b>Skupaj</b>		<b>1.140.858</b>	<b>1.278.814</b>

## **Ročno čiščenje**

Vsakodnevno ročno čiščenje utrjenih javnih površin izvajamo na strnjem območju MOM. Območje je razdeljeno na 13 rajonov. Skupna dolžina levega in desnega dela Maribora znaša 87,33 km oziroma 766.967 m<sup>2</sup>, kar ročni čistilci dnevno ohranjajo snažno.

S poltovornimi vozili skrbimo za javno higieno na obrobju mesta, ki je razdeljeno na 4 rajone. Redno vzdržujemo in skrbimo za čistočo na vseh rajonih s skupno dolžino 270,7 km. Ob rednem odstranjevanju odpadkov, praznjenju košev in čiščenju avtobusnih postajališč skrbimo tudi za čiščenje spomenikov in odstranjevanje odpadkov po nalogu inšpekcijskih služb.

## **Javna higiena v javnih sanitarijah**

Izvajanje službe javne higiene obsega tudi upravljanje z osmimi mestnimi javnimi sanitarijami, ki so brezplačna za vse uporabnike. Javne sanitarije se nahajajo na Partizanski cesti, Vodnikovem trgu, v Magdalenskem in Mestnem parku, v Akvariju, na Lentu pod mostom in pri Pekrskem potoku. Toaletni prostor na Trgu revolucije že dalj časa ne obratuje zaradi slabega stanja infrastrukture. Se pa na tej lokaciji izvaja redni nadzor prostora.

## **Vzdrževanje komunalne opreme**

Komunalna oprema se nahaja prav na vseh površinah, ki jih imamo v upravljanju in vzdrževanju. Po naročilu MOM skrbimo za nabavo in vzdrževanje igral, košev za smeti, košev za pasje iztrebke, klopi, ograj mostičkov in druge komunalne opreme. V letu 2017 smo na območju MOM zamenjali 42 obstoječih protivlomnih košev z novimi. Stare bomo obnovili in namestili na nove lokacije. V MOM skrbimo za 1.277 uličnih košev, 142 košev za pasje iztrebke, 266 klopi ter 18 otroških igrišč, kjer vršimo redne preglede igral. Četrtno izvedemo natančen pregled igral skupaj s predstavnikom MOM in komunalnim inšpektorjem. Enkrat letno pregled igral opravi zunanji presojevalec iz Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, iz Laboratorija za preizkušanje pohištva. V letu 2017 je MOM zagotovila sredstva za obnovo otroških igrišč in iz tega naslova smo obnovili manjkajoča in uničena igrala na vseh otroških igriščih. Hkrati smo izvedli tudi obnovo debeline varovalnega gramoznega ustroja z navozom dodatnega materiala.

## **Grafiti**

Storitev odstranjevanja grafitov izvajamo neposredno po naročilu MOM. V letu 2017 smo s strani MOM prejeli naročilo za odstranitev večjega števila grafitov iz betonskih opornih zidov ob krožišču na Titovi cesti v neposredni bližini UKC Maribor.

## **Vzdrževanje fontan**

V MOM skrbimo za 11 fontan, ki se nahajajo v Mestnem parku in na Treh ribnikih, Trgu generala Maistra, Slomškovem trgu in Trgu 10. oktobra, Lentu, Mladinski ulici, Bevkovi ulici, Titovi cesti in v Limbušu. Zaradi starosti in letnih temperaturnih nihanj je potrebno izvesti temeljito obnovo akumulacijskega bazena fontane »Gobice« v Mestnem parku. Le-ta prepušča preveliko količino vode, ki jo je za ohranjanje delovanja stroškovno negospodarno dodajati. To je razlog kratkotrajnega delovanja fontane v letu 2017.

## **Urejanje in čiščenje javnih zelenih površin**

Redna vzdrževalna dela na zelenih površinah v mestu smo

izvajali po načelu dobrega gospodarja, kar nam je omogočala podpisana koncesijska pogodba, zato je delo na parkovnih površinah potekalo nemoteno. Redno smo vzdrževali mestne parke in zelene trge: Mestni park s tremi ribniki, Slomškov trg, Trg generala Maistra, Rakušev trg, Kidričev trg, Magdalenski park, Schreinerjev trg, Ertlov gozd, zeleno površino med Celjsko in Frankolovsko ulico in Pekrski potok. Pri negi dreves smo bili pozorni predvsem na varnost občanov, na 37 drevesih v Mestnem parku smo odstranili belo omelo. Na zelenih površinah smo obnovili nasade na Rakuševem trgu, nasproti Twicklove vile v Mestnem parku in pri stebrišču na Treh ribnikih. Dodatno smo vlagali v izobraževanje kadra in tako smo v letu 2017 pridobili dva kvalificirana sekača z nacionalno poklicno kvalifikacijo. Enega sodelavca smo dodatno usposobili tudi za arboristična dela z vravno tehniko. Tako smo v letu 2017 nego dreves izvajali brez pomoči zunanjih izvajalcev. Leta 2017 smo bili priča dvema večjima vetrolomoma, v katerih smo izgubili 28 dreves.

## **Redno zimsko vzdrževanje zelenih površin**

Izvajanje zimske službe na parkovnih površinah je proračunska postavka, ki je izvzeta iz ostale zimske službe. Aktiviranje izvajanja čiščenja snega je usklajeno z dejavnostjo na ostalih površinah, posebna postavka pa se je pokazala kot smiselna, glede na urejenost in pluzenje parkovnih površin.

## **Krasitve mesta**

Krasitev mesta z izobešanjem zastav izvajamo v skladu s protokolom MOM ob praznikih, v času obiskov tujih državljanov, ob prireditvah in proslavah. Ob enkratni krasitvi lahko na 41 obstoječih drogovih namestimo 129 zastav. Sredstev za krasitve je vedno manj in aktivnosti so strogo vezane na aktivnosti mestnega protokola.

## **Hranjenje prostoživečih živali**

V zimskem času v sklopu javne higiene skrbimo za hranjenje prostoživečih živali na javnih površinah MOM. Po pisnih navodilih pristojnih služb hranjenje ptic tudi ustavimo zaradi njim znanih razlogov.

## **Strojna čiščenja in druge storitve – kot podizvajalec podjetja Nigrad**

Za nosilca koncesije, podjetje Nigrad, kot podizvajalec opravljamo razna dela po naročilu. Zmanjšanje proračunskih postavk, s katerimi se soočamo vsi izvajalci javnih služb, se pozna tudi pri teh naročenih delih. V letu 2017 smo opravljali le odstranjevanje oz. zatiranje plevela in manjši odvoz listja. Vse ostale storitve je Nigrad opravljal sam.

## **Zimska služba – kot podizvajalec podjetja Nigrad**

Za izvajanje zimske službe s podjetjem Nigrad letno sklepamo pogodbo, pri čemer skrbimo za očiščenost pločnikov in peš cone na levem bregu Drave, Studencih, trgih in pločnikih, stopnic in prehodov na pešce v mestu Maribor. V letu 2017 se je obseg zimske službe nekoliko povečal glede na minulo leto.

## **Akvarij-terarij**

Tudi v letu 2017 smo izvajanje dejavnosti Akvarij-terarij zaupali podjetju Nipa.

## 2.4.7 Zavetišča za živali

Na podlagi leta 2014 podpisane in štiri leta veljavne koncesijske pogodbe izvajamo javno službo oskrbe zapuščenih živali. Zraven MOM imamo pogodbo za izvajanje službe sklenjeno še s 23 občinami, z 10 občinami pa poslujemo preko naročilnic.

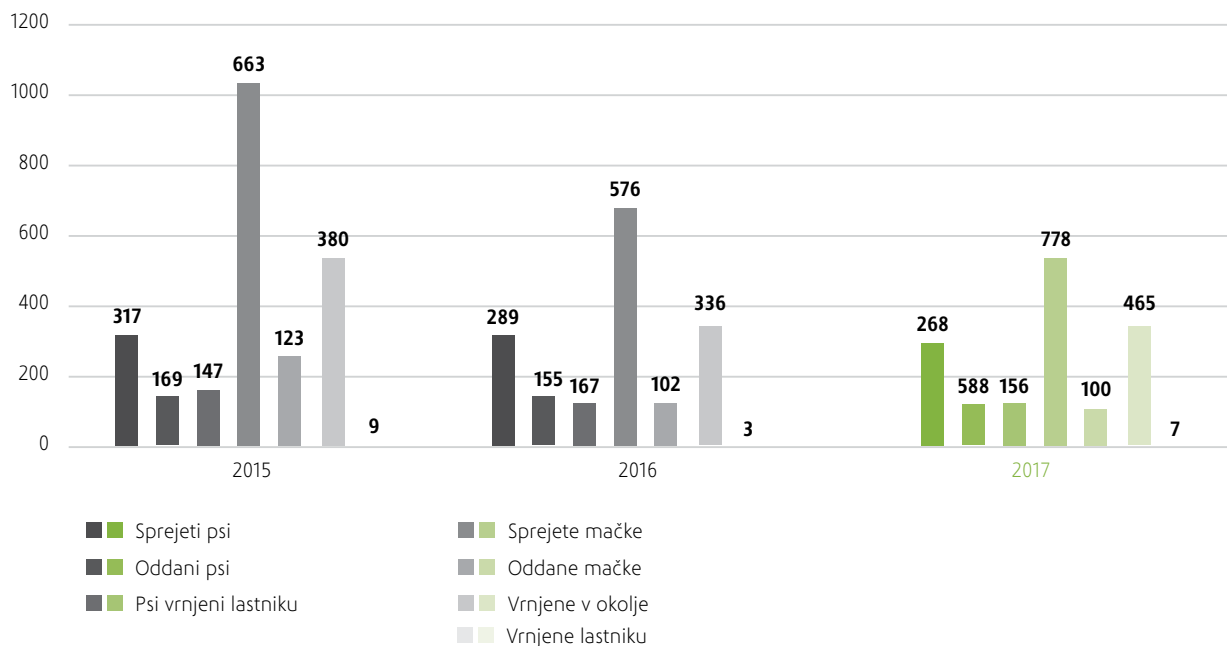
Sam objekt zavetišča je v lasti MOM, mi pa v skladu s koncesijsko pogodbo z njim upravljamo in plačujemo mesečno najemnino. V letu 2017 beležimo slabši poslovni izid kot v preteklih letih. Vzrok so predvsem nižji prihodki kot prejšnja leta, kar je posledica manjšega števila tako sprejetih kot posvojenih živali, pa tudi kadrovske menjave na delovnih mestih vodja zavetišča in veterinar. V letu 2017 smo dvakrat zamenjali vodstvo zavetišča oz. veterinarja, kar je vplivalo na višje stroške veterinarske oskrbe, saj smo živali tri meseca vozili v pogodbeno veterinarsko ambulanto, kjer nas posegi stanejo več kot v lastni.

S strani MOM smo prejeli manj finančnih sredstev – pravzaprav najmanj od prevzema upravljanja zavetišča. Medtem pa prihodki s strani ostalih občin ostajajo na ravni preteklih let.

Prihodki od donacij in sponzorstev so bili višji in predvsem v tem segmentu prihodkov bomo morali v prihodnje delati še bolje, saj bodo to prihodki, ki bodo za delovanje zavetišča vse pomembnejši, kljub temu da gre za izvajanje obvezne GJS.

Poleg toplotne črpalke, ki je bila nameščena novembra leta 2016, je MOM v letu 2017 10 boksov za pse opremila s talnim gretjem, kar pozitivno vpliva na zdravje živali in na bolj učinkovito ogrevanje prostorov. S tem se nižajo stroški zdravljenja živali, ki so v preteklosti nastali zaradi nizkih temperatur.

### Sprejem in oddaja živali v letih 2015, 2016 in 2017



## 2.4.8 Vzdrževanje in urejanje mariborskih tržnic

Poslovanje mariborskih tržnic je bilo v prvem letu dolgoročnega koncesijskega razmerja z MOM slabše kot smo načrtovali. Ne samo naravne ujme, tudi fiksne najemnine za nujno potrebne poslovne prostore so bile tiste, ki vplivajo na slabši, a še zmeraj pozitiven poslovni rezultat. V letu 2017 smo ustvarili dobrih 43 tisoč € dobička. Takšno poslovanje je glede na okoliščine realno poslovanje in je dobra orientacija poslovanja za celotno koncesijsko obdobje.

Pristopili smo k realizaciji projekta strehe na osrednji tržnici in obeti za to, da ga udejanjimo v letu 2018, so dobri.

S prodajo pločnika, ki je bil v stečajni masi postopka stečaja podjetja Florina d. o. o., na Cesti XIV. divizije na Pobrežju smo izgubili poslovno zelo donosno lokacijo, na kateri smo izvajali prodajo cvetlic na osrednjem mariborskem pokopališču Pobrežje, saj smo po prodaji morali lokacijo zapustiti.

## 2.5 Tržne dejavnosti

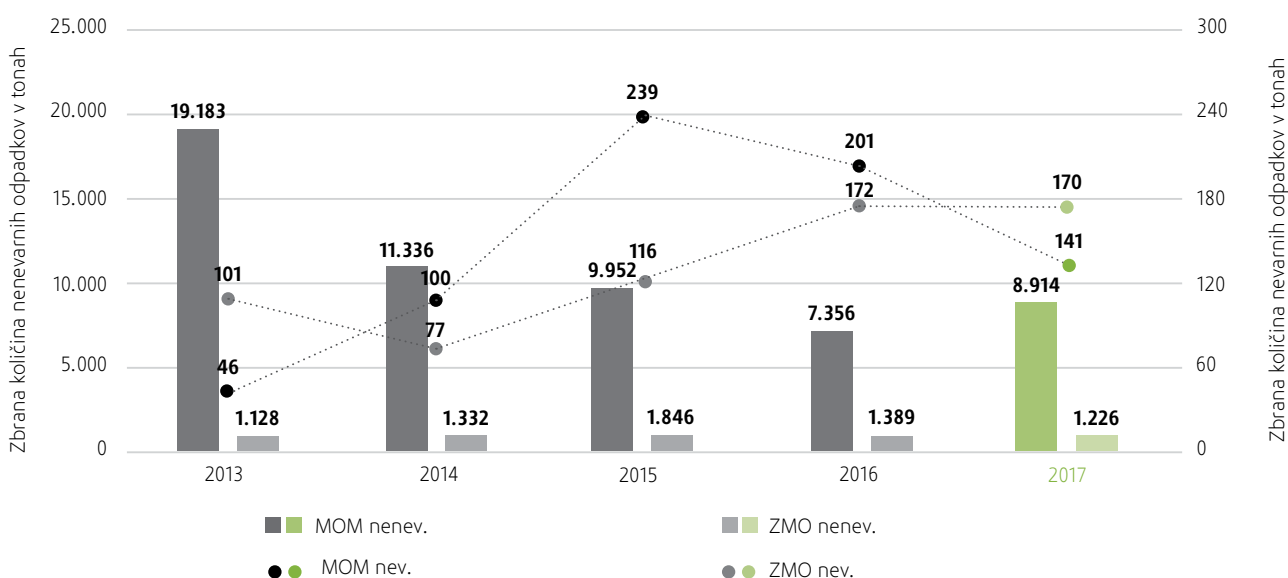
Tržne dejavnosti delimo na izvajanja posebnih storitev, ki znižujejo stroške izvajanja gospodarskih javnih služb ravnanja z odpadki in čiste tržne dejavnosti, katerih cene določamo sami. Poslovanje je stabilno, omogoča pa rast. Med tržne storitve prištevamo tudi storitev odvoza odpadnega blata iz centralne čistilne naprave, kar je sicer storitev, ki je od aprila 2016 ne izvajamo več, kljub temu pa z njenega naslova prihajajo še minimalni prihodki kot posledica izterjave zapadlih terjatev do uporabnikov.

### 2.5.1 Pogodbeni odvozi

Uredba o metodologiji za oblikovanje cen gospodarskih javnih služb s področja varstva okolja opredeljuje posebne storitve, ki jih lahko opravlja izvajalec javnih služb, in s katerimi niža stroške izvajanja gospodarskih javnih služb ravnanja z odpadki. Kot posebne storitve smo v letu 2017 opredelili vse dejavnosti, v katerih zbiramo odpadke ter za njihovo ravnanje uporabljamo javno infrastrukturo.

Pogodbene odvoze opravljamo za fizične in pravne osebe, njihov porast pa zaznavamo v zunaj mestnih občinah.

	MOM		ZMO		SKUPAJ	
	MOM nev.	MOM nenev.	ZMO nev.	ZMO nenev.	nev.	nenev.
2013	46	19.183	101	1.120	147	20.304
2014	100	11.336	77	1.332	178	12.668
2015	239	9.952	116	1.846	355	11.798
2016	201	7.356	172	1.389	374	8.746
2017	141	8.914	170	1.226	311	10.140
<b>Skupaj</b>	<b>728</b>	<b>56.742</b>	<b>637</b>	<b>6.913</b>	<b>1.365</b>	<b>63.656</b>



## 2.5.2 Zimska služba

V letu 2017 je bila zima nekoliko bolj radodarna s snegom, zato smo bili v zimski službi poslovno uspešnejši. V izvajanju storitev zimske službe nas stranke prepoznajo kot zanesljivega izvajalca in se k nam tudi vračajo.

## 2.5.3 Čistilni servis

Nudimo redna dnevna in periodična čiščenja poslovnih prostorov, odvisno od potreb in želja naročnikov. Na trgu smo konkurenčni in prepoznavni. Naša prednost je, da strankam nudimo vse storitve iz ene roke. Med najpomembnejše storitve znotraj dejavnosti čistilnega servisa uvrščamo:

- dnevna in specialna čiščenja poslovnih, industrijskih, trgovskih in drugih prostorov,
- strojna in ročna pometanja manjših in večjih površin,
- strojna čiščenja talnih oblog, odstranjevanje premazov in nanos novih,
- odstranjevanje grafitov in druga specialna čiščenja.

V letu 2017 smo v primerjavi z 2016 ustvarili višje prihodke in več dobička. Izvajali smo redna čiščenja za Energetiko, RTS Media, Marprom, Avtobusno postajo Maribor, Večer, AMZS in izvedli druge manjše enkratne posle. Dnevna in generalna čiščenja imajo potencial rasti, kljub zelo močni konkurenci na tem trgu.

## 2.5.4 Plinska elektrarna Pobrežje

V letu 2017 je MPE proizvedla 882.673 kWh, v omrežje pa je bilo oddano 868.550 kWh električne energije. Od septembra 2016 je za elektrarno prenehala obratovalna podpora ter nadalje prejema le prihodek iz prodaje električne energije.

V preglednici so podani osnovni podatki o obratovanju in proizvodnji električne energije:

	enota	2016	2017
Poraba plina na MPE	Sm <sup>3</sup>	1.222.600	761.867
Električna energija oddana v omrežje	kWh	1.393.798	868.550
Prihodek iz prodaje električne energije	€	53.799	34.019
Prihodek iz subvencij električne energije	€	35.298	0
<b>Prihodek skupaj</b>	<b>€</b>	<b>89.097</b>	<b>34.019</b>

## 2.5.5 Plinska elektrarna Dogoše

Zaradi manjše količine odlagališnega plina predvidevamo premestitev obstoječe enote motor generatorja na lokacijo odlagališča Pobrežje.

V preglednici so podani glavni podatki o obratovanju elektrarne:

	enota	2016	2017
Poraba plina na MPE	Sm <sup>3</sup>	197.264	145.518
Električna energija oddana v omrežje	kWh	295.164	217.736
Prihodek iz prodaje električne energije	€	13.126	9.108
Prihodek iz subvencij električne energije	€	9.897	6.290
<b>Prihodek skupaj</b>	<b>€</b>	<b>23.023</b>	<b>15.398</b>

## 2.5.6 Tržne storitve čiščenja in urejanja okolja

Obseg tržnih storitev smo v letu 2017 realizirali v skladu s planom. Urejeno domače in poslovno okolje je za naše stranke vse pomembnejše. Za njih strojno pometamo, urejamo okolico, zelenice, cvetlična korita, parkirišča. Našim strankam počistimo kleti, podstrešja, garaže in druge prostore v skladu z njihovimi željami in potrebami. V tem segmentu ocenjujemo možnosti za rast in razvoj tudi v prihodnje. Usmerjamo se na nudenje storitev ozaveščanja o pravilnem ravnanju z odpadki in strokovno svetovanje. Strokoven pristop, hitro ter kakovostno opravljene storitve s prijaznimi zaposlenimi so naše konkurenčne prednosti. Naše storitve tudi oglašujemo in pripravljamo tržne pomladne in jesenske akcije z željo pridobivanja novih poslov.

## 2.5.7 Črpanje fekalij in prediranje hišne kanalizacije

Plan teh aktivnosti v letu 2017 smo presegli. V prihodnje področje ocenjujemo kot poslovno stabilno.

## 2.5.8 Plakatiranje

S plakatiranjem v Mariboru pripomoremo, da so prireditve in dogodki dobro obiskani in odmevni. Poslovnim strankam nudimo svetovanje in jim na podlagi izkušenj pripravimo optimalen načrt oglaševanja. Oglaševanje nudimo na 546 plakatnih mestih velikosti B1 na 37 različnih lokacijah v Mariboru. Zasedenost plakatnih mest raste. V letu 2017 smo povečali prihodke glede na lani in presegli plan. Aktivno pripravljamo aktivnosti pospeševanja prodaje.



## 2.5.9 Upravljanje stavb

Smo upravnik večlastniške stavbe Avtobusna postaja Maribor, ki je v večinski lasti MOM. V začetku leta 2017 smo pridobili v upravljanje tudi Poslovni kompleks Pobrežje.

## 2.5.10 Zbiranje odpadnih jedilnih olj in biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov

V letu 2017 bistvenih sprememb nismo zaznali, ohranili smo približno enako število rednih odjemalcev naših storitev, še zmeraj pa aktivno optimiziramo stroške, saj smo s ceno na trgu nekonkurenčni. Z vidika ponujanja vseh storitev z ene roke se nam zdi strateško smiselno, da dejavnost izvajamo tudi v bodoče.

## 2.6 Upravljanje s kadri

Poročilo s področja kadrovskih zadev obsega statistični prikaz strukture zaposlenih, odsotnosti z dela, področje usposabljanja zaposlenih, nagrajevanja in ugodnosti za zaposlene ter organizacijsko klimo.

Področje urejanja kadrovskih zadev izvajamo v skladu z delovno-pravnimi predpisi, in sicer z Zakonom o delovnih razmerjih, Zakonom o evidencah na področju dela in socialne varnosti, Zakonom o višini povračil stroškov v zvezi z delom in nekaterih drugih prejemkov, Zakonom o varnosti in zdravju pri delu, Kolektivno pogodbo komunalnih dejavnosti, Podjetniško kolektivno pogodbo ter na podlagi drugih predpisov in internih aktov družbe, ki urejajo to področje.

V letu 2017 smo sodelovali s Centri za socialno delo v mreži organizacij, ki sodelujejo pri izvrševanju dela v splošno korist. Število napotenih na delo v splošno korist se zmanjšuje. V letu 2011, ko je delo v splošno korist v podjetju potekalo prvič, ga je opravilo kar 34 napotenih kandidatov, ki so skupaj opravili 3580 delovnih ur, v letu 2017 pa je delo v splošno korist uspešno opravil le 1 napoteni kandidat s strani Centra za socialno delo, ki je opravil 134 ur delovnih nalog.

V okviru dela z mladimi omogočamo opravljanje t. i. instituta praktičnega usposabljanja pri delu (PUD) kot oblike obvezne prakse dijakov in študentov po programih višjega strokovnega izobraževanja in srednješolskega izobraževanja, ki se opravlja v dogovoru s šolami. V letu 2017 je PUD opravilo skupaj 8 dijakov in študentov. Prav tako v okviru sodelovanja z Zavodom za Novodobno izobraževanje omogočamo mladim iz tujine opravljanje in pridobivanje delovne prakse; v letu 2017 je prakso opravljal 1 kandidat iz Švedske.



## V 2017 manj zaposlenih kot v 2016.

V poslovnem letu 2017 smo ponovno otrokom zaposlenih (dijakom in študentom) omogočili opravljanje počitniškega dela.

### Število in struktura zaposlenih

Skupno povprečno število zaposlenih v letu 2017 se je v primerjavi z letom 2016 zmanjšalo. Zmanjšalo se je število tako zaposlenih v podjetju kot tudi zaposlenih preko agencije za posredovanje delovne sile. V letu 2016 je delo v podjetju opravljal skupaj 255 oseb, v letu 2017 pa 249 oseb (podatki na dan 31.12. posameznega leta).

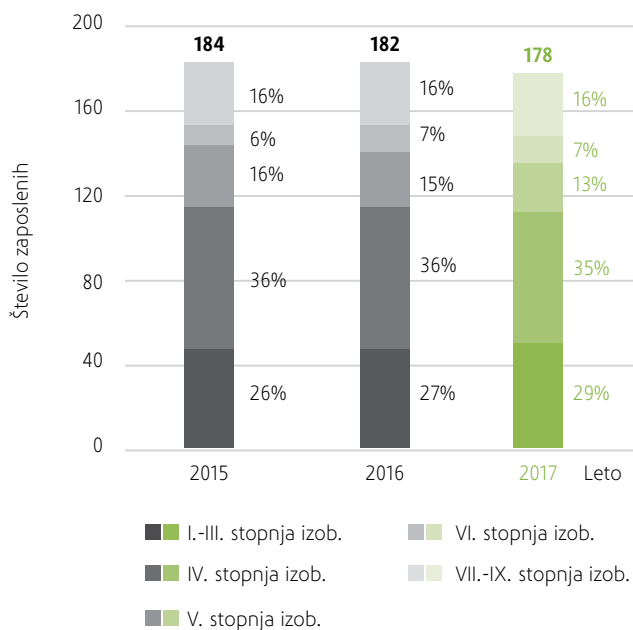
### Izobrazbena struktura zaposlenih

Število zaposlenih po stopnji izobrazbe izkazuje število zaposlenih po dejansko pridobljeni izobrazbi (in ne stopnje zahtevane za zasedbo posameznega delovnega mesta), in sicer upošteva raven izobrazbe po dosedanjih programih in po novih bolonjskih programih. V tabeli niso zajeti agencijski delavci, ki v dobrih 90 % opravljajo operativna dela, za katera je zahtevana izobrazba do vključno IV. stopnje.

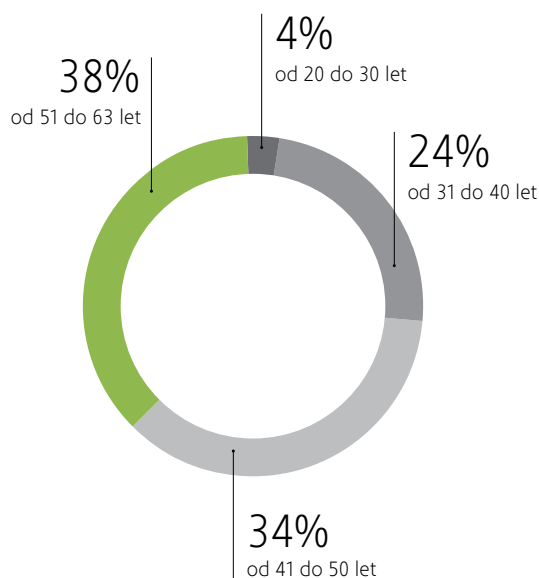
Stopnja izobrazbe / Leto	I.-III. stopnja izobrazbe		IV. stopnja izobrazbe		V. stopnja izobrazbe		VI. stopnja izobrazbe		VII.-IX. stopnja izobrazbe		Skupaj	
	število	delež %	število	delež %	število	delež %	število	delež %	število	delež %	število	delež %
2015	48	26%	67	36%	29	16%	11	6%	29	16%	184	100
2016	49	27%	65	36%	27	15%	12	7%	29	16%	182	100
2017	52	29%	62	35%	24	13%	12	7%	28	16%	178	100

Podatki o številu zaposlenih po stopnji izobrazbe so odraz potreb po delavcih brez poklicnih znanj (smetar, čistilec) po standardni klasifikaciji poklicev, in sicer za izvajanje osnovnih, temeljnih dejavnosti družbe kot so ravnanje z odpadki, čiščenje javnih površin ipd.

### Izobrazbena struktura zaposlenih



### Starostna struktura zaposlenih



### V podjetju zaposleni invalidi

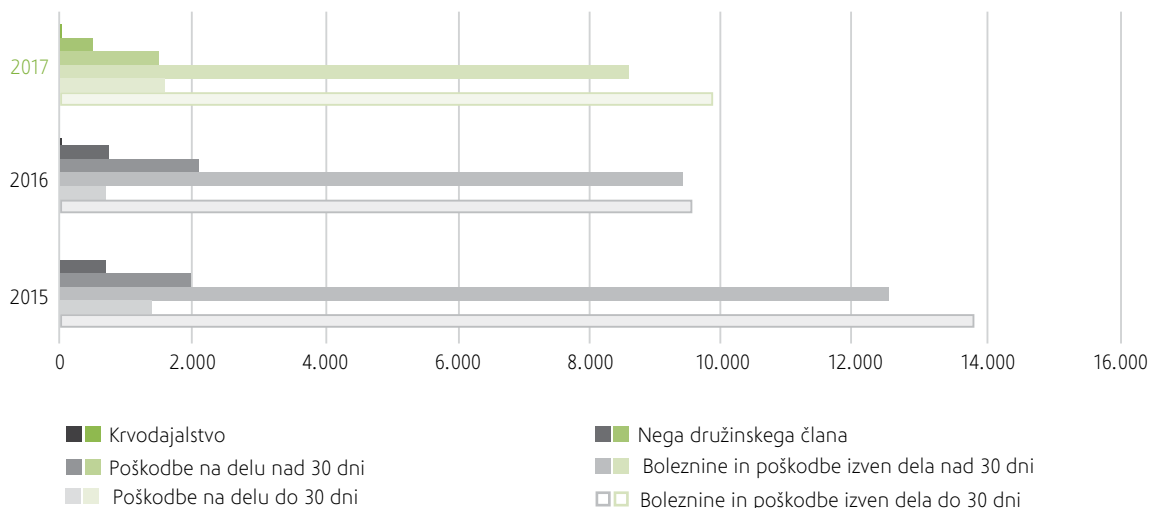
Na dan 31.12.2017 smo zaposlovali 7 oseb s statusom invalida III. kategorije, kar predstavlja 3,93 % zaposlenih, s čimer ne dosegamo zahtevane kvote zaposlenih invalidov v skladu s predpisi, ki urejajo področje zaposlovanja invalidov.

### Odsotnost z dela

Delež upravičenih odsotnosti z dela se je v letu 2017 v celoti nekoliko zmanjšal, in sicer za 1%, pri čemer so se bistveno zmanjšale daljše odsotnosti nad 30 dni, tako zaradi poškodb na delu kot zaradi bolezni in poškodb izven dela. Najvišji indeks dosega odsotnost z dela zaradi poškodb na delu do 30 dni in krvodajalstva.

Kategorija bolezni / Leto	2015	2016	2017	Indeks 17/16
Bolezni in poškodbe izven dela do 30 dni	13.736	9.515	9.834	103
Poškodbe na delu do 30 dni	1.317	646	1.517	235
Bolezni in poškodbe izven dela nad 30 dni	12.451	9.388	8.695	93
Poškodbe na delu nad 30 dni	1.938	2.112	1.420	67
Nega družinskega člana	713	743	648	87
Krvodajalstvo	65	96	118	123
<b>SKUPAJ bolezni</b>	<b>30.220</b>	<b>22.500</b>	<b>22.232</b>	<b>99</b>

### Bolezni



## Izobraževanje in usposabljanje

Usposabljanja so se v letu 2017 vršila znotraj plana usposabljanj za leto 2017, v okviru katerega so se izvajala:

- notranja in zunanja usposabljanja;
- 10-minutna usposabljanja prenosa znanj iz zunanjih usposabljanj – na petih delavnicah prenosa znanj s skupaj 30 različnimi vsebinami usposabljanj;
- zaposleni so se udeležili nekaj več kot 100 različnih tematik zunanjih usposabljanj; v njih je bilo vključenih okoli 70 zaposlenih na ravni podjetja.

V letu 2017 smo bili kot partner projekta KOC KROG (krožno gospodarjenje) uspešni pri prijavi projekta in tako kot partnerstvo pridobili 398.848,20 EUR javnih in EU sredstev za usposabljanje vseh profilov zaposlenih. Naš cilj je v okviru projekta, ki traja od 1.3.2017 do 31.12.2018, v usposabljanja vključiti 80 % zaposlenih. Naša vloga ni le sodelovati pri usposabljanjih, pač pa delujemo tudi kot partner v projektni pisarni za kadrovsko-vsebinski del delovanja projekta.

Kot aktivni udeleženeec smo bili v aprilu povabljeni na vseslovenski dogodek »Ali se zavedate, da je v zaposlenih potencial, da postanejo vaša najboljša naložba?«, ki je potekal s podporo Evropskega socialnega sklada, Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport. Na dogodku smo se kot primer dobre prakse s prispevkom »Naši zaposleni – ambasadorji čistega in zdravega okolja« predstavili v okviru vsebin potrebe po razvoju znanj in kompetenc v gospodarstvu danes in jutri.

## Ugodnosti za zaposlene

Zaposlenim zagotavljamo pravočasno in ustrezno plačilo za delo, skupaj z vsemi dodatki. Zaposleni so na podlagi podjetniške

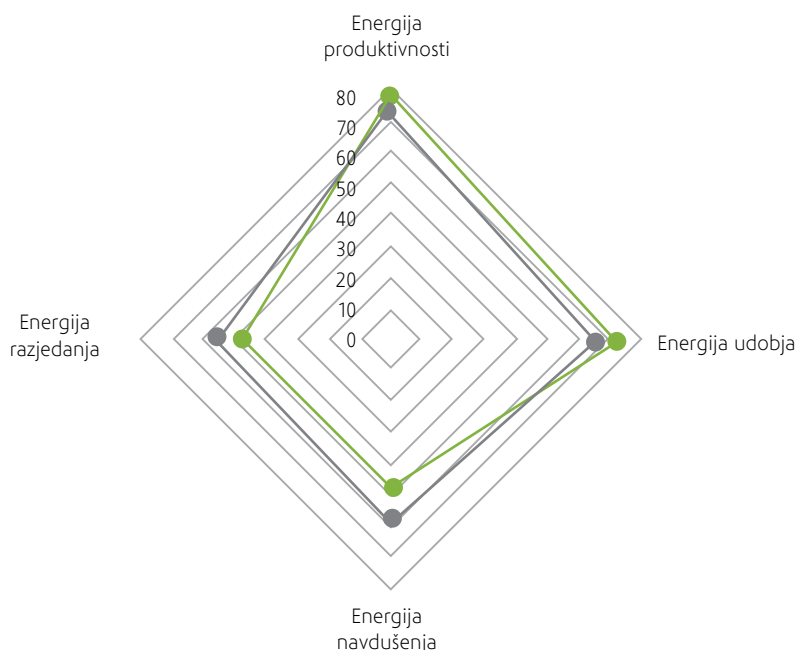
kolektivne pogodbe prav tako upravičeni do dodatnih odsotnosti z dela z nadomestilom plače, solidarnostnih pomoči, plačila kolektivnega nezgodnega zavarovanja in dodatnega zdravstvenega zavarovanja ter do delnega plačila dodatnega pokojninskega zavarovanja (II. steber).

V okviru delovanja Športnega društva Snaga, katerega delovanje podjetje podpira, je bil zaposlenim v letu 2017 ponujen pester in širok nabor aktivnosti, podjetje zaposlenim zagotavlja tudi vstopnice za koncerte in prireditve, v sodelovanju s sindikatom pa organiziramo druženje izven delovnega časa (pikniki, dan odprtih vrat, novoletna zabava).

Zaposlenim nudimo koriščenje lastnih počitniških kapacitet po netržnih cenah. To pomeni, da je bivanje v njih v glavni sezoni tudi do 40 % ugodneje kot bivanje v primerljivih namestitvah, ki jih ponujajo turistične agencije. Zaposlenim so bili na voljo: apartma v Moravskih Toplicah s kopalnimi kartami in v kampu Kozarica v Pakoštanah.

## Organizacijska klima

V letu 2017 smo se ponovno vključili v Nacionalno merjenje organizacijske energije, saj se zavedamo, da tako organizacijska klima kot energija vplivata na zadovoljstvo in zavzetost vseh zaposlenih ter uspešnost poslovanja in doseganje ciljev podjetja. Organizacijsko energijo smo merili s pomočjo znanstvenega vprašalnika OEQ16, ki ga je izpolnilo 54 % zaposlenih v podjetju iz različnih organizacijskih enot. Vprašalnik, ki ga sestavlja 16 trditev, upošteva vse poglavitne elemente motivacije, zadovoljstva in zavzetosti zaposlenih ter prinaša nove dimenzije merjenja intelektualnega, čustvenega in vedenjskega potenciala ljudi.



● Snaga Maribor 2017

● Snaga Maribor 2016

Enotni indeks organizacijske energije v podjetju se je v primerjavi z letom 2016 v letu 2017 izboljšal, in sicer iz 1,31 na 1,55. Energija produktivnosti in energija udobja v podjetju je dobra.

## Varstvo pri delu

Na področju varnosti in zdravja pri delu smo v letu 2017 izvajali naslednje aktivnosti:

- redna usposabljanja iz varstva pri delu in požarnega varstva,
- usposabljanje za varnost in zdravje pri delu za upravljavce viličarjev,
- usposabljanje za varnost in zdravje pri delu za upravljavce hidravličnih dvigal na tovornih vozilih,
- usposabljanje za varnost in zdravje pri delu z motorno žago,
- usposabljanje za varnost in zdravje pri delu z nevarnimi kemikalijami,
- usposabljanje za odgovorne osebe za gašenje začetnih požarov in izvajanje evakuacije,
- tečaj za varno delo s traktorjem,
- usposabljanje iz problematike tujerodnih (rastlinskih) invazivnih vrst,
- preventivni zdravniški pregledi, ki se izvajajo v skladu z zdravstveno oceno tveganja v pooblaščenih ambulanti medicine dela, prometa in športa,
- preventivno cepljenje proti klopnemu meningitisu in tetanusu,
- aktivnosti, vezane na izvajanje promocije zdravja na delovnem mestu.

## Poškodbe pri delu

Na delu je bilo v letu 2017 poškodovanih 20 zaposlenih (od tega 16 moških in 4 ženske), kar je enkrat več, kot v letu 2016. Vzrok za porast poškodb na delu je iskati predvsem v poškodbah, nastalih zaradi živali (ugriz mačke, piki insektov) ter v poškodbah gibal, ki so sicer številčno najbolj zastopane med vzroki poškodb na delu.

## Aktivnosti promocije zdravja na delovnem mestu

Načrt promocije zdravja na delovnem mestu za leto 2017 smo naredili na podlagi poročil o opravljenih preventivnih zdravstvenih pregledih zaposlenih v podjetju s strani pooblaščenih zdravnic in rezultatov med zaposlenimi izvedene ankete o zadovoljstvu s promocijo zdravja v podjetju.

Aktivnosti promocije zdravja na delovnem mestu smo v letu 2017 izvajali znotraj načrta promocije zdravja na delovnem mestu; izvedli smo vseh 7 planiranih aktivnosti ter še dodatne aktivnosti. Za vsakodnevno neomejeno uporabo zaposlenih smo na sedežu podjetja postavili napravi za fitnes na prostem. Med drugim smo organizirali:

- delavnice (tehnike sproščanja, spoprijemanje s stresom) in ozaveščanja (pitje vode iz pipe, umivanje rok, razni plakati),
- zdravo prehrano v obliki tedenske ponudbe jabolk na sedežu podjetja,
- skupni prostor za sprostitev in druženje ter prostor za shranjevanje koles,

- začnimo teden z lepo mislijo,
- aktivnosti, izvajane v okviru Športnega društva Snaga,
- dejavnosti informiranja o promociji zdravja in pomenu zdravega načina življenja,
- pohod na Bellevue ob sončnem vzhodu - priključili smo se rekreativni akciji Od vzhoda do vzhoda,
- dobrodelno kolesarjenje, kjer so udeleženci zbirali kilometre v akciji win4youth ter sredstva za oskrbovance Materinskega doma Maribor.

## 2.7 Kakovost poslovanja in varstvo okolja

### SISTEM VODENJA KAKOVOSTI ter standard SIST ISO 9001

V podjetju imamo vzpostavljen enotni sistem vodenja. V sistem vodenja so vključeni sistem vodenja kakovosti v skladu z mednarodnim standardom SIST ISO 9001:2008, sistem ravnanja z okoljem po standardu SIST ISO 14001:2004 in standard BS OHSAS 18001:2007 za področje varnosti in zdravja pri delu. Vsi standardi so tako združeni v enovit sistem.

V okviru izvajanja enovitega sistema vodenja smo usmerjeni k uresničevanju temeljnih načel, ki so bistvenega pomena za uspešno delovanje gospodarskih družb. To so usmerjenost k odjemalcu, vodenje, vključenost zaposlenih, procesni pristop k organizaciji dela, sistemski pristop k vodenju podjetja, nenehno izboljševanje, odločanje na podlagi dejstev in uresničevanje vzajemno koristnih odnosov s partnerji. Navedena načela je kot vodila potrebno upoštevati in nadgrajevati pri nadaljnjem razvoju družbe.

Politika kakovosti in ravnanja z okoljem daje v ospredje prepoznavnost podjetja, kakovost storitev, stalno preverjanje, strokovnost zaposlenih, upoštevanje predpisov ter ustrezno opremljenost za delo. Na področju okolja prepoznavamo okoljske vidike, uresničujemo razvoj in izboljšave, učinkovito izrabljamo vire ter uporabljamo okolju prijazna sredstva in postopke.

Za uresničevanje navedenih vrednot in delovanje sistema imamo sprejet poslovnik, sistemske postopke, delovna navodila in ostalo dokumentacijo, ki jo vzdržujemo in dopolnjujemo v okviru sistema vodenja.

V skladu s planom smo v letu 2017:

- pregledali in dopolnili poslovnik,
- pregledali glavne, vodstvene in podporne procese v družbi,
- pregledali ter izdelali delna poročila ter enovito poročilo za predhodno leto,
- pregledali plan poslovanja in drugo.

V prvem polletju 2017 so bili na podlagi sprejetih okvirnih in izvedbenih okoljskih ciljev izdelani posamezni programi ravnanja z okoljem.

V mesecu maju 2017 so notranji presojevalci opravili 13 notranjih presoj za področja: vodenje podjetja, vzdrževanje sistema, zbiranje in odvoz nenevarnih odpadkov, urejanje javnih površin, zimska služba, plakatanje, razvoj storitve, logistika in vzdrževanje, nabava, informatika, kadri, odvoz odpadkov s kesoni in zbirni centri. Na presojah je bilo s strani presojevalcev danih 16 priporočil za področje procesov v podjetju.

V mesecu juliju je bila izvedena zunanja t. i. obnovitvena presoja sistema. Presoja je opravila družba za certifikacijo TUV Austria. Pregledana so bila naslednja področja sistema: vodstvo družbe, kadrovska služba, nabava, informatika, razvoj, prodaja,

zbiranje in odvoz komunalnih odpadkov, zbirni centri, javna higiena in logistika ter pregled sistema ravnanja z okoljem, okoljskih vidikov, notranjih presoj in ukrepov v podjetju. Presoja je bila uspešno opravljena, saj ni bilo ugotovljenih odstopanj od zahtev standardov.

Ob presoji ter v poročilu so presojevalci prepoznali več pozitivnih ugotovitev, in sicer:

- dobro izvajanje in ocenjevanje dobaviteljev,
- uporaba mnogo različnih orodij za opredelitev ukrepov ter izboljšave,
- obširen in nadziran program promocije zdravja,
- obsežen promocijski material z različnih področij ter procesov v podjetju,
- certifikat družini prijazno podjetje,
- lastna blagajna za plačevanje storitev brez provizije.

Presojevalna ekipa je podala tudi več priporočil, ki jih bomo realizirali v naslednjem letnem obdobju. Priporočila se nanašajo na: izvedbo vaje v primeru izrednega dogodka na zbirnih centrih, dopolnitev v sistemu evidentiranja ter vodenja ukrepov, pregled in dopolnitev s področja izrednih dogodkov, ocena glede dopolnitve zavarovanj na področju kesonskih odvozov, dopolnitev dela informacijske pisarne s sistemom evidentiranja posod, dopolnitev zapisa usposabljanja, ocenitev dopolnitve sistematizacije, dodatna ureditev skladiščenja na zbirnem centru.

### SISTEM RAVNANJA Z OKOLJEM in SIST ISO 14001 ter BS OHSAS 18001

V podjetju je vzpostavljen sistem ravnanja z okoljem v skladu z mednarodnim standardom za varstvo okolja SIST ISO 14001:2004/Cor.1:2009 ter standard BS OHSAS 18001:2007 za varnost in zdravje pri delu. Sistem ravnanja z okoljem smo uvedli v letu 2009 kot dopolnitev sistema kakovosti ter politike in poslovnika za sistem vodenja.

Prizadevamo si biti okolju prijazno podjetje, ki svoje dejavnosti izvaja brez nesprijemljivih tveganj za zaposlene, odjemalce in okolje. Z vzdrževanjem in nadgrajevanjem sistema ravnanja z okoljem smo prepoznali okoljske vidike ter opredelili okoljske cilje:

- biti želimo sinonim in vzgled pravilnega ravnanja z okoljem,
- spodbujamo in pospešujemo razvoj postopkov in procesov v smislu stalnega izboljševanja okoljevarstvenih karakteristik in zmanjševanja obremenjevanja okolja,
- izboljšujemo učinkovitost izrabe virov ter ustvarjanje varnega delovnega okolja,
- organiziran imamo ekološki in racionalni pristop k ravnanju z odpadki ter zmanjševanje deleža odpadkov,
- ozaveščamo in informiramo uporabnike in javnost o okoljskih vidikih ravnanja,
- uporabljamo okolju prijazna delovna sredstva in postopke.

V letu 2017 smo si zastavili 4 izvedbene okoljske cilje, in sicer za področja logistika, zbiranje in redni odvoz nenevarnih komunalnih odpadkov s smetarskimi vozili in zaprta odlagališča.

V okviru zastavljenih ciljev smo izvajali naslednji razvojni program ravnanja z okoljem:

- nadaljevanje in zaključek projekta identifikacije posod,
- nabava in uvedba sodobnih smetarskih vozil: dve smetarski vozili nosilnosti 12 in 26t,
- uvedba vozila na stisnjen zemeljski plin: novo smetarsko vozilo na CNG in
- obnova MPE na odlagališču Pobrežje.

Programi so bili izvedeni v predvidenem obsegu.

V okviru razvoja storitve smo v letu 2017 v ospredje postavljali racionalizacijo ravnanja z odpadki in okolju prijazno ravnanje z odpadki. Na tem področju je potekalo dopolnjevanje ločenega zbiranja odpadkov in informiranje povzročiteljev. Kot razvojni projekt je bila v ospredju gradnja objekta za predobdelavo odpadkov.

Kot aktivnost ravnanja z okoljem v podjetju izvajamo tudi monitoring energetskih medijev in odpadkov. V okviru monitoringa spremljamo porabo plina, električne energije, porabo vode, količin zbranih odpadkov ter porabo goriva. Izsledki monitoringov se zbirajo in vrednotijo z dokumentacijo v sistemu ravnanja z okoljem. Namen monitoringov je racionalna raba virov in nižanje porab energentov.

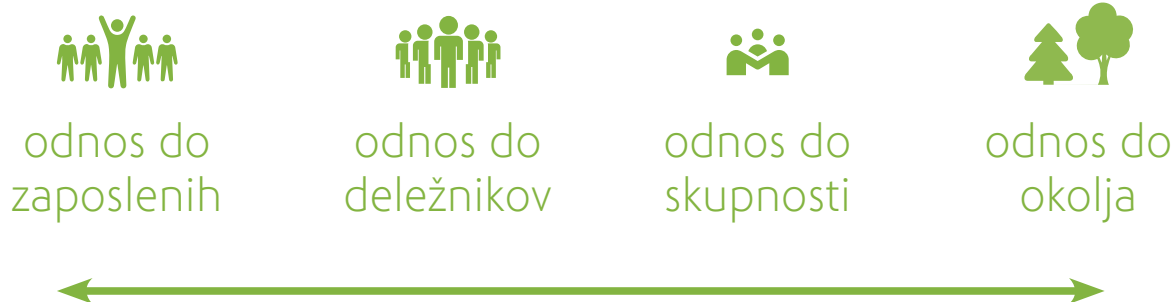
V okviru sistema za varno delo ter standarda BS OHSAS 18001:2007 smo uvedli in vzdržujemo enoten postopek za varno delo. Standard je bil vključen z dopolnitvijo obstoječega sistema vodenja, vključuje pa še spremljanje vidikov varnosti ter preglede v enotah podjetja. V tekočem letu je bil pripravljen in realiziran načrt za promocijo zdravja na delovnem mestu.

## 2.8 Družbena odgovornost

V Snagi si ves čas prizadevamo iskati načine, kako v povezavi z okoljem postati uspešnejši, izboljšati kakovost življenja zaposlenih, lokalne skupnosti in širše družbe, hkrati pa zadovoljiti interese lastnikov.

Družbeno odgovorna naravnost je prisotna na vseh ravneh našega delovanja in je neločljivo povezana z našim poslanstvom – ustvarjati za bivanje prijetno skupnost. Zavedamo se, da smo neločljivo povezani z družbo in z

okoljem, v katerem delujemo. Zato je zelo pomembno, da se obnašamo družbeno odgovorno, saj sta od tega odvisni ekonomska uspešnost in ugled podjetja. Svoj odnos do uresničevanja odgovornosti imamo opredeljen tudi v viziji, vrednotah in kodeksu dobrega ravnanja, ki nam narekuje etično in moralno ravnanje do sodelavcev, strank in vseh drugih deležnikov. Zavedamo se, da brez upoštevanja vseh interesnih skupin ne moremo zagotavljati dolgoročne sprejemljivosti.



### 2.8.1 Odnos do zaposlenih

Svoje zaposlene obravnavamo kot ključen element našega delovanja. Zato si prizadevamo za vlaganja vanje in spoštljiv odnos do njih. Spodbujamo različna izobraževanja in usposabljanja, prizadevamo si za stalno izboljševanje pogojev dela ter korektno izvajanje ukrepov družini prijazni prakse.



**Človeški viri**

PRAKSA družbene odgovornosti	CILJI	KLJUČNI DELEŽNIKI	OPIS
Zdravje in varnost pri delu	Izboljšanje upravljanja tveganj varnosti in zdravja zaposlenih.	Zaposleni	Sledimo smernicam sistema OHSAS 18001 – management zdravja in varnosti pri delu.
Kodeks dobrega ravnanja	Vzpostavitev pravil etičnega vedenja; izboljšanje podobe podjetja.	Zaposleni, dobavitelji, kupci, lastniki, podjetje.	Spodbujamo uresničevanje kodeksa poslovne etike.
Bomo zmogli	Povezovanje zaposlenih; dvig uspešnosti in učinkovitosti.	Zaposleni	Na podlagi prepoznanih vrednot zaposlenih (spoštovanje, odgovornost, poštenost, strokovnost) vodimo krovno interno kampanjo pod sloganom Bomo zmogli - pripravljenost zaposlenih, da rešimo vsak izziv, se oprimo vsakega dela z zavestjo, da storimo s tem nekaj dobrega za skupnost in okolje.
Dodatno zdravstveno zavarovanje	Povečanje zavezanosti zaposlenih podjetju.	Zaposleni	Izvajamo socialno ugodnost, ki zagotavlja izboljšanje socialne blaginje zaposlenih.
Počitniške kapacitete	Zdravje in počitek zaposlenih in njihovih družinskih članov	Zaposleni	Omogočamo koriščenje počitniških kapacitet (nastanitev v termah in ob morju) pod ugodnimi finančnimi pogoji.
Izobraževanje in razvoj zaposlenih	Doseganje dobrih poslovnih rezultatov.	Zaposleni	Spodbujamo in omogočamo udeležbo zaposlenih na različnih športnih in kulturnih dogodkih ter programih.
Kakovost življenja	Zdravje zaposlenih in dobri medsebojni odnosi.	Zaposleni	Spodbujamo odprto komunikacijo preko različnih komunikacijskih orodij (oglasne deske, e-novice, interno glasilo Utrinki, zbor delavcev, svet delavcev ...).
Komuniciranje z zaposlenimi	Ustvarjanje produktivnega delovnega ozračja; gradnja medsebojnega zaupanja.	Zaposleni	Vsakoletno izkažemo pozornost do zaposlenih, ki so starši otrok, starih do 8 let, z božično prireditvijo v mesecu decembru in obdarovanjem.
Novoletno obdarovanje otrok	Zadovoljstvo in pripadnost zaposlenih.	Zaposleni	Zaposlenim nudimo ugodnost koriščenja dodatnega dneva dopusta za otrokov prvi šolski dan v prvem in drugem razredu osnovne šole.
Otroški časovni bonus	Večje zadovoljstvo in pripadnost zaposlenih zaradi olajšanega urejanja družinskih zadev; večja zbranost pri delu v času uvajanja otroka v šolo oz. uvajanja v organizirano varstvo.	Zaposleni	V prvem tednu uvajanja otroka v vrtec zaposlenim omogočimo fleksibilni delavnik z zmanjšano časovno prisotnostjo – skupno do 8 ur plačane odsotnosti v prvem tednu uvajanja otroka.
Dialog s svetom delavcev, sindikatom	Zadovoljitev potreb in pričakovanj zaposlenih.	Zaposleni	Zaposleni sodelujejo pri upravljanju preko sveta delavcev, zbora delavcev in si prizadevajo za uresničevanje svojih interesov preko sindikata.
Dan odprtih vrat	Krepitev organizacijske klime, zadovoljstvo zaposlenih.	Zaposleni	Enkrat letno (september) organiziramo Dan odprtih vrat za zaposlene, njihove ožje družinske člane in upokoјence našega podjetja. Otroke zaposlenih seznanjamo z delovnimi mesti njihovih staršev, načinom njihovega dela itd. Upokoјence seznanjamo s spremembami v našem podjetju.
Promocija zdravja na delovnem mestu	Zdrave življenjske navade pri zaposlenih.	Zaposleni	Vodimo aktivnosti ozaveščanja zaposlenih o osnovnih načelih zdravega prehranjevanja in spodbujanja telesne aktivnosti.
Zdrav življenjski slog	Zdravje zaposlenih, motivacija zaposlenih.	Zaposleni	V okviru projekta Zdrav življenjski slog v podjetju vsak ponedeljek nastavimo sveža jabolka in tako poskrbimo za zdrav zajtrk oziroma malico zaposlenih.
Mobilna pekarna	Zadovoljstvo zaposlenih.	Zaposleni	Zaposlenim omogočamo dnevni nakup sveže malice - vsak dan uro in pol pred podjetjem stoji mobilna pekarna.
Snagina izmenjevalnica	Spodbujanje ponovne uporabe, zadovoljstvo zaposlenih.	Zaposleni	Občasno organiziramo izmenjavo rabljenih oblačil, igrač, nakita med zaposlenimi.

## 2.8.2 Odnos do deležnikov

Odgovornost do kupcev uresničujemo s tem, da jim pomagamo dvigovati kakovost življenja in okolja, v katerem bivajo. Za kupce naših storitev ves čas iščemo rešitve, s katerimi lahko zadovoljimo njihove potrebe, želje in pričakovanja. Z različnimi oblikami usposabljanj zaposlenih skrbimo, da so kos najzahtevnejšim strankam.

Dobavitelje obravnavamo kot partnerje in se trudimo, da razumemo njihova pričakovanja. Zagotavljamo jim plačevanje naročenega blaga in storitev v dogovorjenih rokih.

V razmerju do lastnikov si prizadevamo za odprt odnos, ažurnost in konsistentnost informacij.

### Kupci – dobavitelji - lastniki

PRAKSA družbene odgovornosti	CILJI	KLJUČNI DELEŽNIKI	OPIS
Kontrola kakovosti	Vzpostavitev kontrolnih ukrepov za zagotavljanje kakovosti poslovanja.	Dobavitelji, kupci, lastniki, družba	Zavezani smo najvišjim mednarodnim standardom kakovosti ISO 9001; zbiramo pritožbe kupcev kot orodje za izboljšave.
Poslanstvo, vizija, vrednote	Zagotavljanje smernic za strategijo podjetja; uskladitev ciljev zaposlenih s poslovnimi cilji.	Zaposleni, dobavitelji, kupci, lastniki, družba	Poslanstvo, vizijo ter vrednote podjetja si delimo vsi zaposleni, saj predstavljajo izhodišča za strategijo podjetja.
E-računi	Olajšanje poslovanja, dvig ugleda.	Kupci	Strankam omogočamo nekatere stvari urediti kar »od doma« z uvedbo portala Komunala.info, preko katerega lahko spremljajo pregled izdanih računov, arhiv računov ter njihova plačila in saldo ter možnost prijave na prejemanje e-računov.
Obveščanje in informiranje	Obveščenost in informiranost javnosti	Kupci, dobavitelji, družba	Obveščamo o novostih, koristnih informacijah in ugodnostih preko različnih komunikacijskih orodij ( e-novice za stranke, različna informativna gradiva, informacije na hrbtni strani računov, objave v medijih, spletna stran, mobilna aplikacija, FB); vodimo profesionalni in korektni odnos do strank – svoje zaposlene ves čas izobražujemo in tako skrbimo, da so kos še tako zahtevnim strankam.
Dan Snage	Povečanje prepoznavnosti podjetja.	Kupci, družba	Enkrat letno (september, oktober) organiziramo dogodek Dan Snage v središču mesta - predstavitev dejavnosti, voznega parka in ozaveščanje javnosti o gospodarnem ravnanju z odpadki, različne vabljive aktivnosti (slikanje po zabojnikih, poskusne vožnje z vozili, izmenjava rabljenih oblačil, otroške delavnice).
V Snagi padajo cene	Povečanje prepoznavnosti storitev podjetja	Kupci	Z večkratnimi akcijami nižanja cen tržnih storitev omogočamo kupcem približati se našim kakovostnim storitvam.

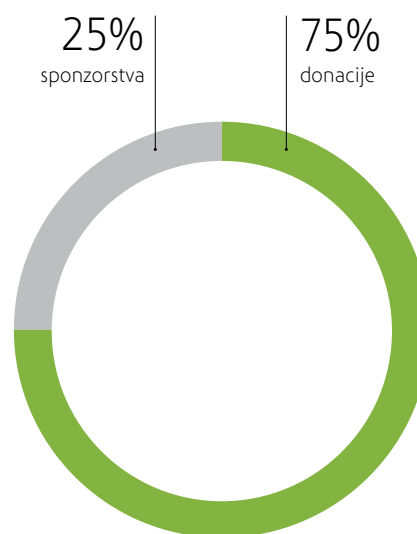
## 2.8.3 Odnos do skupnosti

Sodelovanje z družbeno skupnostjo je pomemben del naše tradicije. Podpora družbenega okolja, v katerem delujemo, pomembno vpliva na naše poslovanje in razvoj, zato različne oblike partnerskega sodelovanja vključujemo v naš vsakdan.

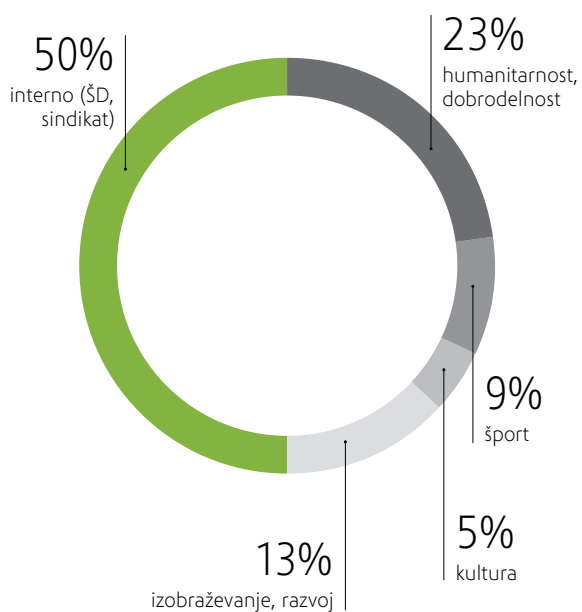
V skupnost vlagamo na najbolj prepoznaven in klasičen način, v obliki denarne podpore, kot so donacije, sponzorstva, omogočanje brezplačno opravljenih storitev in podobno. Tako smo podprli izvedbo različnih kulturnih, športnih, izobraževalnih in humanitarnih programov ali dogodkov v mestu in omogočali kratkoročne in dolgoročne pozitivne učinke za skupnost in okolje. Prav tako pomoč nudimo v obliki svetovanj in strokovne podpore.

V letu 2017 smo za sponzorstva in donacije namenili skupaj 53.310 €.

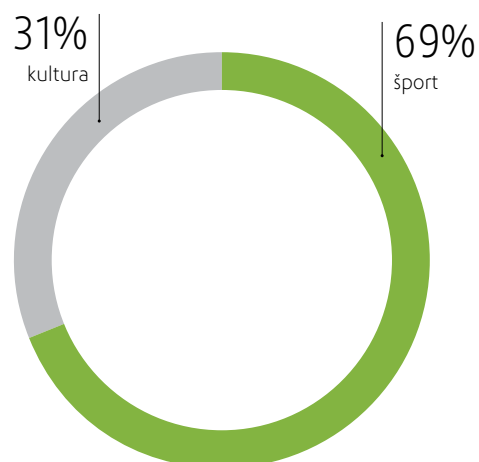
### Delež donacij in sponzorstev v letu 2017



### Delež namenjenih donacij po vsebini v letu 2017



### Delež namenjenih sponzorstev po vsebini v letu 2017



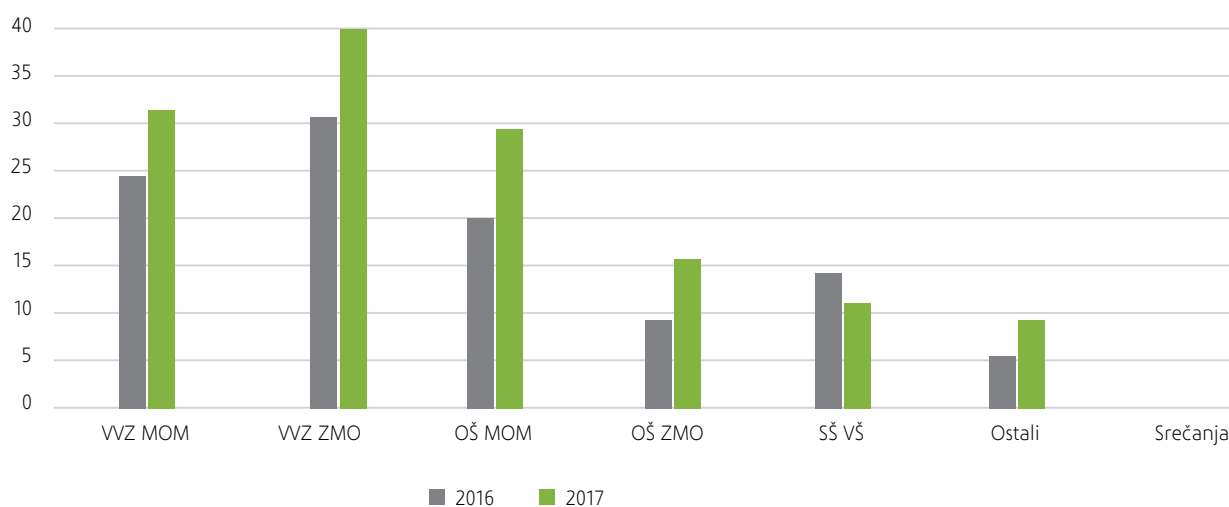
Družbeno in okoljsko odgovornost izkazujemo tudi z različnimi oblikami ozaveščanja na področju odgovornega ravnanja z odpadki, pri katerem se osredotočamo predvsem na mlade, vključujemo pa tudi druge skupine javnosti. Na ta način jim omogočamo, da bolje spoznajo vsebine na tem področju, ki so jim v pomoč pri njihovem odnosu oziroma vedenju do okolja.

Vsebine ozaveščanja prilagajamo vrsti javnosti (otroci, mladina, starostniki) in jih izvajamo v različnih oblikah (predavanja, pogovorna srečanja, delavnice, ogledi zbirnih centrov in

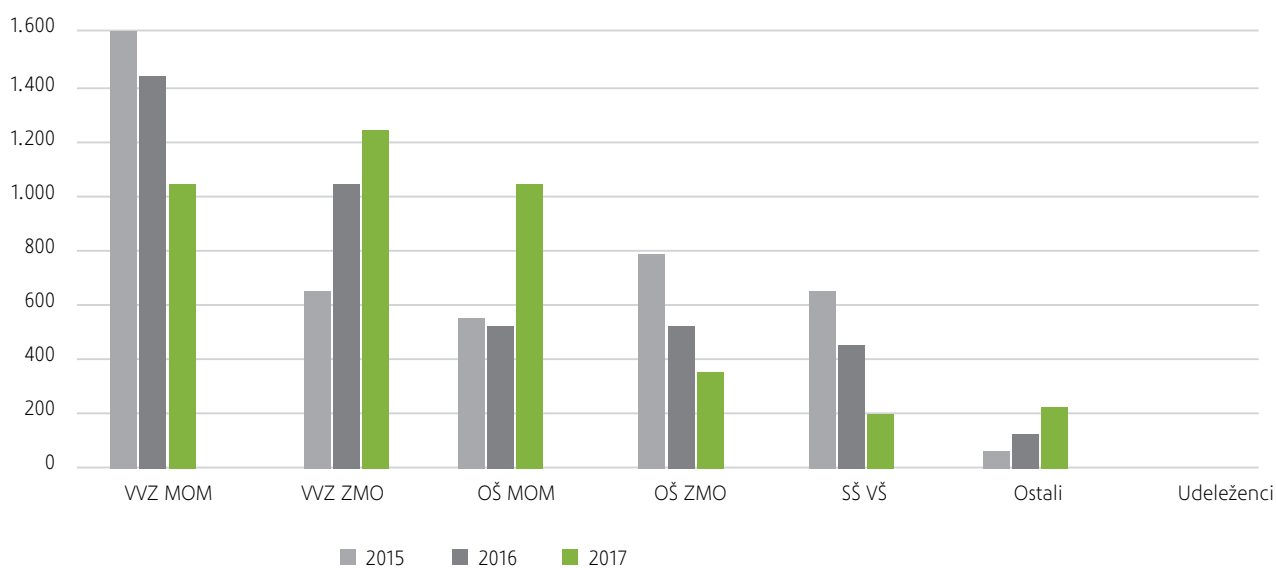
voznega parka, obiski smetarske ekipe, druženje z našo maskoto – dihurjem Duškom). V letu 2017 smo izdali programsko zgibanko za šolsko leto 2017/18 »Okoljsko ozaveščanje mladih« in jo distribuirali vsem zavodom (vrtci, osnovne in srednje šole), ki se nahajajo na območju našega delovanja. Knjižica zajema program, ki ga ponujamo v namen dviga okoljske ozaveščenosti mladih.

V letu 2017 smo izvedli skupaj 137 ozaveščevalnih srečanj, v katere je bilo vključenih 4.201 udeležencev.

### Število ozaveščevalnih srečanj različnih vsebin po letih



### Število udeležencev na ozaveščevalnih srečanjih po letih



#### Legenda:

VZ – vzgojni varstveni zavod (vrtec)  
 OŠ – osnovna šola  
 SŠ – srednja šola  
 OSTALI – društva, zavodi, stanovalci ...

MOM – Mestna občina Maribor  
 ZMO – zunaj mestne občine (Kungota, Pesnica, Miklavž na Dravskem polju, Starše, Ruše, Selnica ob Dravi, Lovrenc na Pohorju)

**Družbeno delovanje**

PRAKSA družbene odgovornosti	CILJI	KLJUČNI DELEŽNIKI	OPIS
Nagradni natečaji	Spodbujanje družbene odgovornosti v poslovnem okolju; izboljšanje družbe.	Družba	Pripravljamo nagrade, namenjene različnim družbenim skupinam (šole, vrtci), za najboljše izvedbe v okviru natečajev.
Donacije	Prispevanje k izboljšanju skupnosti, v kateri delujemo; pomoč pri reševanju socialnih vprašanj.	Družba	Izkazujemo donatorske pomoči v obliki finančnih donacij ali opravljenih storitev.
Sponsorstvo	Omogočanje delovanja skupin in posameznikov, ki so s svojimi projekti ali dejavnostmi usmerjeni v razvoj in napredek družbe.	Družba	Zavedamo se vpetosti v lokalno družbeno in naravno okolje, zato prispevamo h kakovosti bivanja in skupaj ustvarjamo prijetno skupnost - podpiramo različne humanitarne, kulturne, športne in izobraževalne programe.
Ozaveščanje	Pravilno razumevanje področja odpadkov.	Družba	Sodelujemo s šolami in vrtci v lokalnem okolju, predvsem na področju izobraževanja in ozaveščanja mladih o varovanju okolja v obliki predavanj, delavnic, ekskurzij in tako vplivamo na nivo okoljske ozaveščenosti in s tem povezane vzorce delovanja otrok, mladine in ostale javnosti.
Skupaj za boljšo družbo	Okoljsko ozaveščanje	Družba	Vključeni smo v vseslovenski projekt komunalnih podjetij, skozi katerega skušamo ob okoljskih dnevih (Dan Zemlje, Svetovni dan okolja, Evropski teden zmanjševanja odpadkov) z različnimi prikazi v središču mesta vplivati za zavest posameznikov na področju odgovornega ravnanja z odpadki. V novembru smo s projektom »Predbožično eko doživetje« širši skupnosti ponudili različne možnosti izmenjave in ponovne uporabe različnih stvari.
Poletni Art kamp	Okoljsko ozaveščanje	Družba	V mesecu juniju in juliju smo bili aktivni v sklopu poletnega Art kampa z delavnicami, s katerimi spodbujamo ponovno uporabo odpadkov.
Pohod z razlogom	Okoljsko ozaveščanje	Družba	V mesecu oktobru smo na pohodu v družbi in s sodelovanjem otrok skupine Brainobrain nameščali ozaveščevalne table, ki poučujejo o koristnih učinkih gibanja za telo in ozaveščajo o odgovornem ravnanju z odpadki na območju pohodnih poti do Trikotne jase na Pohorju.

## 2.8.4 Odnos do okolja

Odgovornost do naravnega okolja vgrajujemo v vsakodnevno poslovanje in jo imamo zapisano v okoljski politiki. Sledimo razpoložljivim tehnologijam, katerih cilj je racionalna raba naravnih virov, zmanjševanje emisij v okolje in izpolnjevanje zahtev okoljske zakonodaje. Vestno spremljamo zakonodajo, ki se nanaša na našo dejavnost, in sledimo smernicam, katerim smo zavezani po okoljskem certifikatu 14001.

### Okolje

PRAKSA družbene odgovornosti	CILJI	KLJUČNI DELEŽNIKI	OPIS
Sistem ravnanja z okoljem	Zmanjšanje vplivov na okolje; izboljšanje okoljske učinkovitosti.	Dobavitelji, kupci, lastniki, družba	Sledimo smernicam standarda ISO 14001 - sistem, ki omogoča integracijo okolja in okoljskih vidikov v skupno vodenje podjetja.
E-računi	Zmanjšanje vplivov na okolje.	Kupci, dobavitelji, družba	S prehodom na poslovanje z e-računi ustvarjamo prihranke pri porabi surovin.
Vozila na zemeljski plin CNG	Zmanjšanje vplivov na okolje.	Družba	Usmerjeni smo v nabavo vozil z gorivi, prijaznejšimi okolju.
Vozila na električni pogon	Zmanjšanje vplivov na okolje.	Družba	Usmerjeni smo v nabavo vozil z gorivi, prijaznejšimi okolju.
Optimizacija zbirnih poti	Zmanjšanje vplivov na okolje; nižanje stroškov.	Družba, kupci, lastniki	Nenehno optimiziramo zbirne poti odvoza odpadkov in tako zagotavljamo optimalno porabo goriva in delovnega časa.
Gradnja sortirnice	Zmanjšanje vplivov na okolje; nižanje stroškov.	Družba, kupci, lastniki	Avgusta smo položili temeljni kamen za gradnjo objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov in s tem utrdili še en, pomemben steber krožnega gospodarstva.

## 2.8.5 Raziskave in razvoj

Kljub kadrovske podhranjenosti smo izvedli in pričeli z izvajanjem planiranih razvojno-raziskovalnih projektov (RR projekti).

Projekt izgradnje objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov je bil izločen iz področja RR projektov, saj se na tem projektu sedaj izvaja izgradnja prejšnjega RR delovanja podjetja in trenutno ne potekajo neposredne RR dejavnosti.

V letu 2017 je pričel delovati Inštitut Wcycle, katerega deležnik je med drugimi podjetji v večinski javni lasti tudi Snaga. Prav tako smo v februarju 2017 z interesom izvajanja RR potreb za lastne potrebe ustanovili podjetje OPTCycle d. o. o. Posledično je bil pripravljen plan RR projektov za leto 2017.

Specifični RR projekti za potrebe Snage:

1. Avtomatizacija vhodnih podatkov: projekt je ključnega pomena za ne-subjektivno obvladovanje podatkov, ki nastajajo v operativnih dejavnostih podjetja, začeni s smetarskimi odvozi gospodinjstskih odpadkov. Projekt je ključen za prilagajanje družbe industrijski revoluciji 4.0 kot temeljni pogoj. Dodelali in pripravili smo nove in spremenjene procese, izvedli intervjuje in predstavitve ponudnikov pri iskanju najprimernejših rešitev, izvedli tudi javno naročilo, kjer pa so prispele ponudbe presegle planirana finančna sredstva. Ta projekt je sestavni element razvoja strateških IT rešitev podjetja. Projekt trenutno miruje in čaka na ojačitev IT kadrovske podpore v podjetju.
2. Sistem trženja frakcij odpadkov iz objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov (reciklatov, lahke frakcije, težke frakcije): v letu 2017 smo ob iskanju prevzemnikov za MKO v javno naročilo vključili tudi oddajo t. i. lahke in težke frakcije, ki bosta elementa izhodnih frakcij iz objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov, ko bo ta predvidoma junija 2018 pričela s poskusnim obratovanjem. Prav tako smo sledili trendom predaje in prodaje drugih frakcij iz objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov, kjer bo trg izredno odvisen od odziva Evrope na zaprtje prevzema sekundarnih surovin s strani Kitajske.
3. Analiza zbranih MKO na vhodu v objekt za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov: pripravili smo idejne rešitve za izvajanje sortirnih analiz MKO pred sortiranjem. V juliju 2017 je stopila v veljavo nova Uredba o občinski javni službi zbiranja komunalnih odpadkov, ki med drugim opredeljuje natančnejše izvajanje sortirnih analiz MKO v bodoče, kar smo upoštevali pri iskanju idejnih rešitev. Te so nakazovale potrebo po rebalansu plana investicij, vendar za to ni bilo finančnih možnosti. Projekt trenutno miruje.
4. IT podpora za povezovanje vseh deležnikov ponovne uporabe in servisiranja izdelkov: projekt je odprt že dlje časa in je odvisen od razvoja strateške IT podpore. Projekt

ni prešel v izvajanje in se prenaša v leto 2018 z namenom, da se ideja projekta vključi v pridobivanje večinskega nepovratnega deleža s prijavo na katerega od primernih razpisanih projektov.

5. Ločeno zbiranje odpadkov v 2018 in naprej: pričeli smo s pilotnim projektom iskanja razlik med ločenim zbiranjem mešane odpadne embalaže in integralnim zbiranjem ter naknadnim sortiranjem v novo zgrajenem objektu za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov. Sredi leta smo projekt zaradi že omenjene Uredbe o občinski javni službi zbiranja komunalnih odpadkov razširili in prilagodili omenjeni Uredbi. Projekt se nadaljuje v letu 2018.

Ob omenjenih projektih smo delovali tudi na mrežnih projektih pod okriljem Inštituta Wcycle.

1. Uporaba lahke frakcije s tehnologijo predelave s povezovanjem v lokalnem okolju: projekt je idejno nastavljen. Razvoj projekta se bo nadaljeval, ko bo zanj objavljen primeren razpis za RR finančna sredstva.
2. Uporaba težke frakcije s tehnologijo predelave s povezovanjem v lokalnem okolju: pripravili smo idejne osnove, ki so bile vključene v projekt Cinderela za H2020, v katerega je vključen Nigrad. Projekt je bil pridobljen in bo izveden v neposredni bližini pilotnih naprav projekta, pridobljenega s strani Urban Innovative Actions z nazivom Urbana zemljina za hrano. Tako bomo združevali učinke obeh projektov.
3. Optimiziranje predelave in uporabe BIOO s povezovanjem v lokalnem okolju: z MOM in še šestimi partnerji smo izdelali uspešno prijavo na Urban innovative Actions (ponudba UIA) s projektom Urbana zemljina za hrano. S projektom smo začeli 1.12.2017 in bo trajal tri leta (do 30.11.2020). Projekt je v 80 % sofinanciran s strani evropskih sredstev (UIA). Vložek Snage bo predvsem v delu zaposlenih. V projektu bomo postavili in testirali tri tehnološke segmente predelave BIOO in neonesnaženega lesa s pridobivanjem potrebne procesne energije. Vir so BIOO in neonesnažen les iz urbanega okolja, predelava bo v urbanem okolju (znotraj MOM), prav tako bo koriščenje v predelavi pridobljenih produktov v urbanem okolju.

Poleg omenjenih projektov smo pripravili idejne osnove za projekt nadaljnje predelave določenih frakcij plastike iz objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov, sodelovali pri prijavi projekta digitalizacije zbiranja odpadkov (rezultate (ne)izbora pričakujemo pomladi 2018), pripravili idejni osnutek postavitve krožne vasi, pripravili osnutek za izvedbo projekta kratko-, srednje- in dolgoročne energetske politike podjetja, pripravili osnutek projekta srednje- in dolgoročnega obvladovanja zaprtih odlagališč v Mariboru in pripravili osnutek projekta prostorskega urejanja pri obvladovanju odpadkov v Mariboru.

Delovanje podjetja, nove evropske usmeritve zagotavljanja (sekundarnih) materialnih tokov, posledična EU in nacionalna zakonodaja narekujejo še bolj dinamično vlogo pri oblikovanju RR projektov, vendar zaradi omejenih finančnih in posledično kadrovskih resursov vseh projektov zaenkrat še ne zmoremo izvajati.

## 2.9 Nabava in javna naročila

### Naročila, objavljena na portalu javnih naročil

#### Naročila malih vrednosti (količina/vrednost v €)

Predmet	Skupno število oddanih naročil 2014	Skupno število oddanih naročil 2015	Skupno število oddanih naročil 2016	Skupno število oddanih naročil 2017	Skupna višina oddanih naročil brez DDV 2014	Skupna višina oddanih naročil brez DDV 2015	Skupna višina oddanih naročil brez DDV 2016	Skupna višina oddanih naročil brez DDV 2017	Indeks 17/16
Blago	13	10	5	5	687.929	333.625	279.525	334.767	120
Storitve	6	10	19	8	226.376	329.186	748.881	491.059	66
Gradnje	0	0	0	0	0	0	0	0	100
<b>SKUPAJ</b>	<b>19</b>	<b>20</b>	<b>24</b>	<b>13</b>	<b>914.305</b>	<b>662.811</b>	<b>1.028.406</b>	<b>825.826</b>	<b>80</b>

#### Naročila velikih vrednosti (količina/vrednost v €)

Predmet	Skupno število oddanih naročil 2014	Skupno število oddanih naročil 2015	Skupno število oddanih naročil 2016	Skupno število oddanih naročil 2017	Skupna višina oddanih naročil brez DDV 2014	Skupna višina oddanih naročil brez DDV 2015	Skupna višina oddanih naročil brez DDV 2016	Skupna višina oddanih naročil brez DDV 2017	Indeks 17/16
Blago	3	1	3	9	548.700	179.400	648.010	1.200.044	185
Storitve	2	9	2	4	4.175.427	3.711.120	513.003	4.522.685	882
Gradnje	1	0	0	0	12.493.891	0	0	0	100
<b>SKUPAJ</b>	<b>6</b>	<b>10</b>	<b>5</b>	<b>13</b>	<b>17.218.018</b>	<b>3.890.520</b>	<b>1.161.013</b>	<b>5.722.729</b>	<b>493</b>

#### Skupaj naročila malih in velikih vrednosti (količina/vrednost v €)

Predmet	Skupno število oddanih naročil 2014	Skupno število oddanih naročil 2015	Skupno število oddanih naročil 2016	Skupno število oddanih naročil 2017	Skupna višina oddanih naročil brez DDV 2014	Skupna višina oddanih naročil brez DDV 2015	Skupna višina oddanih naročil brez DDV 2016	Skupna višina oddanih naročil brez DDV 2017	Indeks 17/16
Blago	16	11	8	14	1.236.629	513.025	927.535	1.534.811	165
Storitve	8	19	21	12	4.401.802	4.040.306	1.261.884	5.013.744	397
Gradnje	1	0	0	0	12.493.891	0	0	0	100
<b>SKUPAJ</b>	<b>25</b>	<b>30</b>	<b>29</b>	<b>26</b>	<b>18.132.323</b>	<b>4.553.331</b>	<b>2.189.419</b>	<b>6.548.555</b>	<b>299</b>

Gre za naročila nad mejnimi vrednostmi po ZJN-3, ki so:

- 20.000 € brez DDV za blago in storitve ter
- 40.000 € brez DDV za gradnje.

Ponekod gre tudi za večletne pogodbe oz. okvirne sporazume. V gornjih tabelah so upoštevane višine oddanih naročil za celotno pogodbeno obdobje (pri okvirnih sporazumih gre za ocenjene vrednosti).

V kolikor je bil javni razpis razdeljen na sklope, se vsak sklop upošteva kot ločeno oddano naročilo.

Naročila velikih vrednosti vključujejo naslednje:

- blago: oddaja naročil za dobavo rezervnih delov za motorna vozila in drobno mehanizacijo z vključenim servisiranjem ter oddaja naročil za pet tovornih vozil: dve smetarski vozili, eno samonakladalno vozilo, en kotalni prekucnik in eno vozilo za prevoz nevarnih odpadkov;
- storitve: oddaja naročila za zavarovanje premoženja Snage d. o. o. ter oddaja naročil za prevzem in obdelavo ločeno zbranih biološko razgradljivih odpadkov, mešanih kosovnih odpadkov in odpadnega lesa.



Pri naročilih malih vrednosti izpostavljamo:

- oddajo naročila za dobavo posod in zabojnikov za ločeno zbrane odpadke, kjer smo uporabili možnost elektronske dražbe in s tem dosegli najnižje možne cene;
- oddajo naročila za dobavo električne energije.

Naročil gradenj po ZJN-3 v letu 2017 ni bilo.

Razlog za drastično zvišanje vrednosti naročil velikih vrednosti v primerjavi z letom 2016 je v izvedbi pomembnejših javnih razpisov za prevzem in obdelavo odpadkov za daljša obdobja, pa tudi v dveh izvedenih javnih razpisih za težka tovorna vozila (sicer običajno en razpis letno). Iz istega razloga je občutno višja tudi skupna vrednost vseh oddanih naročil.

### Naročila, ki niso bila objavljena na portalu javnih naročil (količina/vrednost v €)

Predmet	Skupno število oddanih naročil 2014	Skupno število oddanih naročil 2015	Skupno število oddanih naročil 2016	Skupno število oddanih naročil 2017	Skupna višina oddanih naročil brez DDV 2014	Skupna višina oddanih naročil brez DDV 2015	Skupna višina oddanih naročil brez DDV 2016	Skupna višina oddanih naročil brez DDV 2017	Indeks 17/16
Blago	2.759	2.078	1.868	997	828.293	520.479	534.884	253.237	47
Storitve	633	362	483	1133	311.805	202.118	782.752	492.155	63
Gradnje	6	46	12	17	17.257	110.421	33.307	73.319	220
<b>SKUPAJ</b>	<b>3398</b>	<b>2.486</b>	<b>2.363</b>	<b>2.147</b>	<b>1.157.355</b>	<b>833.019</b>	<b>1.350.943</b>	<b>818.711</b>	<b>61</b>

Gre za naročila pod mejnimi vrednostmi po ZJN-3 (t. i. evidenčna naročila), ki so predmet službe nabave in ostalih služb.

Razlika v višini oddanih naročil na predmetnem področju blaga v letu 2017 je predvsem posledica javnih naročil, kjer tudi izločenih sklopov ne gre več šteti med evidenčna naročila.

Pri oddanih evidenčnih naročilih predmetnega področja gradenj pa predstavljajo dvig indeksne točke v letu 2017 predvsem naročila, vezana na investicijo v objekt za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov.

## 2.10 Investicije

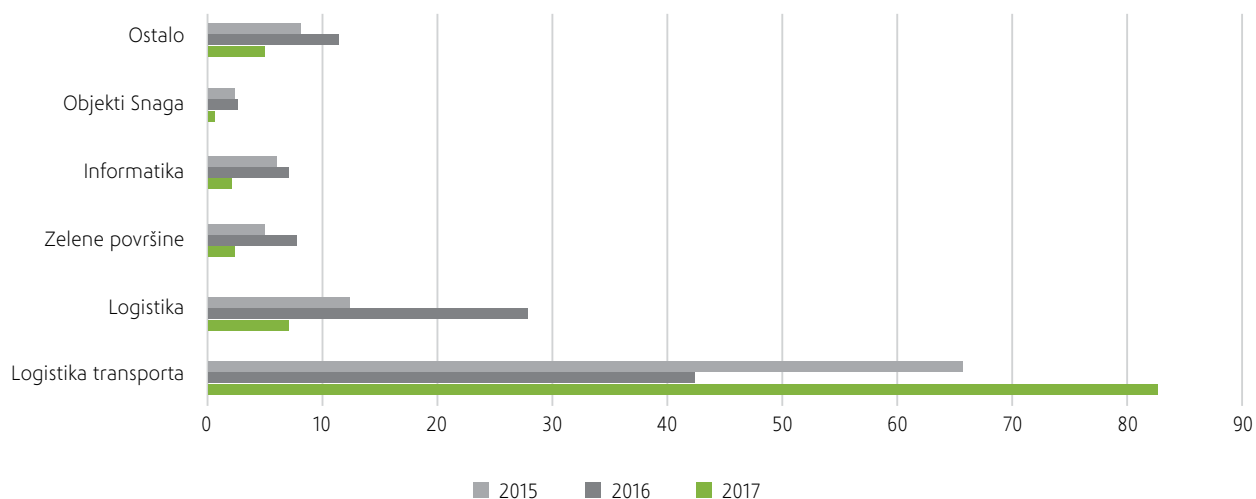
Leto 2017 je bilo za nas leto večjih investicij. Poleg večjih vlaganj v naš vozni park, ki so bila nujno potrebna zaradi dotrajanosti in okvar obstoječih vozil, smo pričeli tudi z našim večjim projektom, investicijo v izgradnjo objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov.

Konec leta 2017 je bil večji del investicije na objektu že izveden. Dela so sicer stekla nekoliko za planiranim rokom, vendar je bil objekt konec leta že pod streho, zaključena so bila podzemna dela in asfaltirana tla celotne hale, zato so lahko monterji opreme svoje delo v začetku leta 2018 pričeli po planu.

	2017	Delež	2016	Delež	2015	Delež
Logistika transporta	1.004.871	83	238.916	43	576.700	43
Logistika	84.240	7	158.659	28	111.000	28
Zelene površine	30.661	3	44.279	8	45.059	8
Informatika	25.326	2	40.294	7	52.178	7
Objekti Snaga	7.232	1	14.441	3	22.000	3
Ostalo	57.713	5	64.234	11	70.875	11
<b>SKUPAJ</b>	<b>1.210.042</b>	<b>100</b>	<b>560.822</b>	<b>100</b>	<b>877.812</b>	<b>100</b>
<b>Investicija sortirnica</b>	<b>8.910.246</b>					

\*Logistika transporta predstavlja naš vozni park (šmetarska vozila, tovorna vozila itd.), logistika pa vse zabojnike, vso opremo na terenu.

### Delež investicij po letih



Na dejavnosti GJS smo v letu 2017 nabavili tri nova smetarska vozila, dva kotalna prekucnika, dve tovorni vozili, prav tako tudi nekaj tovornih vozil, ki jih koristimo na drugih, pretežno dejavnostih javnih služb (zelene in utrjene površine, parki, tržnica, čistilni servis). Nujno potrebne so bile tudi nadgradnje nekaterih vozil, kar je pokazal pregled stanja voznega parka v preteklem letu, kot tudi določene večje okvare vozil.

Novih posod za odpadke smo v letu 2017 nabavili manj, saj je bila glavna menjava v preteklem letu, kot posledica opravljene

identifikacije manjkajočih posod in tudi menjav poškodovanih posod na terenu.

Za obnovo računalniškega opreme, nabavo novih računalnikov, najem operacijskega sistema Microsoft Office itd. smo v letu 2017 namenili manj sredstev kot v preteklih letih. Je pa to eno od prednostnih področij, ki jim moramo čas in sredstva nameniti v letu 2018.

## 2.11 Izpostavljenost tveganjem

Tveganja so za poslovanje Snage večplastna.

### Operativna in poslovna tveganja

Tveganje:	Posledica:	Aktivnost za izničenje ali zmanjšanje tveganja:	Ocena tveganja:
Operativno tveganje - neustrezna informacijska podpora.	Nepravočasen in nezadosten prenos informacij in podatkov, ki so potrebni za pravilno in hitro odločanje ter sprejemanje ukrepov. Vsled tega sprejete napačne odločitve, ki lahko namesto optimizacije rezultata dosežejo nasprotni učinek.	Implementacija ustrezne informacijske podpore.	Visoka
Obratovalna tveganja - nezadostna zagotovljena sredstva iz proračuna za izvajanje javnih služb: čiščenje in urejanje javnih površin, vzdrževanje zaprtih odlagališč in zavetišče za zapuščene živali.	Nepokriti stroški, slabo vzdrževane in neurejene javne površine, neustrezni bivalni prostori za živali, slab ugled, izguba iz poslovanja.	Aktivna komunikacija s pristojnimi predstavniki MOM in ozaveščanje o možnih posledicah.	Zmerna
Operativno tveganje - fluktuacija kadrov.	Specifika delovnih procesov zahteva stalnost in pripadnost zaposlenih, v primeru fluktuacije kadra lahko pride do velikih motenj v procesih.	Nadaljevanje spodbujanja izobraževanja, usposabljanja in ozaveščanja zaposlenih ter aktivno vključevanje zaposlenih v sodelovanje in prenos znanj.	Zmerna
Operativno-finančno tveganje – zemljiškopravno lastništvo zaprtega odlagališča Metava	Veliki stroški v primeru sanacije, za kritje katerih podjetje nima vira.	Ugotoviti za zdaj neznane podlage za izkazano lastništvo in urediti dejansko lastništvo MOM	Zmerna
Obratovalno tveganje – zamujanje pri predaji sortirnice v obratovanje.	Dlje časa višji stroški prevzema MKO, pogodbene obveznosti z izvajalcem gradnje in iz njih izhajajoče finančne obveznosti.	Spremljati postopek gradnje, ga nadzirati in opozarjati na težave.	Zmerna
Obratovalno tveganje – nezadostno zagotovljena sredstva za izvajanje aktivnosti družbene odgovornosti (donacije, ozaveščanje, promocija, ukrepi družini prijazne prakse, ...).	Upad ugleda podjetja, zmanjšanje zadovoljstva zaposlenih, nekontinuiran sistem različnih oblik ozaveščanja.	Vključevanje stroškov določenih aktivnosti družbene odgovornosti (ozaveščanje) v cene GJS ravnanja z odpadki. Iskanje ukrepov družini prijazne prakse, ki ne povzročajo znatnih stroškov. Izkazovanje učinkovite pomoči različnim družbenim skupinam, ki ni vezana na finančne vložke.	Zmerna
Regulatorno-finančno tveganje – zakonska neurejenost osebnih stečajev, saj oblikovana sodna praksa daje »status nedotakljivosti« takim dolžnikom.	Povečevanje neizterljivih terjatev na račun vse večjega števila primerov osebnih stečajev fizičnih oseb.	Pobuda za spremembo zakona z namenom zaščite interesov upnikov.	Majhna
Obratovalno tveganje – zmanjšanje števila izgubljenih živali.	Upad prihodkov, predimenzionirano zavetišče, višji stroški vzdrževanja.	Usmeritev v dodatne aktivnosti, ki višjajo prihodke – donacije, sodelovanje z Društvom za zaščito živali.	Majhna

### Finančna tveganja

Tveganje	Posledica - opis tveganja	Aktivnost za izničenje ali zmanjšanje tveganja	Ocena tveganja
Kreditno tveganje	Tveganje neplačila s strani kupcev in s tem povezani odpisi terjatev.	Vodenje politike aktivnega upravljanja s terjatvami, sprotno spremljanje posameznih strank, zavarovanje terjatev.	Zmerna
Likvidnostno tveganje	Tveganja v kolikor družba ne bi imela dovolj likvidnih sredstev za poravnavo svojih poslovnih in finančnih obveznosti.	Upravljanje finančnih sredstev in obveznosti, planiranje denarnih tokov, sprotno spremljanje odmikov. Aktivno pristopiti k iskanju vira financiranja zaprtih odlagališč v prihodnje.	Zmerna
<b>Tržno tveganje</b>			
- obrestno tveganje	Tveganje lahko predstavlja neugodno gibanje obrestnih mer na trgu.	Spremljanje gibanja obrestnih mer na trgu, pogajanje s kreditnimi institucijami za zagotovitev najboljših pogojev financiranja.	Zmerna
- valutno tveganje	Do tveganj lahko pride zaradi neugodnih gibanj deviznih tečajev.	Družba posluje pretežno v domači valuti. Ni valutnega tveganja.	Majhna

## 2.12 Pomembni poslovni dogodki po koncu poslovnega leta

### JANUAR 2018

- V začetku meseca podizvajalec Stadler prične z montažo tehnološke opreme v objektu za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov. Gradnja poteka v skladu s potrjenim časovnim načrtom.
- Menjavo posod za volumen po njihovih željah (manjši ali večji) pričnemo uporabnikom zaračunavati kot dodatno storitev.
- S partnerji javnosti predstavimo našo vlogo v projektu Urbana zemljina za hrano, v katerem bomo z evropskim denarjem pilotno preizkušali predelavo bioloških odpadkov v uporabne zemljine.
- Znova pričnemo zbirati ponudbe za odkup stanovanja na Kamniški ulici v Mariboru.

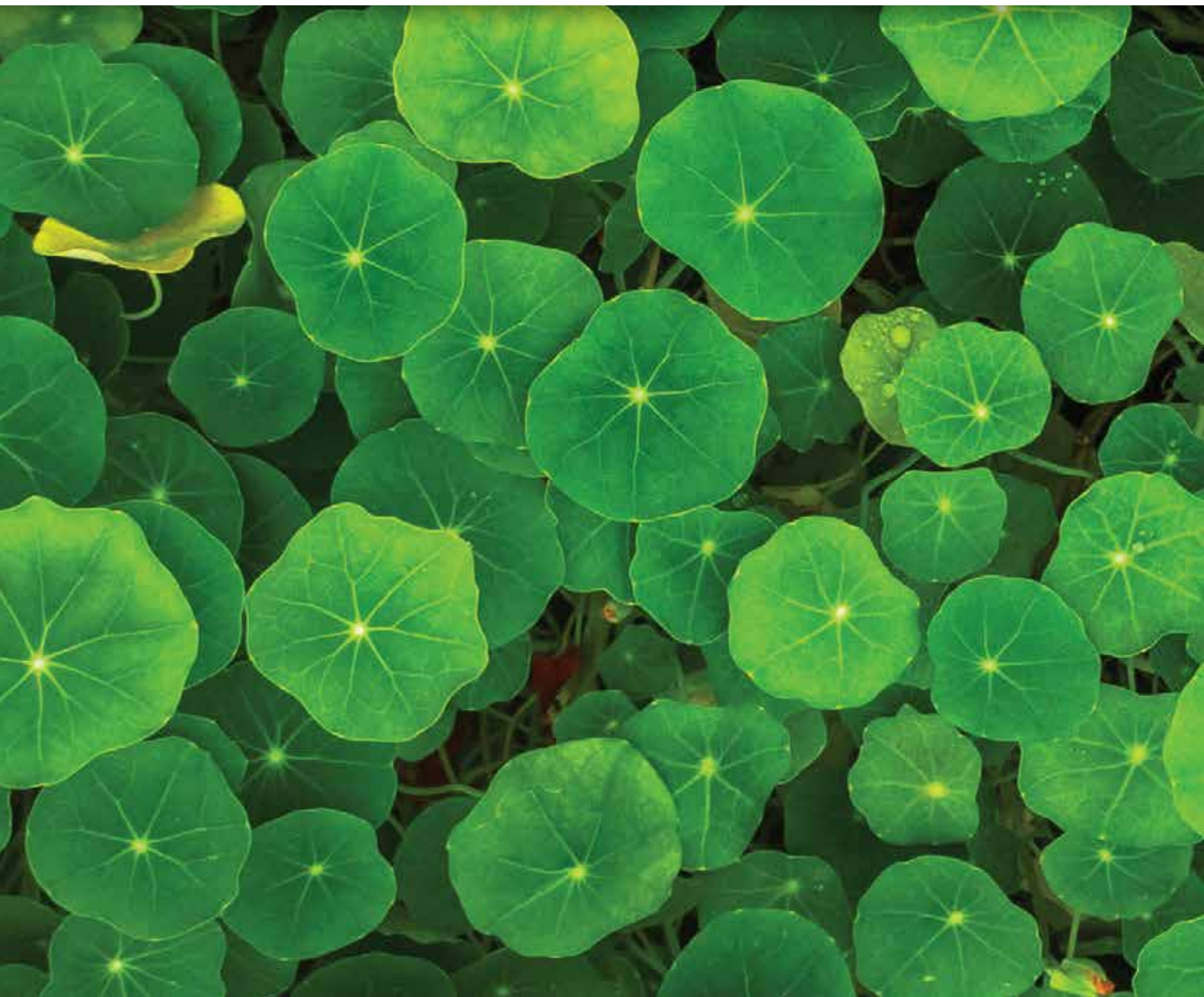
### FEBRUAR 2018

- Z najugodnejšim ponudnikom za prevzem mešanih komunalnih odpadkov podpišemo pogodbo, veljavno v letu 2018. Cena prevzema tone mešanih komunalnih odpadkov se s tem iz 124 € dviguje na 148 €.
- Na javnem razpisu izbran najugodnejši ponudnik zaščitnih sredstev prične dobavljati nove obleke in v dveh dneh preoblečemo vse zaposlene v nova zaščitna sredstva.
- Stanovanje na Kamniški ulici v Mariboru s pomočjo javnega zbiranja ponudb prodamo z dobičkom glede na knjigovodsko vrednost nepremičnine.

### MAREC 2018

- UPN obrazce prilagodimo spremenjenim zahtevam predpisov, nanje umestimo QR kode, s čimer olajšamo poslovanje z našim podjetjem, zahtevano novost pa uvedemo mesec dni pred zakonsko določenim rokom.
- Poenotimo delovni čas informacijske pisarne in blagajne za vse delovne dni v tednu, in sicer smo strankam od ponedeljka do petka na voljo med 8. in 14. uro, prej je veljal podaljšan delovni čas ob torkih in četrtek do 16. ure.





**RAČUNOVODSKO  
POROČILO**

**03**

# Revizorjevo poročilo

**Constantia** plus  
svetovanje d.o.o.

Dunajska cesta 160  
1000 Ljubljana  
tel.: +386 1 589 48 80  
fax: +386 1 568 55 66  
e-mail: info@constantiaplus.si

**Družbenikom**  
**SNAGA, družba za ravnanje z odpadki in druge komunalne storitve**  
**Maribor**

## POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA

### Mnenje

Revidirali smo računovodske izkaze gospodarske družbe **SNAGA d.o.o.**, ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. decembra 2017 ter izkaz poslovnega izida, izkaz drugega vseobsegajočega donosa, izkaz gibanja kapitala in izkaz denarnih tokov za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne informacije.

Po našem mnenju priloženi računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavljajo finančni položaj družbe **SNAGA d.o.o.** na dan 31. decembra 2017 ter njen poslovni izid in denarne tokove za tedaj končano leto v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi.

### Podlaga za mnenje

Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja (MSR). Naše odgovornosti na podlagi teh standardov so opisane v tem poročilu v odstavku Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov. V skladu s Kodeksom etike za računovodske strokovnjake, ki ga je izdal Odbor za mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake (Kodeks IESBA) ter etičnimi zahtevami, ki se nanašajo na revizijo računovodskih izkazov v Sloveniji, potrjujemo svojo neodvisnost od družbe in, da smo izpolnili vse druge etične zahteve v skladu s temi zahtevami in Kodeksom IESBA.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostni in ustrezni kot osnova za naše revizijsko mnenje.

### Druge informacije

Za druge informacije je odgovorno poslovodstvo. Druge informacije obsegajo poslovno poročilo, ki je sestavni del letnega poročila družbe **SNAGA d.o.o.**, vendar ne vključujejo računovodskih izkazov in našega revizorjevega poročila o njih.

Naše mnenje o računovodskih izkazih se ne nanaša na druge informacije in o njih ne izražamo nobene oblike zagotovila.

V povezavi z opravljeno revizijo računovodskih izkazov je naša odgovornost prebrati druge informacije in pri tem presoditi ali so druge informacije pomembno neskladne z računovodskimi izkazi, zakonskimi zahtevami ali našim poznavanjem, pridobljenim pri revidiranju, ali se kako drugače kažejo kot pomembno napačne. Če na podlagi opravljenega dela zaključimo, da obstaja pomembno napačna navedba drugih informacij, moramo o takih okoliščinah poročati.

V zvezi s tem na podlagi opisanih postopkov poročamo, da:

- so druge informacije v vseh pomembnih pogledih usklajene z revidiranimi računovodskimi izkazi;
- so druge informacije pripravljene v skladu z veljavnimi zakoni in predpisi; ter
- na podlagi poznavanja in razumevanja družbe in njenega okolja, ki smo ga pridobili med revizijo, v zvezi z drugimi informacijami nismo ugotovili bistveno napačnih navedb.



### ***Odgovornost posloводства in pristojnih za upravljanje za računovodske izkaze***

Posloводство je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi in za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo posloводства potrebno, da omogoči pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Posloводство je pri pripravi računovodskih izkazov družbe odgovorno za oceno njene sposobnosti, da nadaljuje kot delujoče podjetje, razkritje zadev, povezanih z delujočim podjetjem in uporabo predpostavke delujočega podjetja kot podlago za računovodenja, razen če namerava posloводство podjetje likvidirati ali zaustaviti poslovanje, ali če nima druge možnosti, kot da napravi eno ali drugo.

### ***Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov***

Naši cilji so pridobiti sprejemljivo zagotovilo o tem ali so računovodski izkazi kot celota brez pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, in izdati revizorjevo poročilo, ki vključuje naše mnenje. Sprejemljivo zagotovilo je visoka stopnja zagotovila, vendar ni jamstvo, da bo revizija, opravljena v skladu z MSR, vedno odkrila pomembno napačno navedbo, če ta obstaja. Napačne navedbe, lahko izhajajo iz prevare ali napake, ter se smatrajo za pomembne, če je upravičeno pričakovati, da posamič ali skupaj, vplivajo na gospodarske odločitve uporabnikov, sprejete na podlagi teh računovodskih izkazov.

Med izvajanjem revidiranja v skladu z MSR uporabljamo strokovno presojo in ohranjamo poklicno nezaupljivost. Prav tako:

- prepoznamo in ocenimo tveganja pomembno napačne navedbe v računovodskih izkazih, bodisi zaradi napake ali prevare, oblikujemo in izvajamo revizijske postopke kot odzive na ocenjena tveganja ter pridobivamo zadostne in ustrezne revizijske dokaze, ki zagotavljajo podlago za naše mnenje. Tveganje, da ne bomo odkrili napačne navedbe, ki izvira iz prevare, je višje od tistega, povezanega z napako, saj prevara lahko vključuje skrivne dogovore, ponarejanje, namerno opustitev, napačno razlago ali izogibanje notranjih kontrol;
- opravimo postopke preverjanja in razumevanja notranjih kontrol, pomembnih za revizijo z namenom oblikovanja revizijskih postopkov, ki so okoliščinam primerni, vendar ne z namenom izraziti mnenja o učinkovitosti notranjih kontrol družbe;
- presodimo ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev in sprejemljivost računovodskih ocen ter z njimi povezanih razkritij posloводства;
- na podlagi pridobljenih revizijskih dokazov o obstoju pomembne negotovosti glede dogodkov ali okoliščin, ki zbujejo dvom v sposobnost organizacije, da nadaljuje kot delujoče podjetje, sprejmemo sklep o ustreznosti poslovodske uporabe predpostavke delujočega podjetja, kot podlage računovodenja. Če sprejmemo sklep o obstoju pomembne negotovosti, smo dolžni v revizorjevem poročilu opozoriti na ustrezna razkritja v računovodskih izkazih ali, če so taka razkritja neustrezna, prilagoditi mnenje. Revizorjevi sklepi temeljijo na revizijskih dokazih pridobljenih do datuma izdaje revizorjevega poročila. Vendar kasnejši dogodki ali okoliščine lahko povzročijo prenehanje organizacije kot delujočega podjetja;
- ovrednotimo splošno predstavitev, strukturo, vsebino računovodskih izkazov vključno z razkritji, in ali računovodski izkazi predstavljajo zadevne posle in dogodke na način, da je dosežena poštena predstavitev;

Pristojne za upravljanje med drugim obveščamo o načrtovanem obsegu in času revidiranja in pomembnih revizijskih ugotovitvah vključno s pomanjkljivostmi notranjih kontrol, ki smo jih zaznali med našo revizijo.

### **Poročilo o drugih zakonskih in regulativnih zadevah**

Poslovodstvo je odgovorno za opravljanje obveznih gospodarskih javnih služb ravnanja z odpadki v skladu z Zakonom o gospodarskih javnih službah, Zakonom o varstvu okolja in Uredbo o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (v nadaljevanju Uredba).

Naša odgovornost je opozoriti na morebitno neskladnost poslovanja družbe z zakonskimi zadevami.

Na podlagi opravljenih postopkov v okviru revizije računovodskih izkazov za leto 2017 družbe Snaga d.o.o. ugotavljamo, da je družba dejavnosti obveznih gospodarskih služb ravnanja z odpadki v 6 občinah, ki predstavljajo 9.783 tisoč EUR prihodkov, zaračunavala po cenah, oblikovanih upoštevaje metodologijo iz Uredbe, vendar brez potrditve teh cen s strani ustreznih občinskih organov. Poleg tega je družba obvezne javne gospodarske službe ravnanja z odpadki v celoti zaračunavala na osnovi zbranih količin v preteklem obdobju brez uskladitve z dejanskimi količinami zbranih, obdelanih in odloženih odpadkov v poslovnem letu 2017.

Ljubljana, dne 11.05.2018

CONSTANTIA PLUS d.o.o.

Robert Potočki  
Pooblaščen revizor

  
**Constantia** plus  
svetovanje d.o.o.



## 3.1 Izjava o odgovornosti posloводства

Posloводство je odgovorno za pripravo letnega poročila družbe Snaga d. o. o. ter računovodskih izkazov na način, ki zainteresirani javnosti daje resnično in pošteno sliko premoženjskega stanja na dan 31.12.2017 ter izidov poslovanja in denarnih tokov v letu 2017.

Posloводство potrjuje, da so bile pri izdelavi računovodskih izkazov družbe Snaga d. o. o. uporabljene ustrezne računovodske usmeritve in da so bile računovodske ocene izdelane po načelu previdnosti in dobrega gospodarjenja.

Posloводство je odgovorno za ustrezno računovodenje, za sprejemanje ukrepov za zavarovanje premoženja in drugih sredstev ter potrjuje, da so računovodski izkazi družbe Snaga d. o. o. skupaj s pojasnili, izdelanimi na podlagi predpostavke o nadaljnjem poslovanju, skladni z veljavno zakonodajo in slovenskimi računovodskimi standardi.

Posloводство potrjuje, da je po njegovem najboljšem vedenju računovodsko poročilo sestavljeno skladno z okvirom računovodskega poročanja ter da je resničen in pošten prikaz sredstev in obveznosti oziroma finančnega položaja ter poslovnega in denarnega izida družbe Snaga d. o. o.

Posloводство je seznanjeno z vsebino sestavnih delov letnega poročila družbe Snaga d. o. o. za leto 2017 in s tem tudi s celotnim letnim poročilom. Z njim se strinja in to potrjuje s svojim podpisom.

Maribor, 11.5.2018

Direktor:  
Cveto Žalik



## 3.2 Pojasnila k računovodskim izkazom

Računovodski izkazi družbe so pripravljani v skladu z računovodskimi in poročevalskimi zahtevami slovenskih računovodskih standardov 2016 (SRS) in pravili skrbnega računovodenja 2016 (PSR) in so v skladu z določili Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1).

Po kriterijih 55. člena ZGD-1 smo razvrščeni med srednje velika podjetja. Povprečno število zaposlenih ne presega 250, čisti prihodki od prodaje so nižji od 40 mio €, vrednost aktive pa je nižja od 20 mio. Vrednost aktive se je sicer v letu 2017 povečala nad 20 mio, vendar je s tem izpolnjen samo eden od pogojev za uvrstitev v naslednji razred.

V okviru računovodskega poročila so v skladu s SRS predstavljeni naslednji računovodski izkazi:

- bilanca stanja (SRS 20.4.),
- izkaz poslovnega izida (SRS 21.6., različica I.),
- izkaz denarnih tokov (SRS 22.9., različica II.),
- izkaz gibanja kapitala (SRS 23.4.),
- izkaz drugega vseobsegajočega donosa (SRS 21.8., različica I.),
- izkaz bilančnega dobička.

Poslovno leto družbe je enako koledarskemu letu.

Pri sestavi podanih izkazov kot vira računovodskih informacij smo v skladu z določili PSR 9 sledili računovodskim usmeritvam, ki temeljijo na previdnosti in bistvenosti pri izkazovanju sredstev in virov sredstev družbe.

V skladu z usmeritvami 5. točke uvoda v SRS podani računovodski izkazi temeljijo na temeljnih računovodskih predpostavkah, in sicer upoštevanju nastanka poslovnih dogodkov in časovne neomejenosti delovanja. Upoštevana so načela razumljivosti, ustreznosti, zanesljivosti in primerljivosti.

Kot podjetje, ki izvaja javne gospodarske službe, smo zavezani upoštevati tudi SRS 32.

Dodatna pojasnila, ki jih terja ta standard, so podana v poglavju »Dodatna razkritja na podlagi zahtev SRS 32« na strani 112.

### Pomembne računovodske usmeritve - povzetek

Računovodski izkazi in tabele so sestavljene v EUR.

#### a) Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva

Za vrednotenje neopredmetenih sredstev, opredmetenih osnovnih sredstev in naložbenih nepremičnin uporabljamo metodo nabavne vrednosti.

Neopredmetena sredstva so razpoznavna nedenarna sredstva,

ki praviloma fizično ne obstajajo (v družbi licence in druge pravice).

Opredmetena osnovna sredstva se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo z nakupno ceno, povečano za uvozne in nevračljive nakupne dajatve ter stroške, ki jih je mogoče pripisati neposredno njegovi usposobitvi za nameravano uporabo, zlasti stroške dovoza in namestitve in zmanjšano za vse trgovinske in druge popuste.

Poznejši izdatki v zvezi z neopredmetenimi sredstvi in izdatki zaradi zamenjave oz. dodelave nekega osnovnega sredstva se pripoznajo v knjigovodski vrednosti sredstev, če obstaja verjetnost, da bodo pritekale prihodnje gospodarske koristi iz tega naslova. Vsi ostali izdatki (tekočih vzdrževanj ipd.) se pripoznajo v poslovnem izidu kot strošek, ko nastanejo.

Opredmeteno osnovno sredstvo, katerega posamična nabavna vrednost po dobaviteljevem obračunu ne presega 500 €, in katerega doba koristnosti je krajša od enega leta, izkazujemo skupinsko kot drobni inventar.

#### b) Amortiziranje in dobe koristnosti

Za obračun amortizacije uporabljamo metodo enakomernega časovnega amortiziranja. Obračun amortizacije sredstva se prične s prvim dnem meseca, ki sledi mesecu, v katerem je sredstvo usposobljeno za uporabo. Amortizacijske stopnje, ki jih pri obračunu amortizacije uporabljamo in temeljijo na ocenjeni dobi koristnosti, so podane v spodnji preglednici.

Skupina osnovnih sredstev	Amortizacijska stopnja
Gradbeni objekti in energetske naprave	od 1.3% do 10%
Proizvodni stroji in oprema	od 1,3% do 25%
Neproizvodna oprema	od 7% do 20%
Motorna vozila	od 12,5% do 20%
Računalniška oprema	25%

Doba koristnosti posameznega osnovnega sredstva je odvisna od pričakovanega fizičnega izrabljanja in drugih omejitev uporabe. Družba upošteva dobo, ki bi bila za posamezno osnovno sredstvo najkrajša.

#### c) Terjatve

Terjatve vseh vrst se ob pripoznanju izkazujejo z zneski, ki izhajajo iz ustreznih listin, ob predpostavki, da bodo poplačane. Za dvomljive terjatve se štejejo tiste, za katere se domneva, da ne bodo poravnane v rednem roku oziroma v celotnem znesku. Če se je zaradi njih začel sodni postopek, se štejejo kot sporne.

Družba enkrat letno presoja odplačno vrednost terjatev ter po potrebi oblikuje popravke vrednosti terjatev v breme prevrednotovalnih odhodkov.

Za terjatve dolžnikov, do katerih je podan predlog izvršbe, uveden postopek prisilne poravnave ali stečaj, se oblikuje popravek vrednosti v celotni vrednosti terjatve takoj ob uvedbi postopka.

Pri vrednotenju terjatev sledimo načelu oblikovanja popravka terjatev do tistih dolžnikov, nad katerimi je začel insolventni postopek, in do dolžnikov, zoper katere so začeti postopki sodne izterjave. Pri oblikovanju popravkov terjatev se poslužujemo tudi metode presojanja posamičnih terjatev oz. položaja posamičnih dolžnikov.

Za zapadle terjatve do posamičnih večjih dolžnikov se oblikujejo popravki vrednosti posamično, glede na oceno poplačljivosti terjatve (individualna obravnava dolžnika, glede na njegov finančni položaj in bonitete, zavarovanje terjatve itd.).

Računovodska obravnava odloženih terjatev za davek je rezultat obračunavanja sedanjih in prihodnjih davčnih posledic. Pri obračunu smo pripoznali terjatve, rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine ter del neizkoriščenih investicij. Odložena terjatev za davek pa je tisti znesek davka iz dobička, ki ga bo družba dobila povrnjenega v prihodnjih obdobjih glede na odbitne začasne razlike, ter prenos neizrabljenih davčnih izgub.

#### č) Zaloge

Vrednost zalog materiala se vodi po nabavni vrednosti, poraba materiala pa se obračunava po FIFO metodi. Zaloge surovin in materiala so v pretežnem delu zaloge rezervnih delov, maziv za vzdrževanje voznega parka, potrošni material za izvajanje tržnih dejavnosti, zaščitnih sredstev ter v manjšem delu zaloge pisarniškega in drugega potrošnega materiala.

Kot material se šteje tudi drobni inventar z dobo koristnosti krajšo od leta dni, pa tudi tisti z dobo koristnosti več kot leto dni, če njegova posamična nabavna cena ne presega 500 €.

Družba tekom leta preveri potrebe po slabitvi zalog in na podlagi ocene opravi prevrednotenje v breme poslovnih odhodkov. Glede na vrsto materiala se letno pregleda stanje negibajočih zalog enega in dveh let. Na podlagi tega komisija za nekurantne zaloge oceni uporabnost teh zalog in pripravi oceno uporabnosti. V letu 2017 nismo oblikovali dodatnega popravka vrednosti, ker se višina nekurantne zaloge ni bistveno spremenila.

Zalog, ki bi bile zastavljene kot jamstvo za obveznosti, nimamo.

#### d) Dolgoročne finančne naložbe

Dolgoročne finančne naložbe so sredstva, ki jih ima družba z namenom dolgoročnega doseganja finančnih prihodkov. Med dolgoročnimi finančnimi naložbami družba izkazuje naložbe v kapital drugih podjetij. Merijo in vrednotijo se po nabavni vrednosti, v kolikor ne kotirajo na borzi, ter njihove poštene vrednosti ni možno zanesljivo izmeriti.

Na dan bilance stanja se oceni, ali obstajajo nepristranski dokazi o morebitni oslabiljenosti finančne naložbe. Če obstajajo, se opravi oslabitev, ki je enaka znesku, za katerega knjigovodska vrednost naložbe presega nadomestljivo vrednost naložbe.

#### e) Kratkoročne finančne naložbe

Kratkoročne finančne naložbe se nanašajo na posojila, ki se po začetnem pripoznavanju izmerijo po odplačni vrednosti po metodi veljavnih obresti.

#### f) Denarna sredstva

Denarna sredstva so sredstva, ki jih ima družba na dan bilance na svojem transakcijskem računu, v blagajnah in v obliki depozitov pri bankah. Sem lahko uvrščamo kratkoročne depozite z zapadlostjo do 90 dni in vloge v bankah (na primer z zapadlostjo v plačilo največ tri mesece po pridobitvi).

#### g) Kratkoročne časovne razmejitve

Med aktivnimi časovnimi razmejitvami so zajeti kratkoročno odloženi stroški in prehodno nezaračunani prihodki, s pasivnimi časovnimi razmejitvami pa vnaprej vračunani stroški in kratkoročno odloženi prihodki. Večjo vrednost predstavljajo zavarovalne premije in zaščitna sredstva.

#### h) Kapital

Kapital družbe je sestavljen iz osnovnega kapitala, kapitalskih rezerv, zakonskih rezerv, rezerv iz dobička, rezerve zaradi prevrednotenja po pošteni vrednosti in čistega dobička poslovnega leta.

#### i) Rezervacije

Rezervacije se pripoznajo, če ima družba zaradi preteklega dogodka zdajšnje pravne ali posredne obveze, ki jih je mogoče zanesljivo oceniti, in je verjetno, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi.

Njihov namen je v obliki vnaprej vračunanih stroškov oziroma odhodkov zbrati zneske, ki bodo v prihodnosti omogočili pokritje takrat nastalih stroškov oziroma odhodkov.

Družba je skladno z zakonskimi predpisi, kolektivno pogodbo in internim pravilnikom zavezana k plačilu jubilejnih nagrad zaposlenim in odpravnin ob njihovi upokojitvi. Za to so oblikovane dolgoročne rezervacije. Drugih pokojninskih obveznosti ni. Vrednost dolgoročne rezervacije je zdajšnja vrednost izdatkov, ki so potrebni za poravnavo dolgoročne obveznosti, ugotovljene na dan bilance stanja na podlagi aktuarskega izračuna z upoštevanjem tveganja in negotovosti, ter vrednost rezervacij za potencialne obveznosti iz tožb.

### **j) Dolgoročne pasivne časovne razmejitve**

Družba pripozna dolgoročne pasivne časovne razmejitve za dolgoročno odložene prihodke, če bodo v obdobju, daljšem od leta dni, pokrili predvidene odhodke. Pasivne časovne razmejitve zajemajo vnaprej vračunane stroške oziroma vnaprej vračunane odhodke in odložene prihodke, ki se izkazujejo posebej.

### **k) Prihodki**

Prihodki se pripoznajo, če je povečanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano s povečanjem sredstev ali zmanjšanjem dolgov, ter je povečanje mogoče zanesljivo izmeriti. Prihodki in povečanje sredstev oz. zmanjšanje dolgov se pripoznajo hkrati.

Finančni prihodki so prihodki od naložbenja in se pojavljajo v zvezi z dolgoročnimi in/ali kratkoročnimi finančnimi naložbami, ter v zvezi s poslovnimi terjatvami.

### **l) Odhodki**

Odhodki se pripoznajo, če je zmanjšanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano z zmanjšanjem sredstev ali povečanjem dolgov, ter je zmanjšanje mogoče zanesljivo izmeriti.

Poslovni odhodki so vračunani stroški v obračunskem obdobju. Prevrednotovalni odhodki se pripoznajo, ko je opravljeno ustrezno prevrednotenje.

Finančni odhodki so odhodki iz oslabitev finančnih naložb, obresti iz finančnih najemov in posojil ter ostalih obresti.

### 3.3 Bilanca stanja

v € (del 1 od 2)

		31/12/2017	31/12/2016	Indeks 17/16
SREDSTVA		20.287.451	12.413.646	163
<b>A.</b>	<b>DOLGOROČNA SREDSTVA</b>	<b>15.290.223</b>	<b>6.074.500</b>	<b>252</b>
I.	Neopredmetena sredstva in dolgoročne AČR	25.463	36.860	69
1.	Dolgoročne premoženjske pravice	25.463	36.860	69
II.	Opredmetena osnovna sredstva	14.789.381	5.576.770	265
1.	Zemljišča	1.365.698	1.365.698	100
2.	Zgradbe	1.243.645	1.426.516	87
3.	Proizvajalne naprave in stroji	3.193.519	2.386.433	134
4.	Druge naprave in oprema, drobní inventar	0	327.899	-
6.	Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo	8.980.471	67.012	13.401
7.	Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	6.048	3.212	188
III.	Naložbene nepremičnine	44.073	56.840	78
IV.	Dolgoročne finančne naložbe	19.787	2.287	865
1.	Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	19.787	2.287	865
	c) Druge dolgoročne finančne naložbe	19.787	2.287	865
VI.	Odložene terjatve za davek	411.520	401.743	102
<b>B.</b>	<b>KRATKOROČNA SREDSTVA</b>	<b>4.852.027</b>	<b>6.318.441</b>	<b>77</b>
I.	Nekratkoročna sredstva za prodajo	11.602	0	-
II.	Zaloge	101.376	96.344	105
1.	Material	97.081	83.843	116
4.	Trgovsko blago	4.295	12.501	34
III.	Kratkoročne finančne naložbe	1.425.047	1.400.108	102
1.	Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil	1.400.000	1.400.108	100
	c) Druge kratkoročne finančne naložbe	1.400.000	1.400.108	100
2.	Kratkoročna posojila	25.047	0	-
	a) Kratkoročna posojila družbam v skupini	25.047	0	-
IV.	Kratkoročne poslovne terjatve	2.463.959	3.093.375	80
2.	Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	2.097.570	2.846.857	74
3.	Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	366.388	246.518	149
V.	Denarna sredstva	850.043	1.728.613	49
<b>C.</b>	<b>KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE</b>	<b>145.202</b>	<b>20.705</b>	<b>701</b>
	Zunajbilančna evidenca	20.624.843	11.081.418	186



v € (del 2 od 2)

	31/12/2017	31/12/2016	Indeks 17/16
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	20.287.451	12.413.646	163
<b>A. KAPITAL</b>	<b>7.575.791</b>	<b>7.566.524</b>	<b>100</b>
I. Vpoklicani kapital	3.990.202	3.990.202	100
1. Osnovni kapital	3.990.202	3.990.202	100
<b>II. Kapitalske rezerve</b>	<b>977.349</b>	<b>977.349</b>	<b>100</b>
<b>III. Rezerve iz dobička</b>	<b>2.643.402</b>	<b>2.204.729</b>	<b>120</b>
1. Zakonske rezerve	1.629.484	1.629.484	100
2. Rezerve za lastne delnice in lastne poslovne deleže	71.477	71.477	100
3. Lastne delnice in deleži kot odbitna postavka	-71.477	-71.477	-
5. Druge rezerve iz dobička	1.013.919	575.246	176
V. Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti	-42.487	-44.430	-
VI. Preneseni čisti dobiček	0	152.150	-
VIII. Čisti dobiček poslovnega leta	7.325	286.524	3
<b>B. REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PČR</b>	<b>1.669.237</b>	<b>1.966.912</b>	<b>85</b>
1. Rezervacije	1.669.237	1.966.912	85
<b>C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI</b>	<b>6.389.014</b>	<b>334.575</b>	<b>1.910</b>
I. Dolgoročne finančne obveznosti	6.389.014	334.575	1.910
3. Druge dolgoročne finančne obveznosti	6.389.014	334.575	1.910
<b>Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI</b>	<b>4.470.255</b>	<b>2.228.348</b>	<b>201</b>
II. Kratkoročne finančne obveznosti	187.256	273.178	69
2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank	0	91.344	-
3. Druge kratkoročne finančne obveznosti	187.256	181.834	103
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	4.282.999	1.955.170	219
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	3.161.340	1.227.280	258
3. Druge kratkoročne poslovne obveznosti	1.121.658	727.890	154
<b>D. KRATKOR. PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE</b>	<b>183.154</b>	<b>317.288</b>	<b>58</b>
Zunajbilančna evidenca	20.624.843	11.081.418	186

## 3.4 Izkaz poslovnega izida

v €

PRIHODKI IN ODHODKI		01.01. do 31.12.2017	01.01. do 31.12.2016	Indeks 17/16
<b>A.</b>	<b>ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE</b>	<b>13.615.996</b>	<b>13.725.348</b>	<b>99</b>
I.	Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu	13.615.996	13.704.893	99
1.	Čisti prihodki od prodaje proizvodov in storitev razen najemnin	12.620.847	12.793.514	99
2.	Čisti prihodki od najemnin	281.215	295.179	95
3.	Čisti prihodki od prodaje blaga in materiala	713.933	616.201	116
II.	Čisti prihodki od prodaje na trgu EU	0	20.455	-
2.	Čisti prihodki od prodaje blaga in materiala	0	20.455	-
<b>D.</b>	<b>SUBVENCije, DOTACIJE, REGRESI, KOMPENZACIJE IN DRUGI PRIHODKI, KI SO POVEZANI S POSLOVNIMI UČINKI</b>	<b>166.058</b>	<b>64.403</b>	<b>258</b>
<b>E.</b>	<b>DRUGI POSLOVNI PRIHODKI</b>	<b>536.957</b>	<b>738.681</b>	<b>73</b>
<b>F.</b>	<b>KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA</b>	<b>14.319.011</b>	<b>14.528.432</b>	<b>99</b>
<b>G.</b>	<b>POSLOVNI ODHODKI</b>	<b>14.415.575</b>	<b>14.372.150</b>	<b>100</b>
I.	Stroški blaga, materiala in storitev	8.809.738	8.343.820	106
1.	Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala	21.698	19.122	113
2.	Stroški porabljenega materiala	1.059.815	995.312	106
a)	stroški materiala	129.861	136.998	95
b)	stroški energije	609.544	543.642	112
c)	drugi stroški materiala	320.410	314.673	102
3.	Stroški storitev	7.728.225	7.329.385	105
a)	transportne storitve	21.863	1.035	2.112
b)	najemnine	252.423	244.153	103
c)	povračila stroškov zaposlenim v zvezi z delom	20.015	26.199	76
č)	drugi stroški storitev	7.433.924	7.057.998	105
II.	Stroški dela	4.490.878	4.314.076	104
1.	Stroški plač	3.090.381	3.016.089	102
2.	Stroški pokojninskih zavarovanj	374.695	364.866	103
3.	Stroški drugih socialnih zavarovanj	251.196	226.749	111
4.	Drugi stroški dela	774.606	706.372	110
III.	Odpisi vrednosti	986.352	1.499.420	66
1.	Amortizacija	848.198	899.339	94
2.	Prevredn. posl.odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	72.124	2.668	2.703
3.	Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	66.029	597.413	11
IV.	Drugi poslovni odhodki	128.607	214.834	60
1.	Rezervacije	0	37.392	-
2.	Drugi stroški	128.607	177.442	72
<b>H.</b>	<b>DOBIČEK IZ POSLOVANJA</b>	<b>0</b>	<b>156.282</b>	<b>-</b>
<b>I.</b>	<b>IZGUBA IZ POSLOVANJA</b>	<b>96.564</b>	<b>0</b>	<b>-</b>
<b>J.</b>	<b>FINANČNI PRIHODKI</b>	<b>55.746</b>	<b>27.432</b>	<b>203</b>
II.	Finančni prihodki iz danih posojil	1.195	6.462	18
2.	Finančni prihodki iz posojil, danih drugim	1.195	6.462	18
III.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	54.551	20.970	260
2.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	54.551	20.970	260
<b>K.</b>	<b>FINANČNI ODHODKI</b>	<b>32.096</b>	<b>39.255</b>	<b>82</b>
II.	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	13.177	0	-
2.	Finančni odhodki iz posojil prejetih od bank	13.177	0	-
III.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	18.919	39.255	48
3.	Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	18.919	39.255	48
<b>L.</b>	<b>DRUGI PRIHODKI</b>	<b>144.707</b>	<b>100.796</b>	<b>144</b>
I.	Subvencije, dotacije in podobni prihodki, ki niso povezani s poslovnimi učinki	64.732	74.318	87
II.	Ostali prihodki	79.976	26.479	302
<b>M.</b>	<b>DRUGI ODHODKI</b>	<b>70.570</b>	<b>56.493</b>	<b>125</b>
<b>N.</b>	<b>CELOTNI DOBIČEK</b>	<b>1.223</b>	<b>188.763</b>	<b>1</b>
<b>O.</b>	<b>CELOTNA IZGUBA</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>-</b>
<b>P.</b>	<b>DAVEK IZ DOBIČKA</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>-</b>
<b>R.</b>	<b>ODLOŽENI DAVKI</b>	<b>-9.776</b>	<b>-97.761</b>	<b>-</b>
<b>S.</b>	<b>ČISTI DOBIČEK OBRAČUNSKEGA OBDOBJA</b>	<b>10.999</b>	<b>286.524</b>	<b>4</b>

## 3.5 Izkaz denarnih tokov

v €

PREJEMKI IN IZDATKI		01.01. do 31.12. 2017	01.01. do 31.12. 2016
<b>A.</b>	<b>DENARNI TOKOVI PRI POSLOVANJU</b>		
a)	Postavke izkaza poslovnega izida	933.527	464.713
	Poslovni prihodki (razen za prevredn.) in finančni prihodki iz poslovnih terjatev	14.518.269	14.030.630
	Poslovni odhodki brez amortizacije (razen za prevrednotenje) in finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	-13.584.742	-13.565.917
b)	Spremembe čistih obratnih sredstev poslovnih postavk bilance stanja	672.715	419.527
	Začetne manj končne poslovne terjatve	629.417	773.856
	Začetne manj končne aktivne časovne razmejitve	-124.496	-6.078
	Začetne manj končne zaloge	6.571	24.027
	Začetna manj končna sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	-11.602	
	Končni manj začetni poslovni dolgovi	606.365	-345.474
	Končne manj začetne pasivne časovne razmejitve in rezervacije	-433.540	-26.805
c)	Pozitivni ali negativni denarni izid pri poslovanju (a+b)	1.606.242	884.240
<b>B.</b>	<b>DENARNI TOKOVI PRI INVESTIRANJU</b>		
a)	Prejemki pri investiranju	-547	1.704.934
	Prejemki od dobljenih obresti in deležev v dobičku drugih, ki se nanašajo na investiranje	1.195	4.720
	Prejemki od odtujitve neopredmetenih sredstev	0	0
	Prejemki od odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	0	322
	Prejemki od odtujitve naložbenih nepremičnin	0	0
	Prejemki od odtujitve finančnih naložb	-1.742	1.699.892
b)	Izdatki pri investiranju	-8.446.845	-1.159.558
	Izdatki za pridobitev neopredmetenih sredstev	-489	-13.543
	Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	-8.405.659	-446.016
	Izdatki za pridobitev naložbenih nepremičnin	0	0
	Izdatki za pridobitev finančnih naložb	-40.697	-700.000
c)	Pozitivni ali negativni denarni izid pri investiranju (a+b)	-8.447.392	545.376
<b>C.</b>	<b>DENARNI TOKOVI PRI FINANCIRANJU</b>		
a)	Prejemki pri financiranju	6.566.468	0
	Prejemki od vplačanega kapitala	0	0
	Prejemki od povečanja finančnih obveznosti	6.566.468	0
b)	Izdatki pri financiranju	-603.888	-616.620
	Izdatki za dane obresti, ki se nanašajo na financiranje	-5.937	0
	Izdatki za vračila kapitala	0	0
	Izdatki za odplačila finančnih obveznosti	-597.951	-416.546
	Izdatki za izplačila dividend in drugih deležev v dobičku	0	-200.073
c)	Pozitivni ali negativni denarni izid pri financiranju (a+b)	5.962.580	-616.620
<b>Č.</b>	<b>KONČNO STANJE DENARNIH SREDSTEV (x+y)</b>	<b>850.043</b>	<b>1.728.613</b>
x)	Denarni izid v obdobju (Ac+Bc+Cc)	-878.570	812.996
y)	Začetno stanje denarnih sredstev	1.728.613	915.618

## 3.6 Izkaz gibanja kapitala

Za poročevalsko obdobje 2017	Vpoklicani kapital		Rezerve iz dobička	
	Osnovni kapital	Kapitalske rezerve	Zakonske rezerve	Rezerve za lastne delnice in lastne poslovne deleže
<b>A.1. Stanje 31.12. prejšnjega poročevalskega obdobja</b>	<b>3.990.202</b>	<b>977.349</b>	<b>1.629.484</b>	<b>71.477</b>
a) Preračuni za nazaj (popravek napak)	0	0	0	0
b) Prilagoditve za nazaj (spremembe računovodskih usmeritev)	0	0	0	0
<b>A.2. Stanje 1.1. poročevalskega obdobja</b>	<b>3.990.202</b>	<b>977.349</b>	<b>1.629.484</b>	<b>71.477</b>
<b>B.1. Spremembe lastniškega kapitala-transakcije z lastniki</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
d) Nakup lastnih delnic in lastnih poslovnih deležev	0	0	0	0
g) Izplačilo dobička	0	0	0	0
<b>B.2. Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
a) Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja	0	0	0	0
d) Druge sestavine vseobsegajočega donosa poročevalskega obdobja	0	0	0	0
<b>B.3. Spremembe v kapitalu</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
a) Razporeditev preostalega dela čistega dobička primerjalnega poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala	0	0	0	0
<b>C. Končno stanje poročevalskega obdobja - 31.12.</b>	<b>3.990.202</b>	<b>977.349</b>	<b>1.629.484</b>	<b>71.477</b>
<b>BILANČNI DOBIČEK / IZGUBA</b>				

Za poročevalsko obdobje 2016	Vpoklicani kapital		Rezerve iz dobička	
	Osnovni kapital	Kapitalske rezerve	Zakonske rezerve	Rezerve za lastne delnice in lastne poslovne deleže
<b>A.1. Stanje 31.12. prejšnjega poročevalskega obdobja</b>	<b>3.990.202</b>	<b>977.349</b>	<b>1.629.484</b>	<b>72.158</b>
a) Preračuni za nazaj (popravek napak)	0	0	0	0
b) Prilagoditve za nazaj (spremembe računovodskih usmeritev)	0	0	0	0
<b>A.2. Stanje 1.1. poročevalskega obdobja</b>	<b>3.990.202</b>	<b>977.349</b>	<b>1.629.484</b>	<b>72.158</b>
<b>B.1. Spremembe lastniškega kapitala-transakcije z lastniki</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>-681</b>
d) Nakup lastnih delnic in lastnih poslovnih deležev	0	0	0	-681
g) Izplačilo dobička	0	0	0	0
<b>B.2. Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
a) Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja	0	0	0	0
d) Druge sestavine vseobsegajočega donosa poročevalskega obdobja	0	0	0	0
<b>B.3. Spremembe v kapitalu</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
a) Razporeditev preostalega dela čistega dobička primerjalnega poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala	0	0	0	0
<b>C. Končno stanje poročevalskega obdobja - 31.12.</b>	<b>3.990.202</b>	<b>977.349</b>	<b>1.629.484</b>	<b>71.477</b>
<b>BILANČNI DOBIČEK / IZGUBA</b>				

Lastne delnice in lastni poslovni deleži	Druge rezerve iz dobička	Presežek iz prevrednotenja	Preneseni čisti poslovni izid		Čisti poslovni izid poslovnega leta		Skupaj v €
			Preneseni čisti dobiček	Prenesena čista izguba	Čisti dobiček poslovnega leta		
<b>-71.477</b>	<b>575.246</b>	<b>-44.430</b>	<b>438.673</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>7.566.524</b>	
0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	
<b>-71.477</b>	<b>575.246</b>	<b>-44.430</b>	<b>438.673</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>7.566.524</b>	
<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	
0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	0	
<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1.943</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>10.999</b>	<b>12.942</b>	
0	0	3.675	0	0	10.999	14.674	
0	0	-1.732	0	0	0	-1.732	
<b>0</b>	<b>438.673</b>	<b>0</b>	<b>-438.673</b>	<b>-3.675</b>	<b>0</b>	<b>-3.675</b>	
0	438.673	0	-438.673	-3.675		-3.675	
<b>-71.477</b>	<b>1.013.919</b>	<b>-42.487</b>	<b>0</b>	<b>-3.675</b>	<b>10.999</b>	<b>7.575.791</b>	
			<b>0</b>	<b>-3.675</b>	<b>10.999</b>	<b>7.325</b>	

Lastne delnice in lastni poslovni deleži	Druge rezerve iz dobička	Presežek iz prevrednotenja	Preneseni čisti poslovni izid		Čisti poslovni izid poslovnega leta		Skupaj v €
			Preneseni čisti dobiček	Prenesena čista izguba	Čisti dobiček poslovnega leta		
<b>-71.477</b>	<b>575.246</b>	<b>-16.177</b>	<b>-453</b>	<b>0</b>	<b>203.271</b>	<b>7.359.602</b>	
0	0	0	-151.793	0	300.517	148.725	
0	0	0	0	0	0	0	
<b>-71.477</b>	<b>575.246</b>	<b>-16.177</b>	<b>-152.246</b>	<b>0</b>	<b>503.788</b>	<b>7.508.327</b>	
<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>-199.392</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>-200.073</b>	
0	0	0	681	0	0	0	
0	0	0	-200.073	0	0	-200.073	
<b>0</b>	<b>0</b>	<b>-28.253</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>286.524</b>	<b>258.271</b>	
0	0	0	0	0	286.524	286.524	
0	0	-28.253	0	0	0	-28.253	
<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>503.788</b>	<b>0</b>	<b>-503.788</b>	<b>0</b>	
0	0	0	503.788	0	-503.788	0	
<b>-71.477</b>	<b>575.246</b>	<b>-44.430</b>	<b>152.150</b>	<b>0</b>	<b>286.524</b>	<b>7.566.524</b>	
			<b>152.150</b>	<b>0</b>	<b>286.524</b>	<b>438.673</b>	

### 3.7 Izkaz drugega vseobsegajočega donosa

V €

		01.01. do 31.12. 2017	01.01. do 31.12. 2016
19	Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	10.999	286.524
20	Spremembe presežka iz prevrednotenja neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev	0	0
21	Spremembe presežka iz prevrednotenja finančnih sredstev, razpoložljivih za prodajo	0	0
22	Dobički in izgube, ki izhajajo iz pretvorbe računovodskih izkazov družb v tujini (vplivi spremembe deviznih tečajev)	0	0
23	Druge sestavine vseobsegajočega donosa	1.943	-28.253
<b>24</b>	<b>Celotni vseobsegajoči donos obračunskega obdobja</b>	<b>12.942</b>	<b>258.271</b>

### 3.8 Izkaz bilančnega dobička/izgube

V €

		2017	2016
A.1.	Čisti dobiček poslovnega leta	10.999	286.524
A.2.	Čista izguba poslovnega leta (zmanj.za pokritje čiste zgube iz kapitalskih rezerv)		0
B.1.	Preneseni čisti dobiček	438.673	152.149
B.2.	Prenesena čista izguba	3.675	0
C.1.	Zmanjšanje kapitalskih rezerv	0	0
C.2.	Zmanjšanje rezerv dobička	0	0
1	Zmanjšanje zakonskih rezerv	0	0
2	Zmanjšanje rezerv za lastne delnice in lastne poslovne deleže	0	0
3	Zmanjšanje statutarnih rezerv	0	0
4	Zmanjšanje drugih rezerv iz dobička	0	0
D.1.	Povečanje rezerv iz dobička	438.673	0
1	Povečanje zakonskih rezerv	0	0
2	Povečanje rezerv za lastne delnice in lastne poslovne deleže	0	0
3	Povečanje statutarnih rezerv	0	0
4	Povečanje drugih rezerv iz dobička	438.673	0
D.2.	Zmanjšanje za znesek dolgoročno odloženih stroškov razvijanja na bilančni presečni dan	0	0
<b>E.1.</b>	<b>Bilančni dobiček (A+B+C-D)</b>	<b>7.325</b>	<b>438.673</b>

Uprava je del dobička v znesku 3.675 € v skladu s 64. členom ZGD-1 namenila za pokrivanje aktuarske izgube.

Skupščina družbe Snaga d. o. o., je na svoji 12. redni seji, dne 11.7.2018, sprejela naslednji sklep: Bilančni dobiček leta 2017 v skupni vrednosti 7.324,50 € se razporedi na druge rezerve iz dobička.

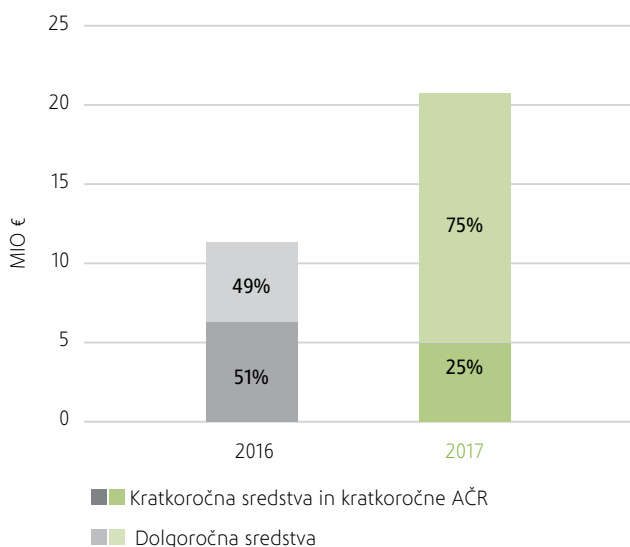
## 4 Razkritja, pojasnila in podatki k izkazom po srs

V nadaljevanju podajamo dodatna pojasnila k računovodskim izkazom na podlagi določil 69. člena Zakona o gospodarskih družbah.

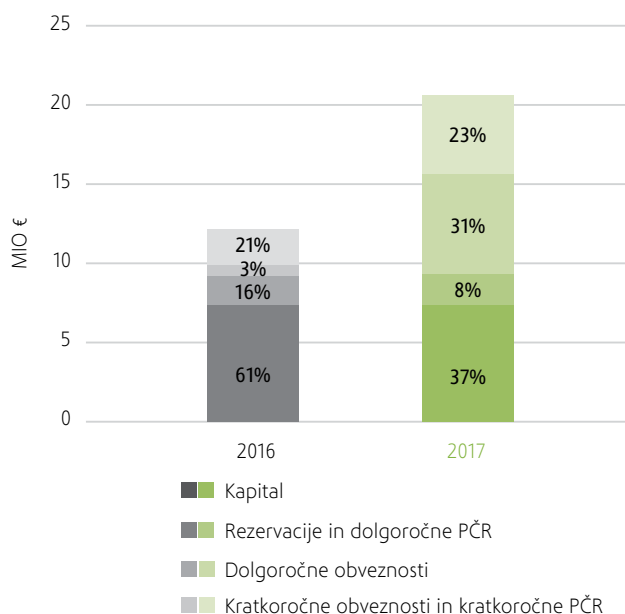
### 4.1 Bilanca stanja

Bilanca stanja kot temeljni računovodski izkaz, ki prikazuje stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev, v osnovi kategorije razčlenjuje glede na njihovo ročnost. Primerjava sredstev z obveznostmi do virov sredstev glede na njihovo ročnost podaja osnovno predstavo o finančnem položaju družbe in ustreznosti financiranja sredstev. Struktura bilance stanja se je v letu 2017 v primerjavi z letom 2016 spremenila. Struktura sredstev ter struktura obveznosti do virov sredstev sta podani v spodnjih preglednicah.

#### Struktura sredstev



#### Struktura obveznosti do virov sredstev



Kratkoročna sredstva so nižja predvsem iz razloga zmanjšanja terjatev do kupcev ter nižjega stanja denarnih sredstev. Kratkoročne obveznosti so višje iz razloga večjih obveznosti do dobaviteljev zaradi novih investiranja.

Povečale so se dolgoročne obveznosti iz razloga nove investicije ter najema posojila za objekt za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov. Delež kapitala v bilanci stanja se je znižal, zaradi povečanja deleža dolgoročnih obveznosti.

## 4.1.1 Sredstva

Skupna višina sredstev na presečni dan bilance znaša 20.287.451 €. Vrednost aktive se je v primerjavi z minulim letom zvišala za 7.873.805 €. Glavni vpliv na zvišanje sredstev ima investicija v objekt za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov.

### Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve: 25.463 €

V podjetju med dolgoročnimi premoženjskimi pravicami izkazujemo vrednost računalniške programske opreme in licenc. Družba je vse nabave neopredmetenih sredstev v letu 2017 financirala iz lastnih finančnih sredstev. Strošek obračuna amortizacije neopredmetenih osnovnih sredstev v letu 2017 je 11.861 €.

### Stanje in gibanje neopredmetenih sredstev in dolgoročnih AČR

Za obdobje 2017		Dolgoročne premoženjske pravice	Druga neopredmetena dolgoročna sredstva	Dolgoročne aktivne časovne razmejitve	Skupaj
Nabavna vrednost	Stanje 01.01. poročevalskega obdobja	245.143	0	0	245.143
	Pridobitve	464	0	0	464
	Odtujitve	0	0	0	0
	Prevrednotovanje/popravki/odprave	0	0	0	0
	<b>Stanje 31.12. poročevalskega obdobja</b>	<b>245.607</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>245.607</b>
Popravek vrednosti	Stanje 01.01. poročevalskega obdobja	208.283	0	0	208.283
	Pridobitve	0	0	0	0
	Odtujitve	0	0	0	0
	Amortizacija	11.861	0	0	11.861
	Prevrednotovanje/popravki/odprave	0	0	0	0
<b>Stanje 31.12. poročevalskega obdobja</b>	<b>220.144</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>220.144</b>	
<b>Knjigovodska vrednost 01.01. poročevalskega obdobja</b>		<b>36.860</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>36.860</b>
<b>Neodpisana vrednost 31.12. poročevalskega obdobja</b>		<b>25.463</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>25.463</b>

V €



## Opredmetena osnovna sredstva (v lasti družbe): 14.789.381 €

Družba ima v lasti nepremičnine in opremo, s katerimi opravlja svoje javne in tržne gospodarske dejavnosti.

Podatki o vrednostnem stanju in gibanju opredmetenih osnovnih sredstev so podani v spodnji preglednici.

v €

Za obdobje 2017		Zemljišča	Zgradbe	Oprema in nadomestni deli	Drobni inventar in vlaganja v tuja OS	Sredstva v pridobivanju in predujmi	Skupaj
Nabavna vrednost	Stanje 01.01. obdobja	1.365.698	3.211.642	7.105.182	2.427.586	70.224	14.180.332
	Povečanje	0	7.232	1.118.107	100.426	8.916.294	10.142.058
	Zmanjšanje	0	73.666	216.323	0		289.989
	<b>Stanje 31.12. obdobja</b>	<b>1.365.698</b>	<b>3.145.208</b>	<b>8.006.965</b>	<b>2.528.012</b>	<b>8.986.518</b>	<b>24.032.401</b>
Popravek vrednosti	Stanje 01.01. obdobja	0	1.785.126	4.723.956	2.094.479	0	8.603.562
	Povečanje	0	0	0	0	0	0
	Amortizacija	0	117.748	648.582	89.794	0	856.123
	Zmanjšanje	0	1.311	215.354	0	0	216.665
	<b>Stanje 31.12. obdobja</b>	<b>0</b>	<b>1.901.563</b>	<b>5.157.185</b>	<b>2.184.273</b>	<b>0</b>	<b>9.243.021</b>
<b>Neodpisana vrednost 01.01. obdobja</b>		<b>1.365.698</b>	<b>1.426.516</b>	<b>2.381.225</b>	<b>333.106</b>	<b>70.224</b>	<b>5.576.770</b>
<b>Neodpisana vrednost 31.12. obdobja</b>		<b>1.365.698</b>	<b>1.243.645</b>	<b>2.849.781</b>	<b>343.739</b>	<b>8.986.518</b>	<b>14.789.381</b>

Največji vpliv na povečanje opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2017 imajo sredstva v pridobivanju zaradi gradnje objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov. Vrednost investicije je predvidena v višini 12.493.891 €. Na dan 31.12.2017 je višina obveznosti 8.802.669 € (izvedena dela), razlika do celega zneska investicije bo v letu 2018, ko naj bi bila zaključena vsa dela.

Nepremičnine družbe, in sicer parcelne št. 3126/12, 3126/11,

3126/3, 3126/7, 3126/8, 3131/5, 3131/6, 3156/7, 3156/8, 3156/3, vse k.o. Pobrežje, so dane v zastavo za zavarovanje obveznosti iz dolgoročnega posojila. Stanje vrednosti posojila na dan 31.12.2017 znaša 6.355.913 €.

Za dobavo petih delovnih vozil so bili sklenjeni finančni najemi, med katerimi trije zapadajo v letu 2018, dva pa v letu 2019. V letu 2017 ni sklenjenih novih finančnih najemov. Na dan 31.12.2017 znaša obveznost 220.357 €.

## Naložbene nepremičnine: 44.073 €

Med naložbenimi nepremičninami izkazujemo nepremičnine v lasti družbe, ki jih posedujemo z namenom njihovega oddajanja v najem (dvosobno stanovanje in počitniški apartma).

v €

Naložbene nepremičnine	2017	2016	Indeks 17/16
Naložbene nepremičnine, vrednotene po modelu nabavne vrednosti	64.295	78.025	82
Popravek vrednosti naložbenih nepremičnin zaradi amortiziranja	-20.222	-21.185	95
<b>Skupaj:</b>	<b>44.073</b>	<b>56.840</b>	<b>78</b>

Eno od stanovanj (lokacija Kamniška ulica) je bilo v letu 2017 dano v prodajo zaradi neprimernosti za oddajo, saj bi bil zaradi daljše odsotnosti najemnika potreben prevelik vložek v obnovo. Stanovanje na lokaciji Košaški dol se oddaja v najem, prihodki od najemnine znašajo 1.895 €, amortizacijska stopnja je 1,3 %. Počitniški apartma v Moravcih pa za svoj oddih koristijo zaposleni podjetja, amortizacijska stopnja je 1,8 %, prihodki od najemnin so v letu 2017 znašali 7.354 €.

Družba ne ugotavlja poštenih vrednosti naložbenih nepremičnin, saj jih ne potrebuje za opravljanje svoje dejavnosti, daje jih v najem z namenom pokrivanja stroškov, ki jih ima podjetje s temi nepremičninami. Za stanovanje na lokaciji Kamniška je bila opravljena cenitev stanovanja, na podlagi katere je bilo stanovanje dano v prodajo, saj bi bili stroški prenove, v kolikor bi želeli nadaljevati najem, previsoki.

## Dolgoročne finančne naložbe: 19.787 €

Dolgoročne finančne naložbe so sredstva, ki jih ima družba z namenom dolgoročnega doseganja finančnih prihodkov. Dolgoročne finančne naložbe v deleže odvisnih družb merimo po nabavni vrednosti.

	v €		
Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	2017	2016	Indeks 17/16
Dolgoročne finančne naložbe v delnice in deleže družb v skupini, razporejene in izmerjene po nabavni vrednosti	34.500	17.000	203
Oslabitev vrednosti dolgoročnih finančnih naložb	-14.713	-14.713	100
<b>Skupaj:</b>	<b>19.787</b>	<b>2.287</b>	<b>865</b>

Družba med dolgoročnimi finančnimi naložbami izkazuje naložbo v lastniški delež podjetja Nipa d. o. o. V skladu s SRS 3 je naložba razvrščena v skupino za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev, podjetje ne kotira na borzi. V letu 2015 je bila opravljena oslabitev naložbe, dodatne slabitve v letu 2017 niso bile potrebne.

V letu 2017 je družba ustanovila hčerinsko podjetje OPTcycle, ki je v njeni 100 % lasti. Poslovni izid leta je bil -31.367 €, glavne aktivnosti izvajanja in razvoja raziskovalnih nalog podjetja, zaradi katerih je bilo ustanovljeno, se bodo pričele v letu 2018.

Naziv	OPT cycle d.o.o.	Wcycle Maribor (zavod)
Sedež	Nasipna ul. 64, Maribor	Jadranska c. 28, Maribor
Delež udeležbe	100%	20%
Lastni kapital	100%	100%
Poslovni izid v letu 2017	-31.367 €	

V letu 2017 je družba, skupaj z ostalimi udeleženci, vložila ustanovitveni kapital v ustanovitev Zavoda inštitut Wcycle Maribor. Poslovni izid je bil -14.959 €, ustanovljen pa je za izvajanje projektov krožnega gospodarstva v Mariboru. Pozitivni učinki bi se naj poznali v letu 2018.

## Odložene terjatve za davek: 411.520 €

Odloženi davki - 2017		Neizkoriščene olajšave za investiranje	Jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi	Preverednotenje terjatev
Stanje 01.01. 2017	401.743	0	59.648	342.095
V breme (dobro) izkaza poslovnega izida	9.776	135.760	952	-126.935
pripoznanе terjatve za odloženi davek	136.712	135.760	952	0
odpravljene terjatve za odloženi davek	-126.935	0	0	-126.935
V breme (dobro) kapitala	0	0	0	0
pripoznanе terjatve za odloženi davek	0	0	0	0
odpravljene terjatve za odloženi davek	0	0	0	0
<b>Stanje 31.12. 2017</b>	<b>411.520</b>	<b>135.760</b>	<b>60.600</b>	<b>215.160</b>

V letu 2017 so se odložene terjatve za davek znižale zaradi poplačila starih zapadlih terjatev, družba je dodatno oblikovala odložene terjatve za davek iz naslova neizkoriščenih olajšav za investiranje.

V letu 2017 smo na novo oblikovali odloženi davek za neizkoriščene investicijske olajšave v višini 135.760 €, zmanjšali odložene terjatve za davek v višini 126.935 € in povečali odložene terjatve za davek za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi v višini 952 €.

## Nekratkoročna sredstva za prodajo: 11.602 €

V letu 2017 smo aktivno pristopili k prodaji stanovanja na Kamniški 31, ki je bilo prepoznano kot poslovno nepotrebna nepremičnina. Narejen je bil prenos iz naložbenih nepremičnin na kratkoročna sredstva v skupino za odtujitev.

## Zaloge: 101.376 €

Zaloge surovin in materiala v skladišču predstavljajo zaloge nadomestnih delov in pomožnega materiala za vzdrževanje voznega parka, potrebnega za nemoteno opravljanje dejavnosti družbe.

Zaloge drobnega inventarja predstavljajo pretežno zaščitna sredstva.

PVC vrečke v okviru zalog blaga so namenjene za ločeno zbiranje odpadkov.

Zaloge	2017	2016	Indeks 17/16
Zaloge surovin in materiala	68.216	51.052	134
Zaloge drobnega inventarja	28.865	32.792	88
Zaloge blaga	4.295	12.501	34
<b>Skupaj:</b>	<b>101.376</b>	<b>96.344</b>	<b>105</b>

v €

Družba enkrat letno opravi popis zalog. Zastavljenih zalog družba nima, enkrat letno pa preveri stanje nekurantnih zalog.

Knjigovodska vrednost zalog na 31.12.2017 ne presega njene iztržljive vrednosti.

## Kratkoročne finančne naložbe: 1.425.047 €

Kratkoročne finančne naložbe so naložbe, ki jih ima podjetje v posesti za obdobje, krajše od leta dni. Med temi naložbami izkazuje družba depozite pri bankah z vezavo nad 90 dni. Tveganja v povezavi z danimi depoziti pri bankah so minimalna. Donosi, ki izvirajo iz tega naslova, povečujejo finančne prihodke. V letu 2017 je družba odobrila kratkoročno posojilo hčerinski družbi OPTcycle po obrestni meri 0,5 %, obresti zapadejo ob zapadlosti v maju 2018.

Kratkoročne finančne naložbe	2017	2016	Indeks 17/16
Kratkoročni depoziti v bankah	1.400.000	1.400.007	100
Kratkoročna posojila družbam v skupini	25.047	0	-
<b>Skupaj:</b>	<b>1.425.047</b>	<b>1.400.007</b>	<b>102</b>

v €

**Kratkoročne poslovne terjatve: 2.463.959 €**

v €

Kratkoročne poslovne terjatve (skupaj)	2017	2016	Indeks 17/16
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	2.097.571	2.846.857	74
Kratkoročne terjatve do kupcev v državi	3.229.991	4.646.581	70
Kratkoročne terjatve do kupcev v tujini	0	777	-
Oslabitev vrednosti kratkoročnih terjatev do kupcev	-1.132.420	-1.800.501	63
Dani kratkoročni predujmi in varščine	4.250	11.973	35
Kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun	60.009	29.461	204
Druge kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun	77.471	48.266	161
Oslabitev vrednosti kratkoročnih terjatev iz poslovanja za tuj račun	-17.462	-18.805	93
Kratkoročne terjatve, povezane s finančnimi prihodki	90.122	95.219	95
Kratkoročne terjatve za obresti	150.850	171.344	88
Oslabitev vrednosti kratkoročnih terjatev, povezanih s finančnimi prihodki	-60.729	-76.125	80
Druge kratkoročne terjatve	212.007	108.123	196
Kratkoročne terjatve za vstopni DDV	203.687	91.338	223
Druge kratkoročne terjatve do državnih in drugih institucij	0	353	-
Ostale kratkoročne terjatve	8.320	16.432	51
Kratkoročna posojila, dana drugim	0	1.742	-
<b>Skupaj:</b>	<b>2.463.959</b>	<b>3.093.375</b>	<b>80</b>

Med kratkoročnimi poslovnimi terjatvami do kupcev izkazujemo celotne terjatve do kupcev, tako zapadle kot nezapadle. Podjetje nima zastavljenih terjatev.

STANJE POPRAVKA VREDNOSTI TERJATEV 31.12.2016:	1.800.501
oblikovanje v 2017	52.312
odpis terjatev	-11.526
poplačila	-516.083
odprava popravka	-192.783
<b>STANJE POPRAVKA VREDNOSTI TERJATEV 31.12.2017:</b>	<b>1.132.420</b>

V poročevalskem letu so popravki vrednosti terjatev oblikovani za neplačane terjatve do tistih dolžnikov, nad katerimi je začet insolventni postopek, sproti za celotni znesek. Do dolžnikov, zoper katere so se do konca leta 2017 začeli postopki sodne izterjave, v celoti za vse terjatve, ne glede na čas njihovega nastanka.

Družba terjatev nima posebej zavarovanih. V letu 2017 se je stanje znižalo za 26 %, predvsem iz razloga poplačil starih zapadlih terjatev.

Med kratkoročnimi terjatvami iz poslovanja za tuj račun v letu 2017 izkazujemo, poleg terjatev iz naslova upravljanja Avtobusne postaje, še upravljanje Poslovnega kompleksa Pobrežje.

Na postavki kratkoročne terjatve za obresti so zajete obračunane obresti, ki so se zaračunale kupcem zaradi prepozno plačanih terjatev, med prihodke prenašamo samo plačane obresti. Ostale obresti izkazujemo med odloženimi prihodki.

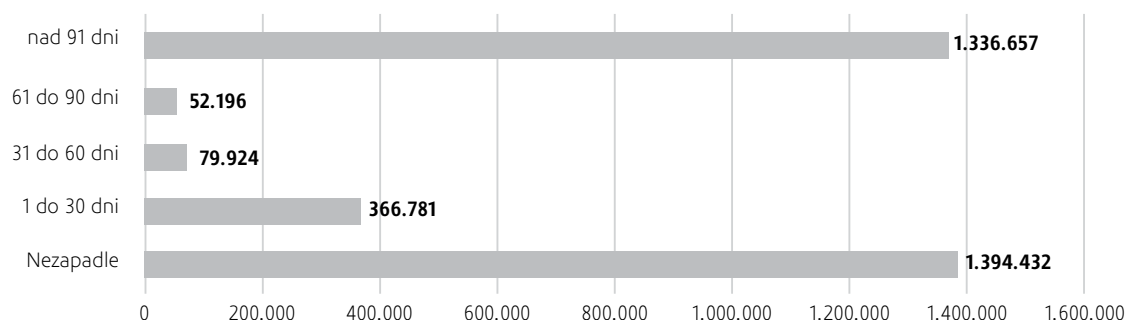
v €

Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	31.12.2017	31.12.2016	Indeks 17/16	Delež 2017	Delež 2016
Bruto višina terjatev	3.229.991	4.647.358	70	100%	100%
Popravek vrednosti terjatev	-1.132.420	-1.800.501	63	35%	39%
Neto = Bilančna vrednost terjatev	2.097.570	2.846.857	74	65%	61%
Tožene terjatve, stečajni, prisilne poravnave, osebni stečajni	943.386	1.169.245	81	-30%	-23%

Z aktivno izterjavo v letu 2017 smo uspeli znižati stanje zapadlih terjatev za 30 %. Glavnina poplačil je bila s strani upravnikov,

hrkati pa smo tudi skrajšali rok poplačil terjatev s strani dolžnikov.

## Terjatve do kupcev po zapadlosti 2017



## Odpрте terjatve do lastnikov

Odpрте terjatve do lastnikov	31/12/2017	31/12/2016
Občina Lovrenc na Pohorju	4.529	3.832
Občina Pesnica	3.876	6.109
Občina Kungota	20.436	31.811
Občina Maribor	357.527	224.823
Občina Hoče - Slivnica	1.137	767
Občina Miklavž	10.849	10.942
Občina Rače-Fram	1.601	2.774
Občina Starše	11.418	3.367
Občina Duplek	1.297	470
Občina Ruše	3.335	1.929
Občina Selnica ob Dravi	3.165	3.212
<b>Skupaj odpрте terjatve</b>	<b>419.170</b>	<b>290.035</b>

Občine poravnajo svoje obveznosti v dogovorjenih rokih.

## Denarna sredstva: 850.043 €

Denarna sredstva	2017	2016	Indeks 17/16
Denarna sredstva v blagajni in takoj udenarljivi vrednostni papirji	663	718	92
Denarna sredstva v blagajni, razen deviznih sredstev	663	718	92
Dobroimetje pri bankah in drugih finančnih institucijah	849.380	1.727.895	49
Denarna sredstva na računih, razen deviznih	15.597	15.536	100
Kratkoročni depoziti oziroma depoziti na odpoklic, razen deviznih	833.784	1.712.359	49
<b>Skupaj:</b>	<b>850.043</b>	<b>1.728.613</b>	<b>49</b>

Stanje denarnih sredstev se je v letu 2017 prepolovilo, saj smo del osnovnih sredstev financirali iz lastnih virov.

Obrestna mera dobroimetja pri bankah in depozitih je od 0,001 % do 0,02 %.

Za zagotovitev tekoče plačilne sposobnosti ima družba sicer sklenjene depozite na odpoklic pri bankah v višini 833.784 € ter denarna sredstva na TRR pri bankah in v blagajni.

## Kratkoročne aktivne časovne razmejitve: 145.202 €

Med kratkoročnimi aktivnimi časovnimi razmejitvami izkazujemo kratkoročno odložene stroške in kratkoročno nezaračunane prihodke, za katere so stroški že nastali.

Kratkoročno odloženi stroški se nanašajo na leto 2018, in sicer za zavarovalne premije v višini 35.131 €, stroški položnic, najemnin oglasnih površin PVC vrečk in drugega.

Kratkoročno nezaračunani prihodki v višini 80.379 € se nanašajo na povračila sredstev iz naslova projekta KOC (povračila stroškov izobraževanj).

## 4.1.2 Obveznosti do virov sredstev

### Kapital: 7.575.791 €

Kapital	2017	2016	Indeks 17/16
<b>Vpoklicani kapital</b>	<b>3.990.202</b>	<b>3.990.202</b>	<b>100</b>
Osnovni kapital	3.990.202	3.990.202	100
<b>Kapitalske rezerve</b>	<b>977.349</b>	<b>977.349</b>	<b>100</b>
<b>Rezerve iz dobička</b>	<b>2.643.402</b>	<b>2.204.729</b>	<b>100</b>
Zakonske rezerve	1.629.484	1.629.484	100
Rezerve za lastne poslovne deleže	71.477	71.477	100
Pridobljeni lastni poslovni deleži (odbitna postavka)	-71.477	-71.477	100
Druge rezerve iz dobička	1.013.919	575.246	176
Rezerve nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti	-42.487	-44.430	96
Preneseni čisti dobiček/izguba iz prejšnjih let	-3.675	152.150	-2
Čisti dobiček poslovnega leta	10.999	286.524	4
<b>Skupaj:</b>	<b>7.575.791</b>	<b>7.566.524</b>	<b>100</b>

Spremembe v letu 2017:

- Na podlagi sklepa skupščine je družba za 438.673 € povečala druge rezerve iz dobička.
- Zaradi aktuarskih izgub so se zmanjšale rezerve zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti v višini 1.943 €. Črpanje sorazmernega dela aktuarske izgube iz naslova odpravnin za upokojitve v letu 2017, v višini 3.675 €, se odpravi preko prenesenega poslovnega izida.
- Čisti dobiček obračunskega obdobja znaša 10.999 €.

Kapitalske rezerve izhajajo iz leta 2005 in so posledica revalorizacije osnovnega kapitala v obdobju 1993-2001. Znesek kapitalskih rezerv se od takrat ni spreminjal.

## Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve: 1.669.237 €

Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve	2017	POVEČANJE	ZMANJŠANJE	2016	Indeks 17/16
Rezervacije iz naslova zaprtih odlagalšč	1.031.343	0	258.594	1.289.937	80
Rezervacije za pokojnine, jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi	637.894	70.274	60.257	627.877	102
Druge rezervacije iz naslova dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov	0	0	11.705	11.705	-
Rezervacije iz naslova potencialnih tožb	0	0	37.392	37.392	-
<b>Skupaj:</b>	<b>1.669.237</b>	<b>70.274</b>	<b>367.949</b>	<b>1.966.912</b>	<b>85</b>

Rezervacije iz naslova zaprtih odlagališč so se zmanjšale za del stroškov, ki so nastali na posameznih odlagališčih v letu 2017, in sicer Dogoše 102.355 €, Pobrežje 71.590 € in Metava 84.650 €.

Rezervacije za odpravnine ob upokojitvi so se zmanjšale za izplačila odpravnin in povečale na podlagi aktuarskega izračuna. Aktuarski izračun je opravljen na dan 31.12.2017.

Znesek rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine je izračunal pooblaščen aktuar, ki je pri izračunu upošteval naslednje predpostavke:

- verjetnosti smrtnosti;
- verjetnosti invalidnosti;
- upokojevanje v skladu z modelom na osnovi Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju;
- fluktuacija kadrov;
- diskontna stopnja 1,31 %;

- rast plač v Republiki Sloveniji 2,0 %;
- rast plač v podjetju 2,0 %;
- prispevna stopnja delodajalca 16,1 %;
- rast zneskov iz Uredbe 0,5 %.

Če bi se diskontna obrestna mera znižala za 0,25 %, bi se rezervacije za pokojnine povečale za 11.919 €, rezervacije za jubilejne nagrade pa za 3.871 €. V primeru povečanja diskontne obrestne mere za 0,25 % bi se rezervacije za odpravnine zmanjšale za 11.414 €, rezervacije za jubilejne nagrade pa za 3.737 €.

Če bi se prihodnja rast plač povečala za 0,5 % letno, bi se rezervacije za odpravnine povečale za 23.938 €, rezervacije za jubilejne nagrade pa za 7.737 €. V primeru zmanjšanja prihodnje rasti plač za 0,5 % bi se rezervacije za odpravnine zmanjšale za 22.188 €, rezervacije za jubilejne pa za 7.287 €.

## Dolgoročne finančne obveznosti: 6.389.014 €

V letu 2017 družba med dolgoročnimi finančnimi obveznostmi izkazuje tudi obveznosti za dolgoročno posojilo, najeto pri bankah za izgradnjo novega objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov, in sicer po obrestni meri 6-mesečni Euribor +1,4 %.

Pričetek koriščenja posojila je bil v mesecu novembru 2017, končno koriščenje posojila pa bo v letu 2018, ko bodo zaključena investicijska dela. Posojilo bo odplačano v desetih letih po zadnjem koriščenju.

Odplačevanje glavnice posojila se začne eno leto po zadnjem koriščenju, za zavarovanje je družba zastavila nepremičnine.

Znesek obveznosti, zavarovanih s stvarnim jamstvom, na zadnji dan poročevalskega obdobja je 10 mio €. Gre za obveznosti iz

dolgoročnega posojila, ki so zavarovane z zastavno pravico na nepremičninah družbe.

Posojilo Eko sklada v višini 114.180 € je družba v letu 2017 predčasno odplačala.

Med dolgoročnimi obveznostmi, ki jih ima družba, so še obveznosti iz naslova finančnega najema - leasinga pri bankah. Ti zapadejo po treh pogodbah, in sicer en decembra 2018, dva pa v maju 2019. Novih pogodb za finančni najem za nabavo sredstev pa v letu 2017 ni bilo sklenjenih.

Družba vse svoje zapadle obveznosti poravnava redno.

	v €		
Dolgoročne finančne obveznosti	2017	2016	Indeks 17/16
Dolgoročna posojila, dobljena pri bankah v državi	6.355.913	114.180	5.567
Dolgoročni dolgovi iz finančnega najema	33.101	220.395	15
<b>Skupaj:</b>	<b>6.389.014</b>	<b>334.575</b>	<b>1.910</b>

**Kratkoročne finančne obveznosti: 187.256 €**

Na kratkoročnih finančnih obveznostih izkazujemo del obveznosti prenešenih iz dolgoročnih finančnih obveznostih, ki zapadejo v plačilo v roku enega leta od bilančnega dne.

	v €		
Kratkoročne finančne obveznosti	2017	2016	Indeks 17/16
Kratkoročne obveznosti iz finančnega najema	187.256	181.537	103
Kratkoročna posojila, dobljena pri bankah v državi	0	91.344	-
Druge kratkoročne finančne obveznosti	0	297	-
<b>Skupaj:</b>	<b>187.256</b>	<b>273.178</b>	<b>69</b>

**Kratkoročne poslovne obveznosti: 4.282.999 €**

Med kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev so vštete obveznosti do dobaviteljev za osnovna sredstva, material in storitve. Vse obveznosti so poravnane v valutnih rokih, najdaljši valutni rok je 90 dni.

Višje obveznosti do dobaviteljev v letu 2017 predstavljajo obveznosti iz naslova investicije v teku – objekt za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov.

	v €		
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	2017	2016	Indeks 17/16
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	3.146.586	1.215.011	259
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v državi	3.146.541	1.210.095	260
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v tujini	44	4.916	1
Prejeti kratkoročni predujmi in varščine	14.754	12.269	120
Prejeti kratkoročni predujmi	3.413	4.462	76
Prejete kratkoročne varščine	11.341	7.807	145
<b>Skupaj:</b>	<b>3.161.340</b>	<b>1.227.280</b>	<b>258</b>

Prejete kratkoročne varščine so plačila pogodbenih najemnikov na tržnicah.

Družba nima neporavnanih zapadlih obveznosti. Višina obveznosti do dobaviteljev za osnovna sredstva na dan 31.12.2017 je 1.714.224 €.



## Druge kratkoročne poslovne obveznosti: 1.121.658 €

v €

Druge kratkoročne poslovne obveznosti	2017	2016	Indeks 17/16
<b>Kratkoročne obveznosti do zaposlenecv</b>	<b>554.331</b>	<b>557.340</b>	<b>99</b>
Kratkoročne obveznosti za neizkoriščen dopust in neizplačane nadure	173.797	166.936	104
Kratkoročne obveznosti za čiste plače in nadomestila plač	198.843	211.318	94
Kratkoročne obveznosti za prispevke za socialno varnost po vrstah prispevkov	66.979	67.053	100
Kratkoročne obveznosti za davke iz kosmatih plač in nadomestil plač	30.726	26.967	114
Kratkoročne obveznosti za druge prejemke iz delovnega razmerja	35.054	35.764	98
Kratkoročne obveznosti za davek iz drugih prejemkov	126	0	-
Obveznosti za prispevke izplačevalca	48.805	49.303	99
<b>Druge kratkoročne obveznosti</b>	<b>509.462</b>	<b>150</b>	<b>339.641</b>
Ostale kratkoročne poslovne obveznosti	502.221	150	334.814
Kratkoročne obveznosti za obresti	7.241	0	-
<b>Kratkoročne obveznosti iz poslovanja za tuj račun</b>	<b>41.900</b>	<b>5.327</b>	<b>787</b>
Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja za tuj račun	41.900	5.327	787
<b>Obveznosti do državnih in drugih institucij</b>	<b>15.965</b>	<b>165.073</b>	<b>10</b>
Obveznosti za obračunani DDV	16.107	165.055	10
Obveznosti za davčni odtegljaj	-142	18	-
<b>Skupaj:</b>	<b>1.121.658</b>	<b>727.890</b>	<b>154</b>

Druge kratkoročne poslovne obveznosti po stanju na dan 31.12.2017 v višini 554.331 € so obveznosti do zaposlenih za plače ter za prispevke iz in na plače iz naslova obračunanih in še neizplačanih plač za mesec december 2017. V ta znesek je vključen tudi vračunan strošek neizkoriščenih dopustov in obveznosti iz delovnih ur za leto 2017 v višini 173.797 €.

Med ostalimi kratkoročnimi obveznostmi izkazujemo del zadržanih sredstev iz naslova investicije, v skladu s pogodbo z izvajalcem. Rok plačila teh obveznosti je ob zaključku izvedbe del.

## Kratkoročne pasivne časovne razmejitve: 183.154 €

Med pasivnimi časovnimi razmejitvami izkazujemo vnaprej vračunane stroške iz naslova najema zaščitnih sredstev, služnostne pravice, najemnin, stroške revizijskih storitev, dodatnega pokojninskega zavarovanja, bančnih storitev ter odložene prihodke za obračunane zamudne obresti.

v €

Kratkoročne pasivne časovne razmejitve	2017	POVEČANJE	ZMANJŠANJE	2016	Indeks 17/16
Vnaprej vračunani stroški in odhodki	61.947	256.909	386.330	191.368	32
Kratkoročno odloženi prihodki	120.117	40.560	45.210	124.767	96
DDV od danih predujmov	1.090	0	63	1.153	95
<b>Skupaj:</b>	<b>183.154</b>	<b>297.469</b>	<b>431.603</b>	<b>317.288</b>	<b>58</b>

**Zunajbilančna evidenca: 20.624.843 €**

v €

Zunajbilančna evidenca	31/12/2017	31/12/2016	Indeks 17/16
Hipotekarne vknjižbe	10.000.000	205.524	4.866
Infrastruktura MOM	9.675.048	9.872.216	98
Infrastruktura ZMO	942.906	989.220	95
Odpрте terjatve do kupcev - rezervni sklad	5.802	7.087	82
Ostalo (preknjižbe, odprave,...)	1.088	98.370	1
<b>Skupaj</b>	<b>20.624.843</b>	<b>11.172.418</b>	<b>-</b>

Podjetje vodi v zunajbilančni evidenci:

- dana jamstva za plačilo svojih, prevzetih ali tujih obveznosti, če gre za odstopе stvarnih pravic za zavarovanje plačila obveznosti,
- denarna sredstva in terjatve, ki niso last družbe, so pa v njeni posesti po pooblastilu (rezervni sklad objektov v upravljanju in terjatve iz tega naslova),
- osnovna sredstva v lasti občin, ki jih družba uporablja za opravljanje dejavnosti javnih gospodarskih služb.

**Dana jamstva**

Na zadnji dan poročevalskega obdobja je stanje izdanih jamstev za zavarovanje plačila posojila 10 mio €.

**Osnovna sredstva v lasti občin**

Do 31.12.2009 se je infrastruktura, s katero je podjetje izvajalo javne gospodarske službe, vodila v bilančnih evidencah podjetja pod kategorijo »sredstva v upravljanju«. Od 1.1.2010 ta sredstva vodimo zunajbilančno.

Sredstva vodimo ločeno po občinah, ki so njihovi lastniki. Velika večina sredstev za izvajanje javnih gospodarskih služb je v lasti Mestne občine Maribor, medtem ko imajo zunaj mestne občine praviloma v lasti le zbirne centre.

V nadaljevanju so podane preglednice stanja in gibanja osnovnih sredstev, in sicer posebej za Mestno občino Maribor (po vrsti osnovnih sredstev in po funkcionalnih področjih) in posebej za zunaj mestne občine.

**Stanje in gibanje opredmetenih osnovnih sredstev – MOM**

v €

Za obdobje 2017 - MO Maribor		Zemljišča	Zgradbe	Oprema in nadomestni deli	Drobni inventar	Sredstva v pridobivanju in predujmi	Skupaj
Nabavna vrednost	Stanje 01.01. obdobja	1.125.240	10.178.754	919.560	22.725	3.226.346	15.472.625
	Pridobitve	0	1.435.547	33.505	0	0	1.469.052
	Odpis	0	0	-29.227	-1.794	0	-31.021
	<b>Stanje 31.12. obdobja</b>	<b>1.125.240</b>	<b>11.614.301</b>	<b>923.838</b>	<b>20.931</b>	<b>3.226.346</b>	<b>16.910.656</b>
Popravek vrednosti	Stanje 01.01. poročevalskega obdobja	0	6.280.868	746.018	9.376	0	7.036.262
	Amortizacija	0	205.066	21.848	3.454	0	230.368
	Odpis	0	0	-29.227	-1.794	0	-31.021
	<b>Stanje 31.12. poročevalskega obdobja</b>	<b>0</b>	<b>6.485.934</b>	<b>738.639</b>	<b>11.036</b>	<b>0</b>	<b>7.235.609</b>
<b>Knjigovodska vrednost 01.01. obdobja</b>		<b>1.125.240</b>	<b>3.897.886</b>	<b>173.542</b>	<b>13.349</b>	<b>3.226.346</b>	<b>8.436.363</b>
<b>Neodpisana vrednost 31.12. obdobja</b>		<b>1.125.240</b>	<b>5.128.367</b>	<b>185.199</b>	<b>9.895</b>	<b>3.226.346</b>	<b>9.675.047</b>

**Stanje in gibanje opredmetenih osnovnih sredstev – ZUNAJ MESTNE OBČINE – Zbirni centri in oprema**

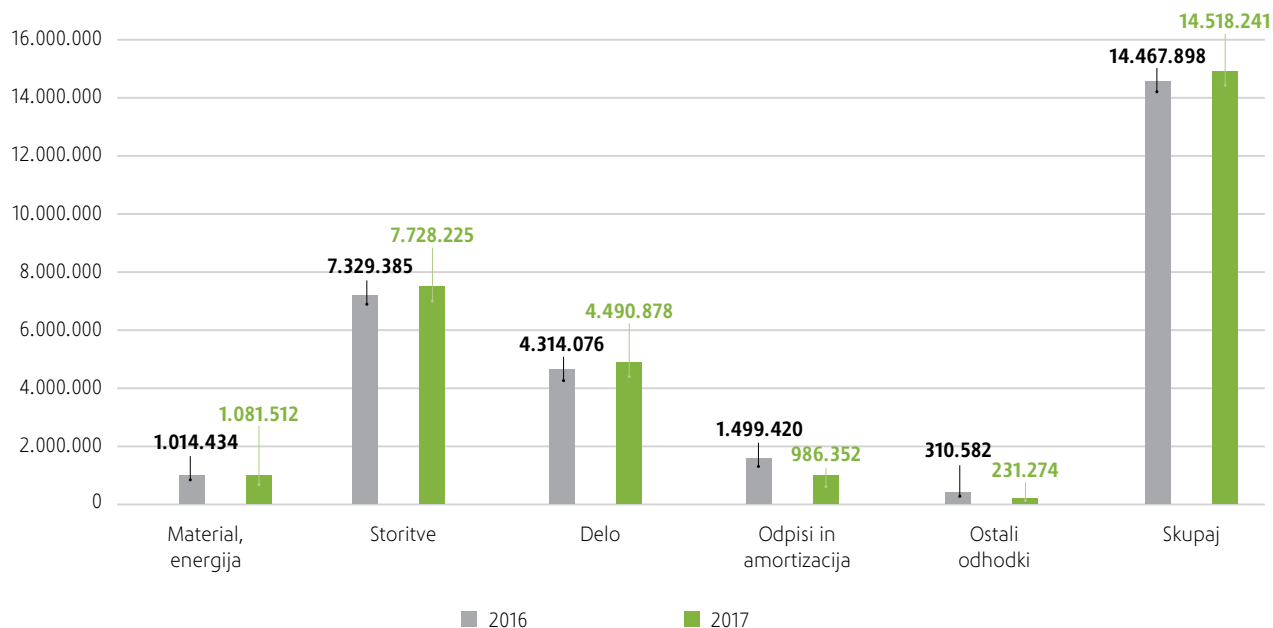
v €

Za obdobje 2017 - Zunaj mestne občine		ZC RUŠE -SELNICA LASTNIK 38,5 % DELAEŽA	ZC RUŠE -RUŠE LASTNIK 61,5 % DELAEŽA	ZC KUNGOTA	ZC LOVRENC	ZC STARŠE	ZC MIKLAVŽ IN OPREMA	ZC PESNICA	SKUPAJ
Nabavna vrednost	Stanje 01.01. obdobja	89.580	143.095	119.359	122.572	300.050	323.227	298.611	1.396.494
	Pridobitve	0	0	0	0	0	0	0	0
	Odtujitve	0	0	0	0	0	0	0	0
	Prevrednotovanje/ popravki/odprave	0	0	0	0	0	0	0	0
	<b>Stanje 31.12. obdobja</b>	<b>89.580</b>	<b>143.095</b>	<b>119.359</b>	<b>122.572</b>	<b>300.050</b>	<b>323.227</b>	<b>298.611</b>	<b>1.396.494</b>
Popravek vrednosti	Stanje 01.01. poročevalskega obdobja	36.159	57.760	52.695	52.079	101.597	92.784	14.198	407.273
	Pridobitve	0	0	0	0	0	0	0	0
	Odtujitve	0	0	0	0	0	0	0	0
	Amortizacija	2.239	3.577	2.984	3.064	7.323	8.196	18.931	46.315
	Prevrednotovanje/ popravki/odprave	0	0	0	0	0	0	0	0
	<b>Stanje 31.12. poročevalskega obdobja</b>	<b>38.398</b>	<b>61.337</b>	<b>55.679</b>	<b>55.144</b>	<b>108.920</b>	<b>100.981</b>	<b>33.130</b>	<b>453.588</b>
<b>Knjigovodska vrednost 01.01. obdobja</b>		<b>53.421</b>	<b>85.335</b>	<b>66.664</b>	<b>70.492</b>	<b>198.453</b>	<b>230.442</b>	<b>284.413</b>	<b>989.221</b>
<b>Neodpisana vrednost 31.12. obdobja</b>		<b>51.182</b>	<b>81.758</b>	<b>63.680</b>	<b>67.428</b>	<b>191.131</b>	<b>222.246</b>	<b>265.482</b>	<b>942.906</b>

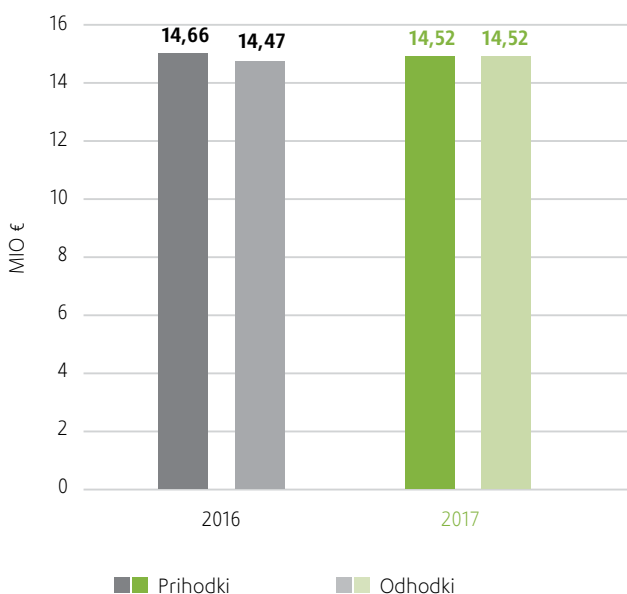
## 4.2 Izkaz poslovnega izida

Izkaz poslovnega izida je eden temeljnih računovodskih izkazov, ki skozi ugotovitev prihodkov in odhodkov podaja resnično in pošteno ugotovljeni poslovni izid. Višina prihodkov, odhodkov, struktura odhodkov (pred obdavčitvijo) in primerjava s preteklim letom je podana v preglednicah.

### Odhodki - struktura in velikost



### Prihodki in odhodki



V primerjavi s preteklim letom so skupni doseženi prihodki nižji za 1 %, za prav toliko so višji skupni odhodki. Podjetje je v letu 2017 doseglo dobiček pred obdavčenjem v višini 1.223 €. Čisti dobiček obračunskega obdobja z odloženimi davki pa je 10.999 €.

## 4.2.1 Prihodki

### Čisti prihodki od prodaje: 13.615.996 €

Čisti prihodki od prodaje so prihodki od prodaje storitev, prodaje blaga in materiala ter od najemnin. Natančnejša razčlenitev prihodkov glede na javni značaj dejavnosti je podana v poglavju » Dodatna razkritja na podlagi zahtev SRS 32«.

Čisti prihodki od prodaje	2017	2016	Indeks 17/16
Prihodki od prodaje storitev	12.620.847	12.793.514	99
Prihodki od prodaje blaga in materiala	713.933	636.655	112
Prihodki od najemnin	281.215	295.179	95
<b>Skupaj :</b>	<b>13.615.996</b>	<b>13.725.348</b>	<b>96</b>

v €

Prihodke od prodaje storitev dosegamo z našo osnovno dejavnostjo ravnanja z odpadki, vzdrževanjem javnih površin in s tržnimi storitvami. Prihodki od prodaje blaga in materiala so prihodki, doseženi predvsem s prodajo ločeno zbranih frakcij odpadkov (papir, kovine, itd.). Prihodki od najemnin so pretežno prihodki iz oddajanja lokacij pri opravljanju javne službe tržnic.

### Drugi prihodki, ki so povezani s poslovnimi učinki: 166.058 €

Drugi prihodki, ki so povezani s poslovnimi učinki, zajemajo predvsem prihodke iz naslova subvencij, povračila stroškov KOC predstavljajo del stroškov, ki jih dobimo povrnjene iz naslova projekta usposabljanja kadrov.

Drugi prihodki, ki so povezani s poslovnimi učinki	2017	2016	Indeks 17/16
Subvencije občin za najem infrastrukture	60.486	14.824	408
Povračilo stroškov KOC	47.827	0	-
Vračilo trošarin za gorivo	37.996	37.485	101
Prenos Kamniška na sredstva za prodajo	13.811	206	-
Sofinanciranje praktičnega usposabljanja	5.938	0	-
Sponzorska pogodba - reklama	0	6.000	-
Subvencija za pokrivanje cene	0	5.255	-
Vračilo kvote za invalide	0	633	-
<b>Skupaj :</b>	<b>166.058</b>	<b>64.403</b>	<b>96</b>

v €

### Drugi poslovni prihodki: 536.957 €

V letu 2017 smo iz naslova poplačil starih terjatev dosegli 527.609 € prihodkov ter 9.348 € iz odprave rezervacije za kočljive pogodbe (uspešno zaključena mediacija).

## 4.2.2 Odhodki

**Poslovni odhodki: 14.415.575 €**

**Stroški blaga, materiala in storitev: 8.809.738 €**

	v €		
Stroški blaga, materiala in storitev	2017	2016	Indeks 17/16
Stroški storitev	7.728.225	7.329.385	105
Stroški materiala	1.059.815	995.312	106
Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala	21.698	19.122	113
<b>Skupaj :</b>	<b>8.809.738</b>	<b>8.343.820</b>	<b>106</b>

**Stroški storitev: 7.728.225 €**

Stroški storitev so pomembna postavka med odhodki, saj predstavljajo 53 % vseh odhodkov.

	v €		
Stroški storitev	2017	2016	Indeks 17/16
Stroški prevzema odpadkov	4.362.877	3.953.452	110
Stroški najema delovne sile	1.321.017	1.290.996	102
Prevozne in druge storitve	381.488	360.341	106
Storitve upravljalcev stanovanjskih stavb - inkaso	261.622	212.948	123
Odvetniki, revizorji, sejnine, pogodbe o delu ipd.	232.273	198.265	117
Druge neproizvodne storitve	195.172	151.785	129
Stroški vzdrževanja	168.472	141.031	119
Najemnine za zaščitna sredstva, licence, tržnica	162.783	167.333	97
Sejmi, reklama in reprezentanca	149.714	131.214	114
Poštna in telekomunikacijske storitve	147.053	159.621	92
Zavarovalne premije	138.100	107.028	129
Najemnina za infrastrukturo MOM in ZMO	89.640	76.821	117
Stroški dodatnega zdrav.zavarovanja	53.374	55.928	95
Bančne storitve in plačilni promet	43.378	32.089	135
Povračila stroškov zaposlenim	20.015	26.199	76
Monitoringi in analize okolja	725	9.003	8
Odvoz blata iz CČN Maribor	522	255.333	0
<b>Skupaj :</b>	<b>7.728.225</b>	<b>7.329.385</b>	<b>105</b>

Največji delež med stroški storitev predstavljajo stroški prevzema (oz. predaje) odpadkov, ki jih podjetje zbere. Gre za predajo vseh vrst odpadkov (komunalnih, nekomunalnih, bioloških, nevarnih, gradbenih ...) različnim pooblaščenim družbam. V drugi polovici februarja 2017 se je dvignila cena prevzema tone mešanih komunalnih odpadkov iz 114 € na 124 €.

Čeprav so stroški najema delavcev višji, je število najetih zaposlenih nižje. Višji stroški so zaradi izplačila odpravnin ob predčasni upokojitvah in odpravninah ob prenehanju zaposlitve za določen čas. Višji stroški so nastali pri zaposlitvi v zavetišču (veterinar in pomočnik veterinarja). Povprečno število delavcev, zaposlenih na podlagi pogodb o posredovanju delovne sile, iz delovnih ur za leto 2017 je bilo 69,24.

Med druge neproizvodne storitve so všteti razni stroški, kot so: vzdrževanje programske opreme, tiskarske storitve (položnice), stroški varovanja premoženja, stroški posredovanja pri upravljanju zbirnih centrov, storitve kontrole tahografov, stroški deratizacije in dezinfekcije in stroški povezani s počitniško dejavnostjo.

V letu 2017 so se povečale cene plinskega olja, kar je dodatno povečalo stroške prevoznih storitev.

Strošek provizije upravnikom se je zaradi poplačil starih zapadlih terjatev v letu 2017 nekoliko povečal.

Višji stroški vzdrževanj voznega parka, ki so bili potrebni v letu 2017, so dodaten pokazatelj, da je nabava novih vozil nujna. Kar nekaj vozil je bilo potrebnih popravil.

Stroški zavarovanja so se v letu 2017 povečali. Razlog je v dvigu cen ponudnika, ki se je prijavil na javni razpis in s katerim smo sklenili novo pogodbo.

Stroške najemnin predstavljajo najemnine za infrastrukturo občin, najemnino prostorov Zavetišča za živali, mlečno-mesnega paviljona na tržnici, najemnine zaščitnih oblačil, najem tržničnega prostora in drugo.

V letu 2017 so bili višji tudi stroški odvetniških, pravnih, intelektualnih in ostalih storitev (svetovanja odvetnikov, ocene nepremičnin, zemljišč), kar je deloma povezano tudi z investicijo v objekt za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov ter poplačili starih zapadlih terjatev.

## Stroški porabljenega materiala in energije: 1.059.815 €

V primerjavi z letom 2016 je zaradi višjih cen večji strošek predvsem pogonskega goriva in električne energije. Nekoliko večja je poraba nadomestnih delov zaradi okvar na vozilih.

Stroški porabljenega materiala in energije	2017	2016	Indeks 17/16
Pogonska goriva	512.995	451.949	114
Nadomestni deli	220.102	219.139	100
Potrošni - pomožni material	102.586	104.042	99
Električna energija	62.044	56.131	111
Drugi stroški materiala	46.519	34.271	136
Porabljen plin	34.505	35.562	97
Zaščitna sredstva in drobn inventar	31.726	38.074	83
Maziva	27.275	32.955	83
Pisarniški material, strokovna literatura	22.062	23.189	95
<b>Skupaj :</b>	<b>1.059.815</b>	<b>995.312</b>	<b>106</b>

v €

## Nabavna vrednost prodanega materiala in blaga: 21.698 €

Nabavna vrednost prodanega materiala in blaga je nabavni znesek prodanih količin enot, ki jih vodimo preko zalog materiala in zalog blaga. Ti stroški skoraj v celoti predstavljajo nabavne vrednosti PVC vrečk za ločeno zbiranje odpadkov, ki so tudi predmet prodaje našim strankam.

## Stroški dela: 4.490.878 €

Okviri za obračunavanje plač in drugih osebnih prejemkov v podjetju so določeni v Kolektivni pogodbi komunalnih dejavnosti in Podjetniški kolektivni pogodbi družbe Snaga. Pri obračunavanju osebnih prejemkov upoštevamo tudi Uredbo o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja in druge predpise, ki urejajo obdavčitev osebnih prejemkov. Pri obračunu prejemkov poslovodne osebe smo zavezani še določilom Zakona o prejemkih poslovodnih

oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti in Uredbi o določitvi najvišjih razmerij za osnovna plačila ter višine spremenljivih prejemkov direktorjev.

V letu 2017 imamo povprečno enako število zaposlenih kot preteklo leto, letos je strošek višji predvsem zaradi odpravnin ob upokojitvi (predčasne upokojitve).

v €

Stroški dela	2017	2016	Indeks 17/16
Bruto (I) plača	2.542.683	2.489.666	102
Bruto (I) nadomestila plač	547.698	526.423	104
Skupaj bruto plače	3.090.381	3.016.089	102
Stroški pokojninskih zavarovanj	374.695	364.866	103
Stroški ostalih socialnih zavarovanj	251.196	226.749	111
Drugi stroški dela	713.500	643.087	111
Stroški dodatno oblikovanih rezervacij - odpravnine, jubilejne nagrade	61.106	63.285	97
<b>Skupaj stroški dela :</b>	<b>4.490.878</b>	<b>4.250.791</b>	<b>106</b>

Povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur za leto 2017 je 178, kar je v primerjavi z letom 2016 za 1 % več. Povprečna bruto plača za leto 2017 je znašala 1.469 € bruto. Nekoliko višja je tudi povprečna neto plača, ki znaša 978 €. Stroški individualnih pogodb so v letu 2017 znašali 74.379 €.

Jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi so obračunane v skladu s Podjetniško kolektivno pogodbo.

Vsem zaposlenim je v letu 2017 bil obračunan regres.

### Odpisi vrednosti: 986.352 €

v €

Odpisi vrednosti	2017	2016	Indeks 17/16
Amortizacija	848.198	899.339	94
Prevredn. posl.odhodki pri neopred.in opredm.osnovnih sredstvih	72.124	2.668	2703
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	66.029	597.413	11
<b>Skupaj odpisi vrednosti:</b>	<b>986.352</b>	<b>1.499.420</b>	<b>373</b>

Glavnino zneska predstavlja slabitev vrednosti objekta male plinske elektrarne Dogoše v višini 71.124 €, ostalo so odpisi opredmetenih osnovnih sredstev zaradi uničenja oz. dotrajanosti sredstev. Ocenjujemo, da so izkazane vrednosti ostalih sredstev najmanj na ravni nadomestljive vrednosti, zato slabitve niso potrebne.

Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih: 66.029 €

Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih so posledica oblikovanih popravkov poslovnih terjatev do kupcev in z njimi povezanih terjatev za obresti.

### Amortizacija: 848.198 €

v €

Obračunana amortizacija	2017	2016	Indeks 17/16
Oprema in nadomestni deli	632.426	699.679	90
Zgradbe	114.570	114.532	100
Drobni inventar	88.177	75.170	117
Računalniški programi	11.861	8.672	137
Naložbene nepremičnine	1.165	1.285	91
<b>Skupaj</b>	<b>848.198</b>	<b>899.339</b>	<b>94</b>

### Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in osnovnih sredstvih: 72.124 €

Glavnino zneska predstavlja slabitev vrednosti objekta male plinske elektrarne Dogoše v višini 71.124 €, ostalo so odpisi opredmetenih osnovnih sredstev zaradi uničenja oz.

dotrajanosti sredstev. Ocenjujemo, da so izkazane vrednosti ostalih sredstev najmanj na ravni nadomestljive vrednosti, zato slabitve niso potrebne.



## Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih: 66.029 €

Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih so posledica oblikovanih popravkov poslovnih terjatev do kupcev in z njimi povezanih terjatev za obresti.

## Drugi poslovni odhodki: 128.607 €

V letu 2017 smo del aktivnosti v zvezi s sodno izterjavo predali zunanjemu izvajalcu, zato so določeni stroški nižji.

v €			
Drugi poslovni odhodki	2017	2016	Indeks 17/16
Stroški rubeža	42.568	54.441	78
Nagrade dijakom in študentom na delovni praksi	41.971	55.977	75
Komunalna taksa za oglaševanje	18.432	19.755	93
Prispevki, članarine, koncesije	13.599	13.884	98
Sodni stroški, takse	7.481	23.765	31
Nadomestilo za stavbno zemljišče	4.557	9.620	47
<b>Skupaj drugi poslovni odhodki</b>	<b>128.607</b>	<b>177.442</b>	<b>72</b>

## Finančni prihodki: 55.746 €

Finančni prihodki so prihodki od obresti za prepozno plačane račune, glavnina prihodkov je iz naslova poplačil s strani upravnikov.

v €			
Finančni prihodki	2017	2016	Indeks 17/16
Prihodki od obresti za prepozno plačane račune	31.005	9.405	330
Prihodki od obresti za neplačane račune	12.584	0	-
Prihodki od obresti tožb	10.962	11.565	95
Prihodki od obresti bank	1.148	3.538	32
Prihodki od obresti od danih posojil	47	2.924	0
<b>Skupaj finančni prihodki</b>	<b>55.746</b>	<b>27.432</b>	<b>203</b>

## Finančni odhodki: 32.096 €

Finančni odhodki so odhodki iz finančnih in poslovnih obveznosti, in sicer obresti od finančnih najemov ter obresti preračuna odpravnin in jubilejnih nagrad.

V letu 2017 beležimo nižje odhodke napram preteklemu letu, predvsem zaradi odplačanega posojila Eko skladu. Smo pa pričeli konec leta že odplačevati obresti na podlagi novega posojila za investicijo objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov, v skupnem znesku 13.177 €.

**Drugi prihodki: 144.707 €**

v €

Drugi prihodki	2017	2016	Indeks 17/16
Subvencije, dotacije in podobni prihodki, ki niso povezani s poslovnimi učinki	64.732	74.318	87
Plačani rubeži strank	29.697	34.223	87
Sodne takse	16.503	21.135	78
Drugi izredni prihodki	10.557	0	-
Manipulativni stroški in prejeti popusti	7.975	18.959	42
<b>Drugi finančni prihodki in ostali prihodki</b>	<b>79.976</b>	<b>26.479</b>	<b>302</b>
Prejete odškodnine	35.790	13.832	259
Prihodki od donacij za prostoživeče živali in živali v zavetišču	29.113	9.554	305
Ostali prihodki	15.073	3.092	487
<b>Skupaj drugi prihodki</b>	<b>144.707</b>	<b>100.796</b>	<b>144</b>

Med drugimi in ostalimi prihodki so izkazani prihodki iz naslova zastaranih obveznosti, izterjanih odpisanih terjatev, povrnjenih plačanih taks ipd.

**Drugi odhodki: 70.570 €**

v €

Drugi odhodki	2017	2016	Indeks 17/16
Donacije	40.200	36.670	110
Denarne kazni in plačane odškodnine	28.635	10.182	281
Ostali odhodki, ki niso povezani s poslovnimi učinki	1.461	9.297	16
Negativne evrske izravnave	275	343	80
<b>Skupaj drugi odhodki</b>	<b>70.570</b>	<b>56.493</b>	<b>125</b>

Med drugimi odhodki izkazujemo tudi donacije. V letu 2017 smo namenili sredstva različnim društvom in javnim zavodom, ki so po veljavni zakonodaji ustanovljeni za opravljanje nepridobitnih dejavnosti in delujejo v javnem interesu. Višji je bil v letu 2017 strošek plačila kazni iz naslova izgradnje novih pisarn iz nekdanje jedilnice, ki ga je Državna revizijska komisija vodila proti nam (prejšnjemu vodstvu podjetja).

**Celotni dobiček pred davki: 1.223 €**

Poslovno leto smo zaključili s poslovnim izidom pred davki v višini 1.223 €. Družba v davčnem obračunu za leto 2017 ni izkazala davčne osnove, zato davek od dohodkov pravnih oseb ni bil obračunan.

**Odloženi davki: 9.776 €**

Odloženi davki so ugotovljeni v znesku – 9.776 €.

## Čisti dobiček obračunskega obdobja: 10.999 €

Čisti dobiček poslovnega leta 2017 skupaj z odloženimi davki znaša 7.325 €. Prenesena izguba iz naslova aktuarskega izračuna v višini 3.675 € se pokriva s čistim dobičkom.

## Prejemki v skladu z 69. členom ZGD-1

Članom nadzornega sveta so bile v poročevalskem letu obračunane in izplačane sejnine, skupni strošek v letu 2017 znaša 11.279 € bruto.

Prejemek predsednika znaša 2.256 €, namestnika predsednika 1.805 €, ostalih članov pa 7.219 €. Obračunani osebni prejemki poslovodni osebi, Cvetu Žaliku, ki delo opravlja na podlagi individualne pogodbe, so znašali 74.379 €.

Ime in Priimek	funkcija v NS	Strošek sejin
Matej Smrekar	predsednik	2.256
Mirko Šprinzer	namestnik predsednika	1.805
Srečko Vargazon	član	902
Zdravko Zorman	član	902
Olga Smiljan	član	1.805
Nataša Petek	član	1.805
Vilibald Šabeder	član	1.805
<b>Skupaj</b>		<b>11.279</b>

## Izplačila članom revizijske komisije

Ime in Priimek	funkcija v RK	Strošek sejin
Nataša Petek	predsednica	301
Mirko Šprinzer	član	241
Blanka Vezjak	član	722
<b>Skupaj</b>		<b>1.263</b>

## 4.3 Primerjava s planom

V letu 2017 so prihodki glede na planirane nižji za 1 %. Tudi v letu 2017 nam občine niso potrjevale z elaborati predlaganih novih cen. Tako je tudi poslovni izid pod načrtovanim. Nekoliko višja je amortizacija, saj nam je uspelo izpeljati nekaj nabavnih potrebnih smetarskih vozil.

V spodnji preglednici podajamo primerjavo doseženih prihodkov, odhodkov in poslovnega izida z načrtovanimi kategorijami, kot so bile predvidene s planom poslovanja.

Izvleček iz izkaza poslovnega izida PRIMERJAVA PL–N - DOSEŽENO 2017	Plan 2017	Doseženo 2017	indeks doseženo/plan	Delež v prihodkih
a	b	c	d=c/b	
Prihodki	14.530.000	14.519.464	99,93	100,00
Stroški blaga, materiala in storitev	8.638.600	8.809.738	101,98	60,68
Stroški dela	4.407.305	4.490.878	101,90	30,93
Amortizacija	962.000	848.198	88,17	5,84
Prevrednotovalni poslovni odhodki	100.000	138.154	138,15	0,95
Drugi poslovni odhodki	190.000	128.607	67,69	0,89
Finančni odhodki	25.550	32.096	125,62	0,22
Drugi odhodki	48.000	70.570	147,02	0,49
Odloženi davki	0	9.776	-	0,07
<b>Skupaj izid pred obdavčitvijo =</b>	<b>158.545</b>	<b>10.999</b>	<b>6,94</b>	<b>0,08</b>

## 4.4 Računovodski kazalniki

Računovodski kazalniki	Zneski		Kazalniki		Indeks 17/16	
	2017	2016	2017	2016		
<b>1. Kazalniki financiranja PSR 8.26. a.), c.)</b>						
Delež lastniškega financiranja =	kapital	= 7.575.791	7.566.524	0,37	0,61	61
	obveznosti do virov sredstev	= 20.287.451	12.413.646			
Delež dolgoročnega financiranja =	kapital + dolgoročni dolgovi+rez.+dolg. PČR	= 15.634.042	9.868.011	0,77	0,79	97
	obveznosti do virov sredstev	= 20.287.451	12.413.646			
<b>2. Kazalniki investiranja PSR 8.27. a.), č.)</b>						
Delež osnovnih sredstev v sredstvih =	osnovna sredstva	= 14.789.381	5.576.770	0,73	0,45	162
	sredstva	= 20.287.451	12.413.646			
Delež dolgoročnih sredstev v sredstvih =	dolgoročna sredstva (brez odl. terj.za davek)	= 14.878.703	5.672.757	0,73	0,46	160
	sredstva	= 20.287.451	12.413.646			
<b>3. Kazalniki vodoravne finančne sestave PSR 8.28. a.), d.), e.), f.)</b>						
Kapitalska pokritost osnov. sredstev =	kapital	= 7.575.791	7.566.524	0,51	1,36	38
	osnovna sredstva	= 14.789.381	5.576.770			
Hitri koeficient =	denarna sredstva	= 2.250.043	3.128.721	0,50	1,40	36
	kratkoročne obveznosti	= 4.470.255	2.228.348			
Pospešeni koeficient =	denarna sredstva + kratkoročne terjatve	= 4.714.002	6.222.096	1,05	2,79	38
	kratkoročne obveznosti	= 4.470.255	2.228.348			
Kratkoročni koeficient =	kratkoročna sredstva	= 4.852.027	6.318.441	1,09	2,84	38
	kratkoročne obveznosti	= 4.470.255	2.228.348			
<b>4. Kazalniki gospodarnosti PSR 8.30 a.), b.)</b>						
Gospodarnost poslovanja =	poslovni prihodki	= 14.319.011	14.528.432	0,99	1,01	98
	poslovni odhodki	= 14.415.575	14.372.150			
Celotna gospodarnost =	prihodki	= 14.519.464	14.656.661	1,00	1,01	99
	odhodki	= 14.518.241	14.467.898			
<b>4. Kazalniki donosnosti PSR 8.31 a.)</b>						
Čista donosnost kapitala =	čisti poslovni izid obračunskega obdobja	= 10.999	286.524	0,00	0,04	4
	povprečni kapital	= 7.571.159	7.537.426			

Delež lastniškega financiranja se je v letu 2017 znižal, kar je bilo glede na začetek večje investicije tudi pričakovati. Pregled kazalnikov sicer še vedno kaže stabilno poslovanje družbe, večjih likvidnostnih težav nimamo.

Pokritost dolgoročnih virov sredstev je ustrezna, gospodarnost poslovanja je na nivoju preteklih let.

## 4.5 Finančna tveganja

Tveganje neplačil s strani kupcev je med finančnimi tveganji zasedlo visok delež, saj izvajamo obvezne gospodarske javne službe, kar pomeni, da moramo tudi v primeru neplačil s strani naših strank, odpadke odvažati. Del rednih procesov upravljanja s terjatvami predstavlja aktivna izterjava.

Že v letu 2016 smo posebno pozornost namenili individualni obravnavi velikih dolžnikov, katerih delež je predstavljal glavnino odprtega salda terjatev. Aktivnosti smo peljali še v leto 2017, ko smo z večjimi dolžniki sklenili nove pogodbe o poplačilih oziroma pričeli s sodnimi postopki proti njim. Hkrati smo tudi preučili možnost vključitve zunanje izterjave in predali del terjatev v izterjavo zunanjemu izvajalcu.

Rok plačila naših kupcev se je v letu 2017 skrajšal (iz 76-dnevnega povprečnega časa vezave se je skrajšal na 70 dni).

### Likvidnostno tveganje

V povezavi s priskrbo in razpoložljivostjo finančnih virov izvajamo spremljanje in načrtovanje usklajenosti denarnih tokov. Tekoče kratkoročne obveznosti poravnavamo sproti iz lastnih denarnih sredstev, hkrati pa tudi redno odplačujemo in zmanjšujemo svoje obveznosti iz naslova posojila in finančnih najemov. V letu 2017 smo eno posojilo odplačali, hkrati pa pričeli s črpanjem novega posojila za investicijo.

Iz naslova denarnih tokov izkazujemo pozitivni denarni tok iz poslovanja.

Kazalniki likvidnosti kažejo poslabšanje v letu 2017, vendar je glede na fazo investiranja to razumljivo in je bilo tudi predvideno.

## 4.6 Tržna tveganja

Družba v letu 2017 ni najemala novih finančnih najemov, preostale najeme plačuje v rednih obrokih. Posojilo Eko sklada je bilo predčasno odplačano. Novo posojilo pri bankah iz naslova investicije v objekt za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov pa zapade v odplačevanje glavnice eno leto po zadnjem črpanju, obroke obresti plačuje podjetje redno.

Glede na trenutno stanje sama gibanja obrestnih mer na trgu

nimajo večjega vpliva na rezultat našega poslovanja. Na dan 31.12.2017 izkazujemo finančne obveznosti iz naslova najetega kredita ter finančnih najemov, kjer so obrestne mere vezane na EURIBOR (3-mesečni in 6-mesečni).

Samo gibanje teh tečajev v zadnjem letu (podobno kot v letu 2015 in 2016) ni bilo izpostavljeno večjemu nihanju. Trend gre navzdol in izkazuje celo negativno stanje obrestne mere.

## 4.7 Oblikovanje cen javnih služb s področja varstva okolja

V začetku leta 2013 je v veljavo stopila Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (v nadaljevanju Uredba MEDO - UL RS, št. 87/12 in 109/12), ki je po skoraj treh letih spet dovolila spremembo cen komunalnih storitev.

Z mesecem junijem 2015 smo v občinah, kjer izvajamo GJS, začeli uporabljati Uredbi prilagojen obračun storitev ravnanja z odpadki. Zaradi transparentnosti cene za končnega uporabnika smo za izračun cene vseh treh javnih služb s področja varstva okolja uporabljali skupni imenovalac, to je celotna zbrana količina odpadkov, saj lahko le v tem primeru cene, podane v €/kg, med seboj seštevamo. Uredba nadalje določa, da se te cene obračunajo uporabnikom glede na

velikost in pogostnost praznjenja posode za MKO oz. BIOO. V ta namen uporabimo t. i. sodilo, ki za vsako prej omenjeno javno službo predstavlja kvocient med količino odpadkov in obračunsko prostornino (seštevek zmnožkov velikosti vseh posod in pogostnosti odvoza). Takšno razmišljanje po opozorilu strokovnjakov s področja oblikovanja cen javnih služb ni bilo pravilno, zato smo v letu 2017 sprejeli Pravilnik oblikovanja elaborata in cen ravnanja s komunalnimi odpadki in začeli uporabljati modificiran model izračuna cene, ki za izračun cene posamezne javne službe upošteva količino odpadkov, ki se nanašajo na določeno javno službo (za zbiranje vse zbrane količine odpadkov, za obdelavo le tiste, ki so v to obdelavo prešli in za odstranjevanje le tiste količine, ki so bile odstranjene).

## 4.8 Specifična situacija podjetja

Glavna in osrednja dejavnost družbe Snaga d. o. o. je izvajanje obvezne GJS ravnanja s komunalnimi odpadki. Družba je postavljena med sistemom običajne gospodarske službe in sistemom političnih usmeritev vsakokrat vladajočih struktur, predvsem na lokalnih območjih.

Delovanje GJS natančneje kot sicer opredeljuje zakonodaja. Ključni poslovni element je oblikovanje cene, ki v primeru javne službe ni tržna, pač pa stroškovna kategorija, ki mora biti oblikovana skladno z Uredbo. Ker lokalne skupnosti ne razumejo svoje pomembne vloge, ki jo nalaga Uredba, tudi 5 let po uvedbi Uredbe ostajamo v največji občini, MOM, brez zakonsko skladne potrditve cen. S tem izkazujemo določeno pravno neskladnost, zaradi spreminjajočih stroškovnih razmerij na trgu pa v letih 2016 in 2017 tudi poslovno težavo.

V Sloveniji sicer že obstaja pravna praksa, ki izvajalcu javne službe omogoča tožbo koncedenta – občine, ki mu ne zagotavlja stroškovno krite cene. Zavedamo pa se, da takšna poslovna praksa predstavlja realno nevarnost negativnega vpliva lokalne politike na poslovanje podjetja.

Podjetje je gospodarska družba v 100 % lasti javnega kapitala (pomensko je Snaga javno podjetje brez tovrstnega formalnega statusa). Za celovito ureditev pravnega statusa manjka še podpis prenovljene družbene pogodbe ter pred tem še sprejem ustreznih odlokov v nekaterih občinah lastnicah podjetja, ki pa do tega trenutka še ni izvršen. Slednji je za družbo izrednega pomena, saj omogoča, da družbenice podjetju koncesijo za opravljanje javnih služb podelijo neposredno.

## 4.9 Potencialne obveznosti

Družba nima potencialnih obveznosti, ki bi ne bile ustrezno razkrite oziroma vključene v računovodske izkaze družbe za leto 2017.

## 4.10 Dogodki po datumu bilance stanja

Po datumu računovodskih izkazov ni bilo takšnih dogodkov, ki bi lahko vplivali na predstavljene računovodske izkaze družbe.

Z upravnikom Indoma d. o. o. je bila sklenjena nova pogodba.

## 4.11 Odnosi s povezanimi strankami

V nadaljevanju prikazujemo poslovne medsebojne odnose z lastniki kot povezanimi subjekti in druge povezane subjekte, ki predstavljajo podjetja v pretežni lasti MOM:

Med druge povezane subjekte sodi tudi družba Wcycle, pri kateri še ni prišlo do poslovnih dogodkov v letu 2017.

Naziv lastnikov	prihodki	stroški	terjatve	terjatve na dan 31.12.2017	obveznosti na dan 31.12.2017
		odhodki	promet K		
Mestna občina Maribor	1.381.863	109.192	1.446.667	357.527	21.377
Občina Ruše	19.986	3.577	21.017	3.335	364
Občina Hoče Slivnica	7.245	0	7.940	1.137	0
Občina Miklavž	53.819	8.196	60.648	10.849	833
Občina Rače-Fram	13.899	0	16.635	1.601	0
Občina Starše	71.729	7.323	70.586	11.418	4.973
Občina Duplek	3.363	0	2.879	1.297	0
Občina Selnica ob Dravi	18.441	2.239	20.418	3.165	228
Občina Lovrenc na Pohorju	17.027	3.228	17.890	4.529	327
Občina Pesnica	17.781	18.931	21.786	3.876	1.925
Občina Kungota	28.007	2.984	42.275	20.436	5.157
<b>Drugi povezani subjekti v pretežni lasti MOM</b>					
Mariborski Vodovod	5.774	20.383	7.682	645	1.469
Nigrad	125.128	45.597	133.545	208.442	16.395
Nipa	735	160.656	435	447	16.000
Marprom	57.950	6.320	54.226	22.836	63
<b>Drugi povezani subjekti</b>					
OPTcycle	2.181	16.893	0	293	393

## 5 Dodatna razkritja po SRS 32

SRS 32, ki ureja računovodsko spremljanje gospodarskih javnih služb, nalaga izvajalcem teh služb ločeno evidentiranje prihodkov, odhodkov, stroškov in poslovnega izida za posamezne gospodarske javne službe in ločeno za druge dejavnosti. K principom ločenega evidentiranja računovodskih kategorij zavezuje tudi Zakon o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (ZPFOLERD).

V nadaljevanju te točke podajamo najprej razkritja sodil za razporejanje prihodkov in odhodkov po posameznih dejavnostih in nato še razkritja prihodkov in odhodkov, ločeno za javne gospodarske službe in druge, tržne storitve, tudi po posameznih dejavnostih.

Podbilanc stanj sredstev in obveznosti do njihovih virov za javne in tržne dejavnosti posebej v tem razdelku ne podajamo, vrednost osnovnih sredstev gospodarske javne infrastrukture je prikazana v okviru zunajbilančne evidence, vrednost terjatev pa v okviru razkritij v poglavju terjatev.



## 5.1 Razkritja sodil

Na podlagi določb SRS 32 in sprejetega Pravilnika o sodilih za razporejanje prihodkov, odhodkov, sredstev in obveznosti do virov sredstev po posameznih dejavnostih uporabljamo za razporejanje prihodkov in odhodkov na dejavnosti, ki so gospodarske javne službe in tiste, ki to niso, sodila.

Kar zadeva uporabo sodil pri razporejanju prihodkov podjetja, se ta uporabljajo le izjemoma. Prihodke od prodaje izkazujemo po vrstah storitev, namenih in stroškovnih mestih tako, da so ti praktično neposredno pripisani posamični dejavnosti. V primerih, ko prihodkov morebiti ni moč neposredno pripisati določeni dejavnosti (drugi poslovni ali finančni prihodki), se za njihovo razporeditev oz. razdelitev uporabljajo ista, vendar smiselno izbrana sodila, kot jih uporabljamo za razvrščanje odhodkov po dejavnostih.

Odhodki se ob njihovem pripoznanju razvrstijo :

- na neposredna stroškovna mesta, ki so v neposredni povezavi s stroškovnim nosilcem oz. posamezno »proizvodno-storitveno dejavnostjo« ali
- na posredna stroškovna mesta, ki imajo splošni značaj režije. Sem sodijo poleg tipične režije (uprava, prodaja, nabava) tudi stroškovna mesta tehničnega servisa (vzdrževanje).

Pri razvrščanju stroškov na neposredna stroškovna mesta velja, da so neposredno razporejeni tudi tisti neposredni stroški, ki niso stroški režije in so med več neposrednih stroškovnih mest razporejeni z uporabo sodila porabljenega časa ali količin zbranih odpadkov.

Za posredna stroškovna mesta ne štejejo pomožna stroškovna mesta, ki so oblikovana le z namenom zbiranja stroškov za njihovo razporejanje na posamična neposredna stroškovna mesta ob obračunu po sodilu porabljenega časa (skupna stroškovna mesta delavci, vozniki, vozila).

Sodila, ki jih uporabljamo pri razvrščanju odhodkov iz posrednih (in pomožnih) stroškovnih mest na posamezno dejavnost oz. storitev, so:

### Sodilo 1. - Porabljen čas

Sodilo temelji na podatkih, pridobljenih iz delovnih nalogov o porabljenem času:

- komunalnih delavcev in voznikov (delovne ure) in
- vozil (strojne ure).

Sodilo se uporablja predvsem za dejavnosti zbiranja komunalnih odpadkov, urejanje javnih površin in pri razporejanju vseh tistih odhodkov, ki so po svoji naravi odvisni od porabljenega časa ali pa za njihovo delitev ni primernejšega sodila.

### Sodilo 2. – Količina zbranih odpadkov

Sodilo temelji na podatkih, pridobljenih iz lastnih evidenc o količinah prevzetih odpadkov. Sodilo se uporablja za razporejanje stroškov, povezanih z odstranjevanjem odpadkov in drugih stroškov, ki so posredno ali neposredno odvisni od količin zbranih odpadkov. Sodilo zbranih odpadkov se po potrebi in glede na naravo stroškov ugotavlja tudi po posameznih frakcijah odpadkov.

### Sodilo 3. – Opravljene ure vzdrževanja v tehničnem servisu

Sodilo temelji na podatkih, pridobljenih iz delovnih nalogov tehničnega servisa. Na podlagi tega sodila se neposrednim stroškovnim mestom pripiše del stroškov tehničnega servisa v odvisnosti od časa, porabljenega za določeno dejavnost oz. stroškovno mesto.

### Sodilo 4. – Število dokumentov in proizvodjalni stroški

Sodilo »število dokumentov« temelji na podatkih o številu prejetih in izdanih računov ter številu izdajnic po posameznih področjih. Pri razporejanju stroškov režije na področje gospodarske javne službe in na področje ostalih tržnih storitev, se pri razporejanju stroškov režije v delu, ki se nanaša na upravo in prodajo, za sodilo uporabi število prejetih in izdanih računov, v delu, ki se nanaša na nabavo, pa število izdajnic. Za nadaljnjo razporeditev stroškov režije po posameznih dejavnostih v okviru tržnih storitev in gospodarskih javnih služb, se prav tako uporablja sodilo števila dokumentov; pri storitvi GJS -e ravnanja s komunalnimi odpadki se v nadaljevanju stroški režije po občinah določijo v deležu višine proizvodnih stroškov.

## 5.2 Izkazi poslovnega izida po dejavnostih

V skladu z določili SRS 32 podajamo v naslednjih točkah Izkaze poslovnih izidov ločeno za dejavnosti gospodarske javne službe (GJS) in ločeno za druge tržne dejavnosti oz. storitve. Izkaze podajamo po sledečih skupinah storitev oz. dejavnosti :

Gospodarske javne službe (GJS);

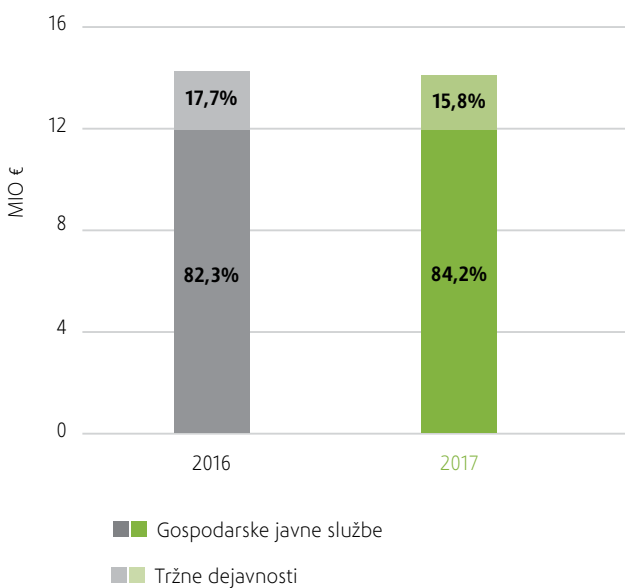
- ravnanja z odpadki,
- zbiranje določenih vrst komunalnih odpadkov,
- obdelava določenih vrst komunalnih odpadkov,
- odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov,
- urejanje utrjenih in zelenih javnih površin,
- oskrba zapuščenih živali v Zavetišču za živali Maribor,
- vzdrževanje in upravljanje tržnic – izbirna gospodarska javna služba.

Tržne dejavnosti (v okviru teh tudi posebne\* storitve):

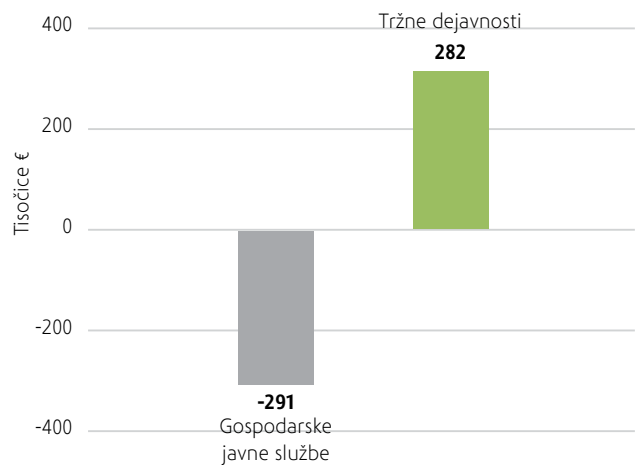
- pogodbeni odvozi,
- vzdrževanje in čiščenje poslovnih prostorov,
- čiščenje zasebnih površin in čiščenje po prireditvah,
- čiščenje in urejanje zasebnih utrjenih in zelenih površin,
- izvajanje zimske službe s čiščenjem in odvozom zapadlega snega,
- prediranje kanalizacije in črpanje fekalij,
- zbiranje in odvoz organskih kuhinjskih odpadkov ter jedilnih olj za podjetja in druge organizacije,
- zakup oglasnega prostora oz. plakatiranje,
- upravljanje dveh malih plinskih elektrarn (MPE) na zaprtih odlagališčih na Pobrežju in v Dogošah.
- upravljanje objektov.

\*Posebne storitve so tiste, ki v skladu z Uredbo o metodologiji za oblikovanje cen obveznih gospodarskih javnih služb varstva okolja (MEDO) znižujejo stroške gospodarske javne službe ravnanja z odpadki.

### Prihodki po dejavnosti



### Poslovni izid - po dejavnostih



**Pregled prihodkov in odhodkov po dejavnostih**

v €

Za obdobje 2017	Ravnanje z odpadki		Urejanje utrjenih in zelenih javnih površin		Zavetišče za živali		Tržnice		Tržne dejavnosti		Skupaj Snaga	
	Znesek	indeks 17/16	Znesek	indeks 17/16	Znesek	indeks 17/16	Znesek	indeks 17/16	Znesek	indeks 17/16	Znesek	indeks 17/16
Skupni prihodki	10.505.299	106	1.286.033	108	153.057	114	276.833	96	2.298.244	79	14.519.464	99
Skupni odhodki	10.768.848	101	1.293.038	103	217.041	90	233.090	104	2.006.224	113	14.518.241	100
<b>Poslovni izid I</b>	<b>-263.549</b>	<b>33</b>	<b>-7.006</b>	<b>10</b>	<b>-63.984</b>	<b>61</b>	<b>43.742</b>	<b>68</b>	<b>292.019</b>	<b>26</b>	<b>1.223</b>	<b>1</b>
Odloženi davki									-9.776		-9.776	
ČD obr. obdobj.	-263.549	33	-7.006	10	-63.984	61	43.742	68	282.243	26	-8.553	-5

**Poslovni izid pred davki**

Med dejavnostmi GJS po negativnem izidu v letu 2017 izstopa dejavnost ravnanja s komunalnimi odpadki z ustvarjeno izgubo v višini 263.549 €.

Kot v preteklih letih tudi v letu 2017, elaborati s predlaganimi novimi cenami, ki bi pokrivalo stroške, ki se v zadnjih letih povečujejo, niso bili obravnavani s strani pristojnih občinskih organov. Zavetišče za živali je tudi letos ustvarilo izgubo, in sicer v višini 63.984 €, urejanje javnih površin je z rezultatom 7.006 € še vedno v minusu.

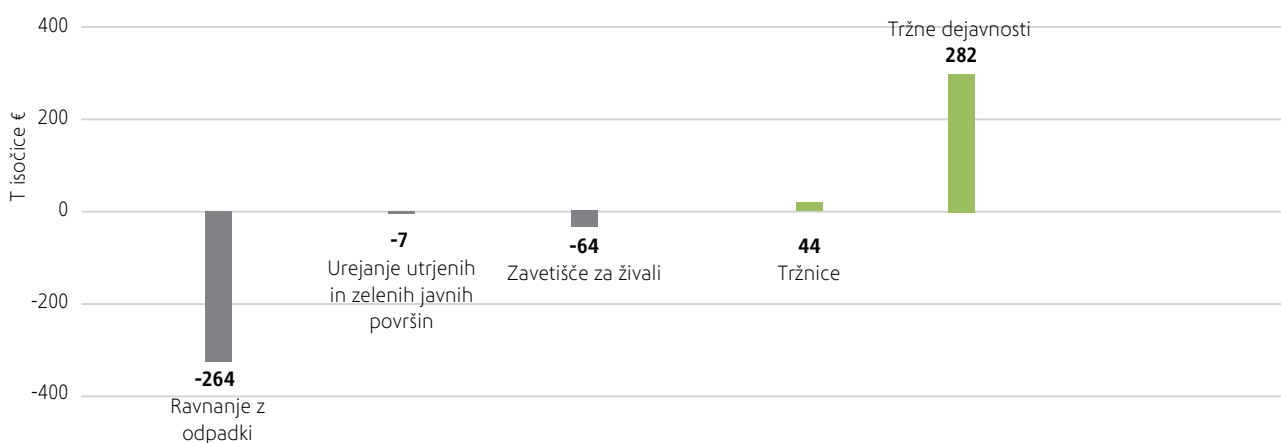
Pri obeh dejavnostih predstavljajo večino prihodkov namenska sredstva MOM in nekaterih drugih lokalnih skupnosti, ki pa ne zadoščajo za kritje stroškov predpisanega standarda izvajanja storitev na teh področjih.

Dejavnost zaprtih odlagališč predstavlja za Snago visoke stroške (izvajanje storitev po predpisanih normah - zavezani smo k izvajanju monitoringov, analiz, prevzemov izcednih vod, vzdrževanju). V letu 2017 smo te stroške prenesli v breme

oblikovanih rezervacij, sicer bi bil izid poslovanja Snage še za 258.594 € slabši.

S tržnimi dejavnostmi skuša družba uravnati izgube na GJS, vendar naraščajoči stroški GJS, ki cenovno niso kriti, ter neurejeni viri dolgoročnega financiranja zaprtih odlagališč (30-letno obdobje po zaprtju posameznega odlagališča) v prihodnje zahtevajo, da družba doseže ustrezne cene izvajanja javnih služb.

Kot upravljavec odlagališč moramo skrbeti za vzdrževanje in varovanje zaprtega odlagališča ter izvajati predpisane obratovalne monitoringe in druge ukrepe varstva okolja, kar je povezano s stroški. V času aktivne uporabe odlagališč s ceno izvajanja javne službe odlaganja odpadkov niso bila zagotovljena sredstva za pokrivanje stroškov zapiranja odlagališč, kot to določa sedaj veljavna Uredba MEDO, zato smo oblikovali rezervacije za vsa odlagališča, sicer bi bil izid poslovanja Snage še za 258.594 € slabši. Navedeni stroški močno bremenijo poslovanje družbe, zato bo v prihodnje potrebno najti vir njihovega financiranja.

**Poslovni izid po skupinah dejavnosti**

## Poslovni izid – skupaj po dejavnostih

Izkazi poslovnega izida 2017		GOSPODARSKA JAVNA SLUŽBA			
		Skupaj gospodarske javne službe	Ravnanje z odpadki	Zbiranje komunalnih odpadkov	Obdelava določenih vrst komunalnih odpadkov
		1=2+6+7+8	2 = 3+4+5	3	4
A.	ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	11.442.473	9.783.760	6.323.981	1.813.301
I.	Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu	11.442.473	9.783.760	6.323.981	1.813.301
1.	ČP od prodaje proizvodov in storitev	10.576.289	9.163.320	5.703.541	1.813.301
2.	ČP od najemnin	245.316	2.712	2.712	0
3.	ČP od prodaje blaga in materiala	620.868	617.728	617.728	0
II.	Čisti prihodki od prodaje na trgu EU	0	0	0	0
1.	ČP od prodaje proizvodov in storitev	0	0	0	0
2.	ČP od prodaje blaga in materiala	0	0	0	0
III.	Čisti prihodki od prodaje na trgu izven EU	0	0	0	0
1.	ČP od prodaje proizvodov in storitev	0	0	0	0
2.	ČP od prodaje blaga in materiala	0	0	0	0
B.	Sprememba vrednosti zalog	0	0	0	0
C.	DRUGI PRIHODKI IZ POSLOVANJA	590.907	586.008	403.039	93.764
D.	KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	12.033.380	10.369.768	6.727.020	1.907.066
E.	STROŠKI BLAGA, MATERIALA, STORITEV	7.571.858	6.561.804	2.818.560	2.058.784
I.	Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala	21.445	21.444	21.185	142
II.	Stroški porabljenega materiala	374.327	299.464	287.812	6.409
III.	Stroški energije	529.993	459.390	449.352	5.521
IV.	Stroški storitev	6.644.784	5.781.506	2.060.211	2.046.712
1.	Prevozne in druge storitve pri opravljanju stor	244.494	51.257	51.036	122
2.	Stroški vzdrževanja	137.474	99.242	95.090	2.284
3.	Stroški najemnin	229.591	132.345	128.401	2.169
4.	Plač. promet, zavar. intelek.storitve, povrač.s	419.292	404.486	310.175	51.871
5.	Storitve prevzema odpadkov	3.574.538	3.528.266	0	1.940.546
6.	Stroški odvoza blata iz CČN	0	0	0	0
7.	Storitve najema delavcev	1.167.595	750.627	733.987	9.152
8.	Storitve upravnikov stavb	261.584	261.581	261.081	275
9.	Druge storitve	610.216	553.702	480.441	40.294
V.	Promocija, trženje, reprezentanca	1.309	0	0	0
F.	STROŠKI DELA	3.992.821	3.374.278	3.042.771	182.329
1.	Stroški plač in nadomestil plač (BTO I.)	2.739.407	2.310.794	2.087.584	122.766
2.	Povračila za prehrano in prevoz	367.999	305.959	285.169	11.435
3.	Regres za letni dopust	188.615	156.130	143.445	6.977
4.	Dodatno pokojninsko zavar. (II.steber)	84.485	70.463	64.526	3.265
5.	Dajatve na plače	472.100	402.122	360.309	22.997
6.	Drugi stroški dela	140.215	128.810	101.738	14.890
G.	AMORTIZACIJA	701.459	592.578	575.041	9.645
H.	PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	52.235	48.570	30.272	9.155
1.	Prevrednotenja OS in NDS	735	475	357	65
2.	Prevrednotenja zalog	0	0	0	0
3.	Prevrednotenja terjatev	51.499	48.095	29.915	9.090

Odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanje	Urejanje utrjenih in zelenih javnih površin	Zavetišče za živali	Tržnice	TRŽNE DEJAVNOSTI			Skupaj Snaga
				Skupaj tržne dejavnosti	Posebne storitve	Ostale tržne dejavnosti	
5	6	7	8	9=10+11	10	11	12 = 1+9
1.646.478	1.275.732	122.944	260.037	2.173.520	1.144.626	1.028.894	13.615.993
1.646.478	1.275.732	122.944	260.037	2.173.520	1.144.626	1.028.894	13.615.993
1.646.478	1.275.716	119.804	17.449	2.044.558	1.088.668	955.890	12.620.847
0	15	0	242.589	35.897	9.232	26.666	281.214
0	0	3.140	0	93.065	46.727	46.339	713.933
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
89.204	1.842	717	2.341	112.110	10.656	101.454	703.017
1.735.682	1.277.574	123.661	262.378	2.285.630	1.155.282	1.130.348	14.319.010
1.684.460	720.621	150.621	138.813	1.237.881	722.394	515.487	8.809.738
117	1	0	0	252	38	214	21.698
5.243	49.775	12.004	13.083	75.943	32.922	43.021	450.270
4.517	35.849	12.381	22.373	79.551	45.752	33.799	609.544
1.674.583	634.565	126.182	102.531	1.078.164	642.121	436.043	7.722.947
99	174.258	18.966	13	19.049	9.547	9.502	263.543
1.868	22.719	759	14.754	30.998	7.371	23.627	168.472
1.775	20.546	25.675	51.026	22.831	9.187	13.644	252.423
42.440	10.376	3.764	666	14.474	6.091	8.383	433.766
1.587.720	45.976	0	296	788.339	565.486	222.852	4.362.877
0	0	0	0	522	0	522	522
7.488	339.064	68.783	9.121	153.422	31.745	121.677	1.321.017
225	1	1	1	37	15	22	261.621
32.967	21.626	8.234	26.653	48.491	12.677	35.814	658.707
0	431	53	825	3.970	1.561	2.409	5.279
149.178	479.282	62.713	76.547	498.058	197.536	300.523	4.490.879
100.445	330.057	42.835	55.721	350.975	137.725	213.250	3.090.381
9.356	48.690	6.396	6.955	51.134	20.615	30.520	419.133
5.708	24.550	5.234	2.701	23.334	10.379	12.955	211.949
2.672	10.732	1.326	1.964	10.753	4.479	6.274	95.238
18.816	53.660	7.216	9.102	58.552	22.994	35.559	530.652
12.182	11.593	-293	105	3.310	1.345	1.965	143.525
7.892	91.577	2.260	15.045	146.739	37.767	108.972	848.198
9.143	16	1.076	2.573	85.918	4.632	81.286	138.153
53	9	24	227	71.389	6	71.383	72.124
0	0	0	0	0	0	0	0
9.090	6	1.052	2.346	14.529	4.626	9.904	66.029

Izkazi poslovnega izida 2017		GOSPODARSKA JAVNA SLUŽBA			
		Skupaj gospodarske javne službe 1=2+6+7+8	Ravnanje z odpadki 2 = 3+4+5	Zbiranje komunalnih odpadkov 3	Obdelava določenih vrst komunalnih odpadkov 4
I.	OBLIKOVANJE REZERVACIJ	0	0	0	0
J.	DRUGI ODHODKI POSLOVANJA	99.208	97.904	86.806	6.104
K.	Dobiček - izguba izposlovanja (EBIT)	-384.200	-305.366	173.570	-358.952
L.	PRIHODKI IZ FINANCIRANJA	51.607	51.495	32.024	18.498
1.	Finančni prihodki iz deležev	0	0	0	0
2.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	41.091	41.091	25.554	14.760
3.	Finančni prihodki iz vtoženih terjatev	10.516	10.404	6.470	3.737
4.	Finančni prihodki od depozitov in danih 0 posojil		0	0	0
M.	ODHODKI IZ FINANCIRANJA	27.430	27.256	25.434	1.002
1.	Obresti iz finančnih najemov	9.270	9.220	9.220	0
2.	Obresti iz najetih posojil	10.863	10.749	10.749	0
3.	Obresti do dobavit.in druge finančne obveznosti	7.297	7.287	5.465	1.002
4.	Prevrednotovalni fin. odhodki - slabitev 0 naložb		0	0	0
N.	Dobiček - izguba iz rednega delovanja	-360.023	-281.127	180.160	-341.456
O.	IZREDNI PRIHODKI	136.233	84.036	52.260	30.187
1.	Dotacije, donacije, subvencije	29.112	0	0	0
2.	Prejete odškodnine, stroški tožb, kazni	107.121	84.036	52.260	30.187
P.	IZREDNI ODHODKI	67.006	66.458	50.476	8.790
1.	Denarne kazni, odškodnine ipd.	27.532	27.040	20.913	3.370
2.	Donacije in ostali odhodki	39.474	39.418	29.563	5.420
R.	Celotni dobiček - izguba pred davkom	-290.796	-263.549	181.944	-320.059
1.	Odloženi davki	0	0	0	0
S.	Čisti dobiček obračunskega obdobja	-290.796	-263.549	181.944	-320.059
	PRIHODKI	12.221.220	10.505.299	6.811.304	1.955.750
	ODHODKI	12.512.017	10.768.848	6.629.360	2.275.809
	<b>POSLOVNI IZID</b>	<b>-290.796</b>	<b>-263.549</b>	<b>181.944</b>	<b>-320.059</b>

Odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanje	Urejanje utrjenih in zelenih javnih površin	Zavetišče za živali	Tržnice	TRŽNE DEJAVNOSTI			Skupaj Snaga
				Skupaj tržne dejavnosti	Posebne storitve	Ostale tržne dejavnosti	
5	6	7	8	9=10+11	10	11	12 = 1+9
0	0	0	0	0	0	0	0
4.994	877	352	75	29.400	4.184	25.216	128.608
-119.985	-14.798	-93.361	29.325	287.634	188.770	98.864	-96.566
974	0	20	92	4.140	1.858	2.281	55.747
0	0	0	0	0	0	0	0
777	0	0	0	2.499	1.580	919	43.590
197	0	20	92	446	278	168	10.962
0	0	0	0	1.195	0	1.195	1.195
820	168	2	4	4.665	1.742	2.923	32.095
0	50	0	0	333	212	122	9.603
0	114	0	1	4.197	1.484	2.712	15.060
820	5	2	3	135	54	81	7.432
0	0	0	0	0	0	0	0
-119.831	-14.967	-93.343	29.414	287.108	188.885	98.223	-72.915
1.589	8.458	29.376	14.363	8.474	4.738	3.736	144.707
0	0	29.112	0	1	0	1	29.113
1.589	8.458	264	14.363	8.474	4.738	3.736	115.595
7.192	497	17	34	3.563	837	2.725	70.569
2.757	468	7	17	2.160	573	1.587	29.692
4.435	29	10	17	1.403	291	1.112	40.878
-125.434	-7.006	-63.984	43.742	292.019	192.786	99.233	1.223
0	0	0	0	-9.776	0	-9.776	-9.776
-125.434	-7.006	-63.984	43.742	301.795	192.786	109.009	10.999
1.738.244	1.286.033	153.057	276.833	2.298.244	1.161.878	1.136.366	14.519.464
1.863.678	1.293.038	217.041	233.090	2.006.224	969.092	1.037.132	14.518.241
<b>-125.434</b>	<b>-7.006</b>	<b>-63.984</b>	<b>43.742</b>	<b>292.019</b>	<b>192.786</b>	<b>99.233</b>	<b>1.223</b>









Snaga, d. o. o. Nasipna ulica 64, SI - 2000 Maribor  
[www.snaga-mb.si](http://www.snaga-mb.si)